

53 154 13.300 fűzet SZEK

A
KÜLFÖLDI MAGYAR INTÉZETEK
MŰKÖDÉSE ÉS A MAGAS MŰVELTSÉG
CÉLJÁT SZOLGÁLÓ ÖSZTÖNDÍJAK
AZ 1929—30. TANÉVBEN

KÖZZÉTESZI
AZ ORSZÁGOS
ÖSZTÖNDÍJTANÁCS

BUDAPEST, 1931

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

A KÜLFÖLDI MAGYAR INTÉZETEK
MŰKÖDÉSE ÉS A MAGAS MŰVELTSÉG
CÉLJÁT SZOLGÁLÓ ÖSZTÖNDÍJAK
AZ 1929—30. TANÉVBEN

KÖZZÉTESZI
AZ ORSZÁGOS
ÖSZTÖNDÍJTANÁCS

BUDAPEST, 1931

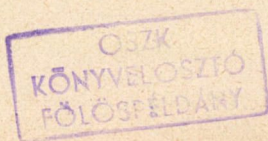
KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

15.243. — Kir. Magyar Egyetemi Nyomda Budapest VIII, Múzeum-körút 6. — (Dr. Czákó Elemér.)

Az 1929/30. tanév a második esztendő, amelyben az Ösztöndíj-tanács egész éven át működött és amelyben minden meghirdetett ösztöndíjadományozásra vonatkozólag az Ösztöndíjtanács tett elő-terjesztést a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak, azon elvek figyelembevételével, amelyeket az előző évek tapasztalatai alapján már maga a Tanács dolgozott ki.

A jelentés felöleli mind a külföldi, mind a belföldi tudományos kutató ösztöndíjasokat. Utóbbiakkal a külföldi ösztöndíjasok után külön rész foglalkozik és az ösztöndíjasok betűrendes névsorában is külön szerepelnek. Alábbi jelentésünknek a külföldi ösztöndíjasokra vonatkozó része nagyrészt a kollégiumi igazgatók beszámolója alapján készült, amelyeket a lehetőséghez képest egységes szempontok szerint alakítottunk át, a belföldi ösztöndíjasokról szóló jelentést pedig egyéni beszámolójuk alapján állítottuk össze.

Az Ösztöndíjtanács *szervezetében* nagyobb változás nem történt. A Tanács azon tagjai, akik a szabályrendelet 1. §-ának értelmében az 1929. év végén kisorsolásra kerültek, ismét meghívtak, illetve kiküldettek, kivéve a debreceni bölcsészeti kar képviselőjét, dr. Szabó Dezsőt, akinek helyére *dr. Hankiss Jánost* küldötte ki a kar, és Zala Györgyöt, akinek helyére az intézőbizottság javaslata alapján a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr *Kisfaludy Stróbl Zsigmond* szobrászművészt hívta meg. Dr Vinkler János, a pécsi jogi kar kiküldöttje tanácstagságáról lemondott. Az ő helyére a pécsi jogi kar *dr. Krisztics Sándort* küldte ki. Végül a dr. Heim Pál elhunytával megüresedett helyet az intézőbizottság javaslata alapján a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr *dr. Navratil Ákos* egyetemi ny. r. tanárral töltötte be.

I. A BÉCSI ÉS RÓMAI TÖRTÉNETI INTÉZETEK.

Wien, VII., Museumstrasse 7. — Roma, Via Giulia 1.

A bécsi Történeti Intézet működésében ismét lényeges változás állott be, amennyiben *dr. Eckhardt Ferenc* miniszteri osztálytanácsos, aki csak az előző esztendőben vette át az intézet vezetését, egyetemi ny. r. tanári kinevezést nyert a budapesti egyetem jogtörténeti tanszékére. Helyét *dr. Angyal Dávid* nyug. egyetemi ny. r. tanár foglalta el.

Az intézetnek ösztöndíjas (rendes) tagjai voltak:

Dr. Baráth Tibor bölcsészetdoktor Magyarország XVI. és XVII. századi államgazdasági viszonyait tanulmányozta, kapcsolatban a nyugateurópai gazdasági élet és az állami közigazgatás általános fejlődésével. Átvizsgálta e célból a bécsi udvari kamara (Hofkammer), a bécsi állami levéltár (Staatsarchiv) és az alsóausztriai kamara (N.-Ö. Kammer) idevágó anyagát. Ennek alapján olyan adatoknak jutott birtokába, amelyek megvilágítják az akkori pénzügyi főhatóságok gazdasági politikáját és a pénzügyigazgatási szervek üzemvezetését. Kutatásai fényt vetnek az abszolutista eszmék előrehaladására és arra a nagy átalakulásra, amelyet a középkori szervek eltűnése és újak keletkezése jelentett. Kutatásaiban 1630-ig haladt előre.

Dr. Deér József bölcsészetdoktor a középkori magyar elbeszélőforrások problémájának megoldásán fáradozott, dr. Hóman Bálint professzor megbízásából, a középkori források új és teljes kiadásának előkészítése céljából. Kutatásait a bécsi Nationalbibliothek kézirati osztályában folytatta. Első feladatát, a középkori magyar elbeszélő források ősenek, a Gesta Hungarorumnak pontos szövegrekonstrukcióját nagyrészt el is végezte. Kutatásaival kapcsolatban két tanulmányt írt. Az egyikben egy francia utazó „*Descriptio Europae Orientalis*” című, 1308-ban keletkezett, hazánkkal foglalkozó útleírásának forráskritikai méltatásával foglalkozik, „*Skitia leírása a Gesta Ungarorumban*” című értekezésében pedig e nagyfontosságú forrásról tájékoztat.

Fleischer Gyula „A magyar barokkművészet forrásai” címen közlendő nagy művének előkészítésével foglalkozott. E mellett számos értekezése jelent meg ebből a tárgykörből: „*Ein unbekanntes Werk des Franz Sigrist in der Liechtenthaler Pfarrkirche in Wien*” (Kirchenkunst, 1929. 2.), „A féltoronyi kastély és belső berendezésének története” (Szépművészeti Múzeum évkönyve, V. k. 1929.), „Das Gartenpalais Trautson (Ungarische Garde), jetzt Heim der Ungarischen Wissenschaftlichen Institute in Wien” (Belvedere, 1929, ugyanez magyarul a Magyar Művészetben, 1929. szept.), „A felső-elefánti gróf Edelsheim-Gyulai-kastély és mennyezetképei” (Szépműv. Múz. évk., VI. k.), „Österreichische Barockarchitektur 1690—1740” (Belvedere), „Az osztrák művészet Mária Terézia korában” (Magyar Művészet, 1930 szept.), „Paul Troger, ein Grossmeister der österreichischen barocken Deckenmalerei” (Kirchenkunst). E mel-

lett számos hazai és külföldi tudósnak szolgáltatott adatokat és kezelte az intézet könyvtárát.

Dr. Szalai Béla az első félévben az oláh letelepedésre vonatkozó újabb irodalmat tanulmányozta. Átkutatta továbbá a bécsi udvari kamara és az állami levéltár anyagát az Arad és Zaránd vármegyékben elterülő kincstári birtokok benépesítésére vonatkozólag; adatai élenk világot vetnek az intéző körök nemzetiségi politikájára.

Ezek mellett az ösztöndíjasok mellett, mint beltagok, a következők dolgoztak rövidebb ideig az intézetben:

Dr. Asztalos Miklós a bécsi Nemzeti Könyvtár magyar ősnymtatványait tanulmányozta, *dr. Ila Bálint* a XVI. századi nagybirtok alakulását vizsgálta, *dr. Klein Gáspár* a XVIII. századi protestáns tanulók külföldi iskoláztatásával foglalkozott, *dr. Óváry-Avary Károly* gróf Teleki László életrajzához gyűjtött anyagot, *dr. Herczeg József* a jezsuita nevelés történetét tanulmányozta, *Waldapfel Eszter* a Szent István törvényeivel kapcsolatba hozható kódexeket vizsgálta, *dr. Khöler Aladár* a Szapáry Péter bosszúja néven ismeretes történeti mondanak keletkezését kutatta, *Vikár Béla* az avar kérdésről kiadandó munkája érdekében lépett érintkezésbe a bécsi szakkörökkel és etnográfiai gyűjteményekkel.

Mint *vendégek*, rövidebb ideig tartózkodtak az Intézetben: *dr. Balassa Brunó*, a cisztercita tanárképző tanára (a latin nyelvtanítás történetének tanulmányozására), *dr. Csekey István* (könyvtári tanulmányok), *dr. guothfalvi Dorner István* (iparpolitikai tanulmányok), *dr. Eckhardt Ferenc*, egyetemi ny. r. tanár (a Pázmány Péter Tudományegyetem jogi karának története), *dr. Eperjessy Kálmán*, a szegedi polgári iskolai tanárképző tanára (a marosi közlekedés története), *dr. Fettich Nándor* (avarkori leletek a Kunsthistorisches Museumban), *dr. Friedrich Endre* (gróf Batthyány Lajos fogsága), *Grénet Henri*, szegedi lektor (zenetudomány története), *dr. Harich*, *dr. Házi Jenő* Sopron város főlevéltárnoka (soproni oklevelek gyűjtése), *Hermann Egyed* (a tolnai telepések története), *dr. Illés József* egyetemi ny. r. (jogtörténet), *Incze Gábor* ref. lelkész (a magyar református kegyességi irodalom története), *dr. Iványi Béla* (Eger és Buda története), *Kardos Tibor* pécsi tanárjelölt (Callimachus államelmélete), *Dr. Kasztner Jenő* (olaszországi magyar emigráció), *dr. Kelényi B. Ottó* (Budapest története), *Kövér Fidél* (a Hanság földrajzi térképei), *Lutter János* (a monarchia Balkán-politikájának története), *dr. vitéz Málnássy Ödön* (gróf Csáky bíboros életrajza), *dr. Mályusz Elemér* (a XV. század története), *dr. Miskolczy István* (Barkóczy primás életrajza), *dr. Pálos Bernardin* (a XIX. század magyar irodalma az egykorú német kritikában), *dr. Papp Ferenc* leányiskolai igazgató (iskolák látogatása), *Schmidt Henrik* egyetemi tanár (etnográfiai tanulmányok), *dr. Surányi Unger Tivadar* egyetemi tanár (nemzetgazdasági tanulmányok), *dr. Szarka Sándor* (könyvtári kutatások), *dr. Szekfü Gyula* egyetemi tanár (levéltári kutatások), *dr. Szentpétery Imre* egyetemi tanár (a Pázmány Péter Tudományegyetem bölcsészettudományi karának története), *Temesi*

Győző gimnáziumi tanár (földrajztörténet), *dr. Thegze Gyula* egyet. tanár (nemzetközi jog), *dr. Travnik Jenő* (a XVI. és XVII. század német dalgyűjteményei), *Vámos Ferenc* (a magyar építőművészet története).

A német történettudósok részére az intézetben fenntartott helyre a *Notgemeinschaft der Deutschen Wissenschaft* a következőket küldötte ki: *dr. Reinhold Backmann*, Studienrat (Grillparzer-tanulmányok), *dr. Georg Fischer* (a merkantilizmus korának közgazdasági politikája), *dr. Peter Petz* (rokoko-plasztika Ausztriában), *dr. Hans Rosenberg* (Publicisztika 1858—1866), *dr. Elfrieda Rensin* (Herberstein Vilmos tudományos és diplomáciai működése), *dr. Konrad Joseph Heilig* (középkori filológia és szellemtörténet), *dr. Wilhelm Schneider* (a XIV. század ferencrendi filozófiája), *dr. Konrad Schünemann* (XVIII. századi magyarországi telepítések története).

Az intézet egyéb külföldi vendégei voltak: *Carrena Annibale* (osztrák alkotmányjog) és *Cellina Marcello* (patológiai anatómia), akiket a páviai Collegio Borromeo küldött ki esereősztöndíjasnak, továbbá *Charles A. Gulik Berkeley* (California), aki közgazdasági tanulmányokat folytatott.

A bécsi *orientalista kongresszus* alkalmából az intézetben tartózkodtak: *dr. Alföldi András*, *dr. Darkó Jenő*, *dr. Kmoskó Mihály* egyetemi ny. r. tanárok, *dr. Dávid Antal*, *dr. Moravcsik Gyula* magántanárok és *dr. Somogyi József* múzeumi tisztviselő.

A római Történeti Intézet a Palazzo Falconieri-ben elhelyezve, ebben az esztendőben is a római kollégiummal (*Regia Accademia d'Ungheria*) szervezeti kapcsolatban fejtette ki működését. Az Intézetben a Magyar Tudományos Akadémia javaslata alapján a következők nyertek elhelyezést:

Dr. Gombosi György bölcsészettudós, művészettörténész, az Intézetnek második évben tagja. Monografiát készített *Palma Vecchió*-ról és *Rafaell*-ről, behatóan tanulmányozta a korai középkor mozaikművészetét és falfestészetét s kutatásokat végzett *Pannoniai Mihály*-ról, a XV. századbeli ferrarai magyar festőről. *Raffaell*-ről készített munkáját teljesen kész formában előadta olasz nyelven a *Congresso degli Studi Romani* előadóülésén. Azonkívül tanulmányai jelentek meg a „*Bolletino d'Arte*”-ban *Tizian*-ról, az „*Old Master Drawings*”-ban *Palma Vecchioról*, a *Szépművészeti Múzeum Évkönyvében* *Nardo di Cioneról*, s az *Archeologiai Értesítőben* a *Ráth György-Múzeum* képanyagáról. Rövidebb tanulmányutakat tett Felső-Ólaszországban (Venezia, Ferrara, Prato), Apuliában, valamint Nápolyban, Siciliában és Róma környékén. A római egyetemen látogatta *Prof. Pietro Toesca* előadásait s kapcsolatban állt a német, angol, amerikai, francia és svéd akadémiaikkal.

Dr. Hoór-Tempis István, bölcsészettudós és okl. vegyész-mérnök, az Intézetnek másodikban tagja, speciális diplomatikai és paleográfiai studiumokat végzett, résztvett a *Scuola paleografica della S. Sede* előadásain, majd megkezdte a XV. századi pápai számadás-

könyvek tanulmányozását, hogy ennek alapján a szentszéknek török politikájára vonatkozó még ismeretlen anyagot összeállíthassa. E mellett a modern magyar zeneművészet alkotóinak Rómában szélesebb körben való megismertetésére is törekedett.

Dr. Jajczay János fővárosi könyvtáros, művészettörténész, ki ez évben első ízben volt tagja az Intézetnek, behatóan foglalkozott Masaccióval és Masolinóval, továbbá a nápolyi magyar művészettörténeti vonatkozásokkal. Az Intézet könyvtárának nagy szorgalommal és szakértelemmel végzett rendezése is sok idejét vette igénybe.

Dr. Oroszlán Zoltán, I. osztályú múzeumi őr, hivatali viszonyai miatt csak április hó folyamán kezdhette meg olaszországi tanulmányútját, mely a július hó végéig terjedő pár hónap alatt is szép eredményekre vezetett. A provinciális jellegű szobrászművészet ornamentális és figurális motívumainak, továbbá az antik üvegyártásnak tanulmányozása végett meglátogatta Észak-Olaszország — az antik kispasztika, főleg az itáliai terrakottagyártás főműhelyeinek és típusainak megismerése végett pedig Dél-Olaszország és Szicília minden jelentősebb múzeumát.

II. A BÉCSI COLLEGIUM HUNGARICUM.

Wien VII, Museumstrasse 7.

Allami ösztöndíjasok:

Dr. Baráth Jenő, a budapesti III. sz. belklinika egyetemi tanársegéde (br. Korányi Sándor professzor mellett). Kiküldetésének célja a fizikális kémiai módszerek elsajátítása és a belgyógyászati diagnosztikában való alkalmazásuk volt. Dolgozott a kolloidkémiai intézetben és a Wenckebach-klinikán (Prof. Elias). E kutatásainak egyik eredményeként a Zeitschrift für die gesammte experimentale Medizinben megjelenik egy tanulmánya, melyben a vizenyők és szívbajok pangástípusainál elért eredményeit fejtegeti. Dr. Magyary Kornél kollégistával együtt a terhesek vízyangcseréjének zavarait tanulmányozta s munkájuk eredménye megjelenik a Zentralblatt für Gynaekologieban. A vérnyomás zavarairól készült értekezései a Medizinische Klinikben és az Orvosi Hetilapban jelentek meg és prof. Eliasszal együttműködésben a Zeitschrift für die experimentale Medizin c. szaklapban fog megjelenni: „Über die Rolle des kolloidosmotischen Druckes bei verschiedenen Stauungstypen“ c. tanulmánya. Egy monografiája német nyelven jelenik meg: „Die Grundlagen der Ergebnisse der Kalktherapie“ címen. A vérgázanalízis és az elektrometrikus chlorion-kancentráció meghatározásának módszereit is elsajátította és e téren végzett szakmunkálkodásának tökéletesítése céljából Angliába is kiküldetett, ahol a St. Thomas-Hospitalban (Prof. Mac Lean), valamint az University College-Hospitalban, Londonban és azután Cambridgeben végzett értékes tanulmányokat.

K. Bartha Ferenc, festőművész, okl. rajztanár (Magyar-Meyer Antal tanár). A színpadi dekorációk különböző fajait tanulmányozta

s a mai színpadtechnikát iparkodott megismerni a kosztümtervezés, szerkezeti megoldások, vetített díszletek s más feladatok megoldása által. A Technische Hochschule Prof. Grom-Rottmeyer által vezetett Spezialelschule für Theaterinszenierung und künstlerische Werbetechnik szemináriumában dolgozott. Résztvett a szeminárium minden munkálkodásában és betekintést nyert a Burgszínházban a vetített díszletekkel folytatott kísérletekbe is. A kollégiumban alkalma volt műtermében önálló, szakmájába vágó studiumokat folytatni, az általa megkonstruált és a kollégium által elkészítettetett kisméretű forgószínpadon. Több szakemberrel is érintkezésbe lépett. — Rövid szak tanulmányi utat tett Münchenbe.

Dr. Beöthy Konrád, pécsi törvényszéki orvostani intézeti egyetemi tanársegéd (Entz Béla professzor mellett). Két éven át volt a kollégium ösztöndíjasa. A bécsi törvényszéki orvostani intézetben folytatta tanulmányait. Vezette az intézet laboratóriumát s végezte a szövettani munkálatokat. Több törvényszéki orvostani jelentős kérdéssel foglalkozott, különösen kimutatta az idült arzénmérgezés szövettani elváltozásait és vizsgálta a tüdőbe került halált okozó zsírmennyiséget stb. Ez évben írt dolgozatai közül elkészült a „Veleszületett kétoldali mellékvesehiány“ (Orvosi Hetilap) és ugyanaz a Virchows Archivban; a Beträge zur gerichtl. Medizinben pedig megjelent az arzénmérgezésre vonatkozó egyik tanulmánya. Nyomtatás alatt van: „Megbízhatók-e a vérsoportmeghatározások eredményei“ c. értekezése. — Igen nagyszámú múzeumi és előadási anyagot gyűjtött a pécsi törvényszéki orvostani intézet számára. — Szaktanulmányai betetőzése céljából három hónapon át Németország, Franciaország és Olaszország nevezetesebb törvényszéki orvostani intézeteit tanulmányozta (azok szervezetét, berendezését és az azokban folyó tudományos munkálatok irányát és a törvényszéki orvostani kiképzést) és nemcsak receptíve működött, hanem némely intézetben (így pl. Párizsban a zsiremboliával kapcsolatos kutatásainak eredménye által) pozitív eredményeket is ért el. Torinóban alkalma volt a magyarországi Igazságügyi Orvosi Tanács szervezetének és működésének megismertetésére.

Bergmann Margit, gyakorló tanárjelölt, Pécs; germanista (prof. Thienemann). Német nyelvkészségének tökéletesítésén kívül disszertációját készítette el (Bacsányi János és Johannes von Müller). Anyagát a bécsi Staatsarchivban és más könyvtárakban gyűjtötte össze. Bacsányi bécsi éveinek néhány eddig ismeretlen körülményére sikerült világosságot derítenie. Egyetemi előadásokat is hallgatott.

Dr. Binder Irén, okl. latin-francia szakos középisk. tanár, Szeged (prof. Schmidt Henrik). Kiküldetésének egyik célja német kiegészítő szakdolgozatának elkészítése (Bél Mátyásnak a felsőmagyarországi németekre vonatkozó adatai összeállítása). Szakvizsgáját kitüntetéssel tette le. — Tudományos kutatómunkát végzett a Hofkammer-Archivban a magyarországi német településekre vonatkozó anyag terén. Az erről szóló statisztikai összeállítás s a Hofkammer-Archivban és a Kriegsarchivban talált anyag felhasználásával készült dolgozata

a Deutsch-ungarische Heimatsblätterben fog megjelenni. Településtörténeti tanulmányait az 1930—31. tanévben is folytatni fogja. — Néhány héten át francia órákon is hospitált egy bécsi leányközépiskolában.

Boros Lajos, természetrajz-földrajz szakos, okl. középisk. tanár, Szeged (Kogutowitz Károly és Geley József professzorok). Kartográfiai munkálkodást végzett a Kriegsarchivban Ürmössyné dr. Nagy Júlia kollégistával együtt, ahol 56 darab II. József korabeli, Magyarországra vonatkozó térképmásolatot készített a hozzátartozó leírással együtt. A Rába-folyómenti vidék táj-, gazdaság- és településföldrajzáról szóló értekezésének egy részét elkészítette és dolgozatát a Magyar Földrajzi Társaságban Budapesten előadta. A nyáron alkalma volt a Rába-folyó osztrák területen levő részének hasonló szempontok szerinti részbeni feldolgozására. Számos geológiai és geográfiai kirándulást tett Bécs környékére.

Dékány Ilona, okl. magyar-német-francia szakos középiskolai rendes tanár, Kecskemét. Félévi állami ösztöndíjas; a mult tanévben egész ösztöndíjas volt. Kiküldetésének célja szaktudományi kutató munkálkodásának folytatása. Elkészítendő tanulmányának címe: „A XVII. századi magyar hadvezérek és államférfiak az egykorú német irodalomban.“ Lehetővé vált forrástanulmányainak kiegészítése végett három és félhónapig terjedő németországi tanulmányútja, hol sok ismeretlen, szellemtörténeti szempontból is értékes anyagot talált a nürnbergi, müncheni, augsburgi, ulmi, heidelbergi, frankfurti, góthai, berlini könyvtárak és múzeumok újság-, rölpap-, röpirat- és rézkaregyűjteményében. A bécsi levéltárakban és múzeumokban átkutatta a témájára vonatkozó anyagot teljesen, valamint a Nationalbibliothek röpiratirodalmát is. Tanulmánya a Bécsi Collegium Füzetek között fog megjelenni.

Dr. Dreguss Miklós, egyet. tanársegéd a debreceni orvosi vegytani intézetben (Bodnár professzor). Kiküldetésének célja a legújabb orvosi analitikai módszerek tanulmányozása és kísérleti kutató tanulmányok végzése az anorganikus anyagsere köréből. Dolgozott az Institut für angewandte Chemieben, Barrenschen prof. közvetlen vezetése mellett, ahol főleg a vér mikrochemiájával és a vizelet mikroanalitikájával foglalkozott. Önállóan végezte az intézet erre vonatkozó klinikai vizsgálati anyaganalíziseinek nagy részét, ami által bőséges gyakorlati készséget és tapasztalatokat szerzett. A vérben lévő kálium meghatározására egy igen érzékeny új mikromódszert dolgozott ki, amelynek a biológiai vizsgálatok szempontjából igen fontos káliumnak pontos meghatározásában nagy szerepe van. A szénhidrátok intermediér anyagszeréjének vizsgálatával kapcsolatosan a metilglioxállal foglalkozott és annak quantitativ meghatározására egy kolorimetriás mikromódszert dolgozott ki. Az említett szaktudományi munkálkodás eredményeként a Biochemische Zeitschriftben három tanulmánya fog megjelenni.

Dr. Gaál András, egyetemi tanársegéd, a budapesti III. számú belklinikán (Korányi Sándor professzor mellett). Kiküldetésének

célja: röntgenológiai tanulmányok. Kurzusokat hallgatott speciális röntgenkérdésekkel foglalkozó professzoroknál röntgendiagnosztikai ismereteinek kibővítése céljából és a megfelelő osztályokon is az egyes módszerek behatóbb tanulmányozása céljából. Foglalkozott röntgenterápiával is hasonló módon. A Wenckebach-klinikán Elias prof. vezetése mellett látogatta az osztályos viziteket és tudományos kísérleteket végzett a laboratóriumában. Témája: a vér duzzadóképeségének változása röntgenbesugárzás hatására. Másik témája, melyen Baráth Jenő kollégiumi taggal együtt dolgozott: a vér duzzadóképeségének elektrolit-oldatok hatására való változásairól szól. Háromhónapos németországi tartózkodása alatt Majna-Frankfurtban Hofelder prof. intézetében résztvett az általa tartott kurzuson és az intézetet is tanulmányozta. A gynekológiai röntgenterápiás intézetet és a belgyógyászati klinika röntgenintézetét is tanulmányozta (különös tekintettel a gyomorvizsgálati módszerre). Kölnben Teschendorf röntgenintézetében a steroszkópiás vizsgálómódszert sajátította el, míg Hamburgban Holthusen professzor intézetében önkéntesgyakornokként alapos betekintést nyert az intézet munkásságába. Berlinben főleg az intravénás pyelografiás vizsgálóeljárást tanulmányozta (Lichtenberg prof.) és Berg prof. intézetében a gyomorrelief-vizsgáló eljárást figyelhette meg alaposan.

Dr. Goriupp Aliz, nemzeti múzeumi alkönyvtárnok. Kiküldetésének célja: levéltári kutatás a magyar hírlaptörténetre vonatkozóan. Kutatásaihoz használta a bécsi városi levéltárat, az alsóausztiai tartományi levéltárat, a nemzeti könyvtárt és elsősorban az állami levéltárat. A Staatsarchívban folytatott tudományos kutatómunkálkodásában a tárgyra vonatkozó összes aktákat feldolgozta és rendkívül gazdag, értékes anyagot gyűjtött. Tanulmánya a Collegium Hungaricum Füzetei között fog megjelenni.

Dr. Gulácsy Zoltán, egyetemi tanársegéd, Budapest, gyermek-klinika. Állami ösztöndíjas egész éven át. Tavalý szintén. Kiküldetésének célja a külföldi gyermekklinikákon és kórházakban szokásos gyógyeljárások tanulmányozása. Az év első felében a Mauthner—Markhof-kórházban és Oppenheim prof. bőrgyógyászati osztályán a bőrbetegségekkel foglalkozott, Pospischil professzor és Passini főorvos kórházaiban pedig a fertőző betegségekkel. Knöpfelmacher professzornál a gyermekkori megbetegedéseket tanulmányozta klinikai szempontból. A gyermekjóléti intézményeket is megtekintette. Elméleti témát dolgozott ki a Serotherapisches Institutban, mely a Zentralblatt für Bakteriologieban jelent meg. A tanév II. felében hosszabb körutat tett s Berlinben (Prof. Czerny és a Reichsamt für Mutter-schutz stb. anyagán), Hamburgban (az egyet. gyermekklinikán) a csecsemőgyógyászatot, a kiel, heidelbergi és würzburgi intézetekben a gyermekgyógyászati eljárásokat tanulmányozta. Hamburgban azonkívül az állami gyermekvédelmet is, s ugyanott hosszabb kísérlet-sorozatba kezdett az újszülött anyagcseréjéről.

Dr. Kertész László, egyet. tanársegéd, Pécs, nőgyógyászati klinika (Scipiades Elemér professzor). Tanulmányi munkálkodása: a női urológiai vizsgáló- és kezelőeljárásoknak megfigyelése és elsajátítása. Szakkurzusokon vett részt és a nagyobb urológiai osztályokat látogatta (prof. Hochenegg, Hryntschak docens: pyeloscopia, prof. Rubritius: műtétek, prof. Latzkó: műtétek stb.). Berlinben Lichtenberg professzor osztályán rendszeres orvosi munkát végzett és az intravénás pyelografia minden részletét elsajátította. A műtétekben való segédkezés által a speciális műtéteket is jól megfigyelhette Párizsban több specialista professzor osztályát látogatta meg (Marion: műtétek, Darier, Chevassu stb.). Az Orvosi Hetilapban cikket írt „Prof. Ultzmann emléke a bécsi egyetemen” címmel és a magyar nőorvosok nagygyűlésén (1930. április): „A Scheer-féle villamos fejőgép és az azzal elért eredményeink” címen előadást tartott.

Kiss Károly Ernő, történelem-magyar-latin szakos, okl. középisk. tanár, Budapest, (prof. Hóman) „A magyar jobbagyság kialakulása” című dolgozatával való foglalkozás volt a célja. Előadásokat hallgatott az egyetemen (főleg Dopsch professzor kollégiumait) és a témájával kapcsolatos szakirodalmat tanulmányozta át ismeretei bővítése, módszerbeli készségének továbbfejlesztése, valamint az európai történetben mutatkozó rokonjelenségek párhuzambaállítása céljából.

Dr. Klobusitzky Dénes, egyet. tanársegéd a pécsi élettani intézetnél (Pekár professzor). Pauli prof. vezetése alatt az Institut für medizinische Kolloidchemieben végzett szaktanulmányi kutatómunkát (a fehérjék ionizációjával kapcsolatosan). Befejezte az elektrodialízis elméletére és a fehérjék disszociációjára vonatkozó kísérleteit, amelyekben új és jelentős eredményeket állapíthatott meg. Kísérleteiről Pauli professzor a Kolloidgesellschaft frankfurti gyűlésén be is számolt. A fehérjék disszociációjára és az elektrodialízis elméletére vonatkozó kísérleteinek eredményei (Pauli professzorral együtt) a Biochemische Zeitschriftben fognak megjelenni. Ugyane folyóiratban fog megjelenni a fehérjék viscositásáról szóló egyik dolgozata, melyet dr. Magyary Kornél kollégiumi taggal együtt készített. Egy könyve jelent meg a belső elválasztású mirigyekről és a hormonokról (a Természettud. Társ. kiadásában). Egyetemi magántanári habilitációja folyamatban van. A braziliai Butantan-intézet meghívta az osztály berendezése és megszervezése céljából.

Dr. Korek Valéria állami ösztöndíjas, ezúttal másodízben. Az osztrák mezőgazdasági munkáskérdéssel foglalkozott és nagy tanulmányt készített e tárgykörből. A történeti rész szakirodalmi feldolgozása után 10 év napisajtóját tanulmányozta át s nyomon követte a mezőgazdasági munkáskérdés problematikájának kialakulását. Az erre vonatkozó jogviszonyok feltárása után az osztrák agrárszociálpolitikával foglalkozik tanulmányában, különös tekintettel a szociális biztosításra. Volt alkalma behatóan tanulmányozni az erre vonatkozó stájerországi berendezéseket és értékes statisztikai anyagot szerzett. A gráci munkásközvetítőintézetet is alaposan megismerte. Az egye-

temen Spann professzor szemináriumi gyakorlatain vett részt és tökéletesítette tanulmányait az elméleti közgazdaságtan terén. A Közgazdasági Szemlének állandó folyóirat-ismertetője.

Kún Ágota, okl. latin-német szakos középisk. tanár, Debrecen; művészettörténeti tanulmányok végzésére küldötte ki dr. Láng Nándor professzor. Az egyetemen a műtörténet-professzorok előadásait látogatta és jeles eredménnyel kollokvált is. Mint vendég, dolgozott Schlosser professzor műtörténeti intézetében, még pedig készülő diszertációjával kapcsolatosan, mely a debreceni református nagytemplom bécsi mintáival foglalkozik. Még Debrecenben gyűjtött levéltári anyagát itt a Kriegsarchivban és a nemzeti könyvtárban kiegészítette. A szakirodalom áttanulmányozásán kívül összehasonlító anyaggyűjtést is végzett feladatahoz.

Lovas Rózsa, magyar-latin-német szakos, okl. középisk. tanár (Gombocz Zoltán professzor). Nyelvészeti, közelebbről jelentéstani tanulmányok végzésére küldetett ki. Azokkal a jelentéstani folyamatokkal foglalkozott elsősorban, amelyeknek gyökere az ősi primitív gondolkodásba nyúlik vissza. A jelentésváltozásoknak tudományosan igazolható fiziológiai alapján és pusztán mythikus, babonás képzeteken alapuló tárgyköreit igyekezett szétválasztani és felderíteni. Lélektani, orvostörténeti, fiziológiai, néprajzi és nyelvészeti kérdésekre vonatkozó gazdag irodalmat tanulmányozott át. Tanulmánya legközelebb meg fog jelenni.

Dr. Magyary Kornél, egyet. tanársegéd a debreceni női klinikán (Kenézy professzor). Gynaekológiai tanulmányok végzésére küldetett ki. Részben klinikai téren működött Kermauer professzor klinikáján, ahol kórtermi beosztása is volt. Több szakkurzust hallgatott és tudományos szakmunkálkodást is fejtett ki, különösen Pauli professzor kolloid-kémiai intézetében. Tanulmányt írt a Monatschrift für Geburtshilfe und Gynaekologieban a vérnyomás változásairól a klimaktériumban és a Zentralblatt für Gynaekologie, valamint az Orvosi Hetilap hozza Baráth kollégiumi taggal együtt készített dolgozatát a terhesség alatt fellépő ödéma-készség mibenlétéről. Ugyanitt jelenik meg „A gyermekágyi láz és a savbázis-egyensúly“ c. dolgozata. Egy kolloidkémiai tárgyú elméleti témával is foglalkozott Pauli professzor intézetében, amelyet még tovább fog fejleszteni. Alkalma nyíltott a berlini és müncheni női klinikák megtekintésére is.

Dr. Mikó Gyula, egyetemi magántanár, a debreceni egyetemi gyógyszerértár vezetője. Állami ösztöndíjas volt egy féléven át, tavaly az egész évben. Wasiczky gyógyszerismereti intézetében dolgozott és a Magyar Gyógyszerstudományi Társaság októberi ülésén előadta egyik még tavaly kidolgozott problémáját. Szervetlen mikrokémiai tanulmányain kívül fizikális kémiai módszerek elsajátítása volt a célja, azonkívül az összes biológiai metódusok tanulmányozása, amit nemcsak a bécsi megfelelő intézetekben, hanem a jelentősebb külföldi gyógyszerészeti és gyógyszerertani intézetekben iparkodott elérni. E célból Berlinben Thoms-Mannich gyógyszerészeti intézetében, Leydenben pedig Storm van Leeuwen farmakológiai intézetében dol-

gozott. Előzően még Gráchan Emich professzornál kvantitatív és kvalitatív szervetlen mikrokémiai kurzust végzett. Berlinbe Lipcsén, Jénán, Hallén keresztül érkezett s a felsorolt városokban a szakintézeteket is meglátogatta. Berlinben Trendelenburg professzort hallgatta és a Thoms-féle intézetben a kapillaranalízis technikáját és a spektrálfotométer kezelését tanulta meg. Több hétig dolgozott az intézetben, majd Utrechtén át Leydenbe ért s egy hónapot Storm professzor intézetében töltött, elsajátítván az összes biológiai értékmeghatározásokat. Hágában Schirm dr. laboratóriumában elsajátította az insulin- és májkivonat készítmódját. Több más város érintésével Baselben Zörnig professzor intézetében is volt. Az intézet gyűjteményét és a gyógyszerészeti múzeumot is tanulmányozta. Tanulmányútja alatt a rendelnvényszerkesztéstanra vonatkozó intézkedéseket és rendszabályokat is megismerte.

Módis László ref. segédlelkész, Debrecen (Kállay Kálmán professzor). Kiküldetésének célja a theológiai tudományok öszövétségi csoportjának tanulmányozása. Az egyetemen theológiai és bölcészeti előadásokat hallgatott, különös tekintettel a sémi nyelvekre. Héber nyelvtanának első részét kéziratban elkészítette, azonkívül a lelkészi vizsgához szükséges dolgozatként tanulmányt írt „Az apostoli és öskeresztény igehirdetés műfajainak kialakulása“ címmel. „Az Ó-Testamentum fontossága“ c. közleménye a Vasárnap című hetilapban jelent meg. Az öszövétségi prófétákról irandó theológiai doktori disszertációjához gazdag anyagot gyűjtött és egyéni kutatásokat kezdett.

Dr. Nagy Irén, német-történet szakos tanárjelölt, Budapest (Dománovszky professzor). Félévig volt ösztöndíjas. Gazdaságtörténeti tanulmányokat végzett és a bécsi kamarai és állami levéltárakban kutatott. Elkészítette disszertációját (A magyar kamarai birtokok értékesítése a napóleoni háborúk idején), amely német kivonattal a Bécsi Collegium Hungaricum Füzetek VIII. köteteként jelent meg. Doktori szigorlatát művelődéstörténetből, mint főtárgyból sikerrel tette le júniusban.

Nagy József, állami ösztöndíjas, ezúttal másodízben. A bécsi konzuli akadémia második évfolyamát elvégezte s kitűnő eredménnyel diplomát szerzett.

Dr. Nagy Lajos, ügyvédjelölt, Pécs, állami ösztöndíjas. Munkálkodásának célja pénzügyi, jogi és magánjogi tanulmányok folytatása. A pénzügyi jogból a fogyasztási adókkal kapcsolatos tanulmányt készített. A költségvetési jogról szóló dolgozatában a magyar és osztrák költségvetési rendszer kifejlődését s a költségvetés történetét tárgyalja. A bécsi egyetemen Lippert professzor nemzetközi pénzügyi jogi előadásaiival kapcsolatosan előadást tartott a hágai konferenciának Magyarországra vonatkozó pénzügyi eredményeiről. A magyar magánjogból a tulajdonjog tanában észlelhető osztrák jogi vonatkozásokkal és a „dolog“ magánjogi osztályozásával foglalkozott.

Dr. Némethy Imre, a m. kir. igazságügyminisztériumba beosztott kir. törvényszéki bíró, Budapest, állami ösztöndíjas. Közigazgatási

studiumokkal foglalkozott. A közigazgatás alapjai című tanulmányában a történeti, jogdogmatikai és tételes jogi részek összefüggésében a közigazgatásnak az állam és a társadalom egyéb életével való kapcsolatát tárgyalja és a közigazgatás alapjait keresi. Személyes érintkezésben állott az egyetem több professzorával s azok tudományos körével is. A közigazgatás alapjait kereső tanulmányával függ össze a „közhatalmatú gépjárművállalatokról“ szóló törvény magyarázata. Ugyancsak magyarázatszerűen feldolgozta a 1929 : XXX. t.-c.-t (a közigazgatási reformról) is s azt az *Annuaire de l'Institut International du Droit Publique* részére lefordította. — A Magyar Közigazgatás című hetilapban hét cikke jelent meg, egy pedig a *Beilage zur Ungarischen juristischen Rundschau*-ban. Az év folyamán a Magyar Jogászegyletben Budapesten előadást tartott az Árpád-kori magyar közigazgatás alapjairól. Tevékeny részt vett a Bécsi Magyar Akadémikusok Egyesületében, ahol előadásokat is tartott és a bécsi egyetemen az *Ungarische Studentenschaft* megalakulásának előkészítő munkálataiban, valamint az alapszabályok és rendtartás elkészítésében vezető szerepe volt.

Dr. Niemezik Géza, egyetemi tanársegéd a pécsi röntgenológiai intézetnél (Rhorer professzor). Félévig volt állami ösztöndíjas. Röntgenterápiái tanulmányok és rádióaktív anyagokkal való gyógyítás el-sajátítása volt kiküldetésének célja. A Holzknecht professzor vezetése alatt álló központi röntgenintézetben folytatta speciális tanulmányait, kurzusokon vett részt, a besugárzásoknál jelen volt és az elért gyógyeredményeket közvetlenül is megfigyelte. A röntgendiagnosztika köréből a koponya s az orr, fül, gége röntgendiagnosztikája kurzusain vett részt és a naponkénti nagyszámú professzori véleményezéseken is jelen volt. A sebészeti klinikák röntgenlaboratóriumait is megtekintette. A bécsi röntgentársaság ülésén rendszeresen részt vett. Az *Allgemeines Krankenhaus Radiumstation*-ján két és fél hónapon keresztül az ambulancián vett részt, kurzusokat is hallgatott. „Az adenoid vegetációk és krónikus tonsillitis röntgenterápiája“ című dolgozatát elkészítette és dolgozott „A röntgenlaboratóriumi mérések“ című munkán. Cikke jelent meg „Radiológiai tanulmányok Bécsben“ címen.

Dr. Nyáry András, a szegedi gyógyszerészeti intézet díjas gyakor-noka (Issekutz professzor). Bécsben Prof. Pick személyes vezetése mellett diuresis-kísérleteket végzett és belekapcsolódott az intézet tudományos munkásságába. Számos állatkísérleten és megfigyelésen alapuló munkálkodása az *Archiv für experimentale Pharmakologie und Pathologie* című folyóiratban „A narkotikumoknak diuresisgátló hatása“ címen fog megjelenni. A főnti folyóiratban megjelent „Über die gemeinsame Wirkung von Digitoxin und Kardiazon“ című dolgozata. Számos műtétnél asszisztált, ami által a farmakológiai műtéti metodikában tökéletesítette magát.

Dr. phil. Orbán György, egyetemi tanársegéd a pécsi orvoskari fizikai intézetnél (Rhorer professzor). Állami ösztöndíjas volt a második félévben (februártól szeptemberig). Orvosi-fizikai tanulmányok

végzésére küldetett ki. A rádióaktivitás körébe tartozó tudományos munkát végzett Prof. St. Mayernél az Institut für Radiumforschung-ban, majd a fizikai intézetben. A Wilson-apparátussal, melyet üzemképes állapotba helyezett, az alkálifémek rádióaktivitásának tanulmányozásába fogott és sikerült örvénymentes expanzió előállítására és láthatóvá tétele a K és Rb sugarainál. Az eredeti metodikán esszenciális változásokat is eszközölt és a sugarak automatikus fotografálását is elvégezte. Jelentős munkáját a bécsi Tud. Akadémián is be fogják mutatni (Untersuchung der Radioaktivität der Alkalimetalle durch die Nebelmethode). Röntgenspektográfiai tanulmányainak tökéletesítése céljából rövidebb időre Seemann professzornál dolgozott Freiburg i. B.-ban.

Dr. Orosz Dezső, egyetemi tanársegéd a pécsi gyermekklinikán. Lábtörése miatt helyét csak december havában foglalhatta el. A Pirquet-féle klinikán Nobel professzor vezetése alatt, majd Knöpfelmacher professzor mellett (a Karolinenkinderspitalban) dolgozott. A klinikai munkarend megismerésén kívül főleg a nővérképzéssel, annak tananyagával és menetével foglalkozott s a magyar gyermekápolónők számára írt vezérfonalat, mely nemsokára megjelenik. A Karolinenkinderspital-ban rendszeresen vezetett ágyakat, részt vett a viziteken s a professzornak referált. Több gyermekgyógyászati szakkurzuson vett részt. — Dr. Kornfeld asszisztenssel együtt hirtelen felhízlalt tuberkulotikus gyermekeken végzett mérésekkel kapcsolatosan készült egy szaktudományi értekezése, mely a Zeitschrift für Kinderheilkunde-ban fog megjelenni. Dr. Entz Béla professzorral közösen egy dolgozata jelent meg a Gyógyászatban és a Frankfurter Medizinische Zeitungban „Gyomornyálkahártyával bélelt tömlő a mellüregben” cím alatt.

Dr. Speneder Andor, magyar-német szakos okl. középiskolai tanár, Budapest. Irodalomtörténeti tanulmányok végzésére küldetett ki. Irodalomelméleti kérdésekkel foglalkozott, különösen a „hatás” lényegével és formáival. Az egyetemen Kluckhohn és Castle professzorok és Lábán tanár előadásait hallgatta s főleg az ú. n. szellem-történeti irodalom felhasználásával igyekezett a magyar korai romantizmus problémáit megvilágítani. Elkészítette „Kisfaludy Károly” című munkáját, melyben szintétikus képet igyekezett nyújtani Kisfaludy egyéniségéről és műveiről. Dolgozata előreláthatólag a Collegiumi Füzetek között fog megjelenni.

Dr. Szendrey Ákos, Magyar Nemzeti Múzeumi díjtalan gyakornok, Budapest. Etnológiai ismeretei tökéletesítésére küldetett ki. Az ú. n. kultúrtörténeti iskola módszerét sajátította el és anyagismerete kibővítésével a magyar etnológia terén való dolgozáshoz szükséges alapos összehasonlító ismereteket szerzett. Elsősorban Schmidt és Koppers professzorok mellett dolgozott az Institut für Völkerkunde-ban és Haberlandt professzor irányításával a néprajzi szemináriumban. Az említetteken kívül hallgatta Menghin, Dopsch, Rademacher, Röck és Lábán tanárok előadásait. Részt vett a Haberlandt professzor által rendezett Fertő-tó körüli néprajzi kiránduláson.

Teljesen készen van a „Magyarországi germán leletek“ című anyaggyűjteménye; előkészületben levő dolgozatai: „Legényavatás“, „Haj-, ruha- stb. viselet, mint korjelző“, „Mezőgazdasági eszközök“. Megjelent a Nép és Nyelvünk-ben (Szeged) „A meztelesség a magyar néphitben“ és a Népünk és Nyelvünk 1929-es tárgymutatója.

Dr. Szilágyi Ernő, kir. törvényszéki joggyakornok, Szekszárd, állami ösztöndíjas. Büntetőjogi, közelebbről kriminológiai tanulmányokat végzett. Feladata: „A visszaesés, különös tekintettel a gyakorlati jogalkotásra“ című téma kidolgozása. Azonkívül jogtörténeti studiumokat is végzett a bécsi egyetemen. Átdolgozta és kiegészítette „Az animus dominii-kérdés magánjogi törvényhozásunk birtoktanában“ című dolgozatát.

Dr. Tokay László, tanársegéd, Szeged (ideg- és elmeorvószati klinika). A Marburg professzor vezetése alatt álló Neurologisches Institut-ban résztvett a kurzusokon és tanulmányozta az intézetben rendelkezésére álló nagy anyag felhasználásával az idegrendszer kórbonctanát és élettanát. Különösen az extrapyramidalis rendszer tanulmányozása lévén célja, a chorea-eseteket dolgozta fel, állatkísérleteken a corpus striatum élettanát kutató vizsgálatokat végzett és klinikai ismereteit is fejlesztette. Spiegel docenssel együtt végzett állatkísérletek alapján az Arbeiten aus dem Neurologischen Institutban, Bécsben megjelenik az agykéregre ható ingerek és a szemállások közti kapcsolatra vonatkozó tanulmánya. A choreát illető nagyobb tanulmánya ugyanitt fog megjelenni. Dolgozata készül a corpus caudatumnak a vízkiválasztásban való szerepéről, kísérletek alapján.

Dr. Urbánszky Andor, kir. törvényszéki joggyakornok, Budapest. A magyar igazságügyminisztérium nemzetközi jogi osztályának megbízásából feladata volt: az osztrák házassági felmentések nemzetközi vonatkozásainak tanulmányozása, különös tekintettel az ú. n. Dispensekre. A tudományegyetemen a témájával összefüggő előadásokat hallgatta és szemináriumokban is dolgozott. A szakirodalmat az ügyvédi kamara könyvtárában és más könyvtárakban tanulmányozta. Befejezte dolgozatát s azonkívül két kisebb közleménye jelent meg szaktémájával kapcsolatosan a Magyar Közigazgatásban.

Ürmössy Károlyné, dr. Nagy Júlia, egyetemi könyvtári gyakornok, Szeged. Kartográfiai tanulmányok végzésére küldetett ki. A II. József korabeli magyarországi térképanyagot Boros kollégistával együtt folytatólagosan együtt feldolgozták (a Dunántúl északi része); a második félévben pedig egyedül a Duna-Tisza közét dolgozta fel. Egymaga 125 térképlapot küldött a szegedi egyetemi földrajzi intézetbe. A Hadtörténelmi Közleményekben fog megjelenni egy eddigelé kiadatlan érsekújvári látkép (1595-ből), cikk alakjában feldolgozva, egy kéziratos 1621-es ostromtérképpel együtt. A második félévben az egyetemen Oberhummer és Machatschek professzorok előadásait is hallgatta. Több szakszerű kirándulást tett és Rungaldier tanársegéd szakszerű vezetése mellett többekkel együtt behatóan megismerkedett Bécs város földrajzi helyzetével. Az 1930/31. tanévben

folytatni fogja a térképmásolást és levéltári adatokat gyűjt a Fertő-tó kartográfiájáról készülő munkájához.

Verzár Gyula Gergely, okl. közgazda, egyetemi gyakornok a közgazdasági egyetemen, Budapest. Professzora, dr. Czettler Jenő, gazdaságtörténeti tanulmányokkal és e tárgykörből irandó doktori értekezéséhez szükséges levéltári kutatásokkal bízta meg. Az egyetemen Dopsch professzor szemináriumában rendszeresen dolgozott és külön referátumokat is tartott. — A bécsi Kamarai Levéltárban a magyarországi merkantilista gazdasági periódus vizsgálatára szorított, különös tekintettel néhány konkrét témára (a murányi vár gazdaságtörténete és elzálogosítása). Egy cikksorozatban a közigazgatás történetének jelentőségét, forrásait s az összehasonlító közigazgatás történetét ismerteti (megjelenik a Magyar Közigazgatásban).

Vitéz Veszprémy Bangha Béla, közgazdász, állami ösztöndíjas. A konzuli akadémia első évfolyamát hallgatta és kitüntetéssel vizsgázott. Közben a közgazdasági fakultáson harmadik szigorlatát kitüntetéssel tette le.

Dr. Zombory László, okl. vegyész-mérnök, tavaly is kollégista volt. Mikroanalitikai tanulmányai folytatására küldetett ki. A bécsi Technische Hochschule analitikai-vegytani intézetében Moser professzor vezetése mellett anorganikus analitikai, Strébinger docens mellett anorganikus és organikus mikroanalitikai problémákkal foglalkozott. Budapesten a Magyar Természettudományi Társulat kémiai szakosztályának ülésén előadást tartott a Fajans-féle titrálási módszerrel kapcsolatos újabb eredményeiről. A Zeitschrift für analytische Chemieben és a Zeitschrift für anorganische Chemieben több dolgozata jelent meg analitikai eljárási kérdésekről. Sajtó alatt van további két dolgozata, melyek a Zeitschrift für analytische Chemieben, illetve Mikrochemieben fognak megjelenni. A Mikrochemie című folyóiratnak magyar referense lévén, számos referátuma jelent meg magyarul mikrokémiai tárgyú dolgozatokról.

Törvényhatósági ösztöndíjasok:

Benedek Erzsébet, Pest vármegye ösztöndíjasa, ezúttal másodízben. Kiküldetésének folytatólagosan az volt a célja, hogy az ipari és kereskedelmi kamarák szervezetének és hatáskörének kérdéseivel foglalkozzék. A magyar, osztrák és német ipari és kereskedelmi kamarák szervezetét, hatáskörét tanulmányozta és erről szóló értekezését befejezte. Berlinben is járt tanulmányi célból.

Helbing László, okl. építő-iparművész, Budapest. Budapest város ösztöndíjasa. Tavaly is kollégista volt. Az Akademie der bildenden Künsten Prof. Clemens Holzmeister mestertanfolyamán dolgozott. Egy nagyobb feladatot készített (egy céllövőegyesület székházának és pályájának megtervezése és megrajzolása). Azonkívül készített tipusházterveket a belső berendezések megoldásával; foglalkozott bútorok, berendezések és iparművészeti tárgyak tervezésével. Két

hetes tanulmányúton Németországban az ú. n. Klinker-építkezést tanulmányozta.

Dr. Kovács Dezső, okl. közgazda, Csanád vármegye ösztöndíjasa. Feladata volt Ausztria mezőgazdasági terményben való ellátásának tanulmányozása, a mezőgazdasági termelés, a terményértékesítés, érdekképviselési és szövetkezeti organizáció, állami támogatás és vámvédelem, a behozott áruk minősége és osztályozása szempontjából, tekintetbe véve azt is, hogy mit jelent Ausztria a magyar kivitel számára. A szakintézményeket s azok könyvtárát tanulmányozta, résztvett a klagenfurti országos mezőgazdasági szövetkezeti gyűlésen. Ezenkívül megjelent „Ausztria gabonaellátása“ címmel egy értekezése a Köztelekben és Csanád vármegye Könyvtárában kerül kiadásra a „Mezőgazdasági szövetkezetek szerepe Ausztriában“ című tanulmánya. Egy dolgozata van készülöben Ausztria gyümölcs- és zöldség-behozataláról.

Dr. Kovács Lajos, kir. törvényszéki joggyakornok, Kalocsa, Békés vármegye ösztöndíjasa, az előző tanévben is. Az idén a nm. miniszter úr és az ösztöndíjat adományozó vármegye engedelmével az ösztöndíjat kézi ösztöndíj formájában vette igénybe odahaza. Témája: Az abszolutizmus közigazgatási institucióinak taglalása. Az ehhez szükséges és föltálálható levéltári anyagot tavaly összegyűjtve, hazai levéltárakban folytatta munkálkodását és e korszak igazságügyi szervezetének feltárásával foglalkozott.

Urbányi Vilmos, okl. építész, Budapest székesfőváros ösztöndíjasa, tavaly is az volt. Prof. Clemens Holzmeister mesteriskolájában folytatta tanulmányait. Főfeladatul egy 180 lakásos városi ház építészeti megoldását vette fel és készítette el tervrajzokban és modellben. Munkájáról az évvégi kiállítás alkalmával a zsűri elismerőleg nyilatkozott. Résztvett pályázatokon is. Az év egy részét (decembertől február végéig) a római Collegium Hungaricumban töltötte. — A bécsi kollégiumnak mindennemű belső építészeti kérdésében segítségére volt és önállóan megtervezte a vendéglakosztályt. A Bécsi Magyar Akadémikusok Egyesületében is igen tevékeny részt vett és a kollégium tanulmányi kirándulásait is ő szervezte meg. A döblingi gyógyintézetnél elhelyezésre kerülő gróf Széchenyi István- emlékmű tervét elkészítette.

Végh Géza, szobrászművész, Miskolc város ösztöndíjasa, a tavalyi évben is az volt. A dekoratív irányú szobrászatban képezte magát tovább, gyakorlati feladatok megoldásán keresztül a történelmi korok épületein alkalmazott dekoratív szobrok tanulmányozása segítségével. Megmintázott és modern öntési eljárással kiöntött három tanulmányfejet, négy kisebbméretű mozgástanulmányt, egy síremléktervezet-modellt, egy életnagyságú Madonna-szobrot, egy Madonna-reliefet, egy színes üvegablaktervet, egy hadi emlékművet. Azonkívül egy nagyméretű reliefet készített a kollégium barokkebedlőjének freskójával összhangban komponálva. — Egy hónapot Rómában töltött, majd az olasz renaissance megtekintése céljából több várost látogatott meg. — Március havában Amerikába ment Angel szobrászművész meghívá-

sára a nm. minisztérium és az amerikai illetékes hatóságok közvetítésével és ott tevékenykedik szakmájában Angel mester vezetése mellett.

Fizető tagok:

Dozzi József és **Langhammer Károly** a Hochschule für Welt-handel harmadik évfolyamát végezték el.

Rudnay András, fizetési kollégista. A konzuli akadémia első évfolyamát hallgatta s az évvizsgát jó eredménnyel tette le.

III. A BERLINI COLLEGIUM HUNGARICUM.

Berlin N. W. 7. Dorotheenstrasse 2.

Állami ösztöndíjakok:

Dr. Annau Ernő, a Pázmány Péter Tudományegyetem gyógyszer-tani intézetének tanársegéde. Életvegytani vizsgálatok végzését tűzte ki feladatul, hogy a modern kísérleti gyógyszer-tan alapos művelésére felkészüljön. Az első félévben Steudel prof. életvegytani intézetében az állati és növényi eredetű nukleinsavak összehasonlító kémiai-jaival foglalkozott, melyeknek azonosságát bizonyította. Farmakológiai vizsgálatok és értékmeghatározások mellett tanulmányozta a hormonok előállításának módját. Ez utóbbinak operációs technikáját a II. szemeszterben Trendelenburg gyógyszer-tani intézetében tanulmányozta. „Über die Struktur der einfachen Nukleinsäuren“ című dolgozatát még ösztöndíjas éve alatt elkészítette. „Die Vormyl-verbinding des Tyros“ című is kollégiumi munkájának eredménye. Szünidei tanulmányútjain meglátogatta Wittenberg, Hamburg, Lübeck, Lipcse, Strassfurt (kálitelepek), Jena, Nürnberg és München nevezetesebb tudományos intézményeit is.

Antos Kálmán, okl. orgonaművész. Zenetörténeti előadásokat hallgatott. (Schering, Hornbostel, Schumann, Spranger, Köhler, Dessoir, Farkas, Wolf, Wölfflin professzorok). Schering zenetörténeti és Hornbostel hangpszichológiai szemináriumában referátumokat is tartott. E mellett doktori disszertációjához gyűjtött anyagot. Kutatásai alapján a XVII. század első felének olasz orgonáját kívánja rekonstruálni és ezen az alapon vizsgálja Girolamo Frescobaldi orgonaműveit. Ösztöndíjas éve alatt Drezdába tett tanulmányutat. Hazatérése után a szegedi fogadalmi templom orgonistája lett.

Dr. Asztalos Miklós, a pécsi egyetemi könyvtár tisztviselője. Egyháztörténeti előadásokat hallgatott (Seeberg, Lietzmann, Oncken) és a Magyar Intézetben dolgozott, ahol előadást is tartott. Könyvtári és levéltári kutatások útján (Wittenbergben, Hamburgban és Halleban is) gazdag új anyagot gyűjtött a wittenbergi egyetem egykori hallgatóira vonatkozólag. Könyvtártani tanulmányokat végzett, e célból Lipcsében is járt. Dolgozatai: „Katonai közművelődési intézmények Varsóban“ (Magyar Szemle), „A varsói kisebbségkutató intézet“ (Új Magyar Föld), „Wissenschaftliches Leben in der Witten-

berger ungar. Gesellschaft“ (Ung. Jahrbücher), „Wittenbergi levél“ (Jövő Útjain). Megjelennek továbbá: „Néhány elveszett vagy lap-pangó régi magyar könyv emléke“ (Ung. Jahrbücher), „Néhány szó a Bartha Miklós Társaságról“ (Társadalomtudomány), „A berlini egyetemi hallgatóság szellemi élete“ (Magyar Szemle). Tanulmány-utat tett Varsó, Lipse, Wittenberg, Halle, Hamburg, Reims, Párizs és Brüsszel városokba.

Dr. Bartha Dénes. A tanév egész folyamán rendes hallgatója volt az egyetemnek. Látogatta Schering, Spranger, Wölfflin, v. Hornbostel és dr. Blume professzorok előadásait. Ezenkívül résztvett a zenetörténeti szeminárium gyakorlatain és Prof. Hornbostel „Ton-psychologische Übung“-jain. A berlini egyetem bölcsészeti karának benyújtotta „Benedictus Ducis und Appenzeller. Ein Beitrag zur Stilgeschichte des 16. Jahrhunderts“ című disszertációját, melyet „valde laudabile“ minősítéssel fogadtak el. „Magna cum laude“ minősítéssel a doktori vizsgát is letette. Szaktárgyai voltak: zenetörténet (Schering), összehasonlító zenetudomány és pszichológia (v. Hornbostel), filozófia (Prof. Spranger) és középlelatin filológia és irodalom (Prof. Strecker). 1930 július 30-án avatták doktorrá az egyetemen. Disszertációja könyvformában is megjelent Wolfenbüttelben G. Kallmeyer kiadónál. A doktori vizsgát követő időt először zeneetnológiai tanulmányoknak szentelte. Idevágó tanulmánya „Az etnológia új cél-kitűzései az összehasonlító zenetudomány tükrében“ a Muzsika folyóiratban jelenik meg. A disszertációjával kapcsolatos archivális kutatásainak eredményeit „Neue Mitteilungen zur Geschichte der Hofmusik in Heidelberg unter Pfalzgraf Ludwig V.“ című forrástanulmányában foglalta össze, melyet a „Mannheimer Geschichtsblätter“ fogadott el közlésre. Berlini tartózkodásának utolsó hónapjait a XVI. századi többszólamú chanson kutatásának szentelte. Kutatása eredményeit „Stilistische Studien zur Chansonkomposition von Josquin bis Lassus“ című 60 oldalas cikksorozatban foglalta össze, mely a „Zeitschrift für Musikwissenschaft“-ban jelenik meg. Ezenkívül az utolsó két hónapban állandó munkatársa volt a porosz Tud. Akadémia kritikai folyóiratának, a „Deutsche Literaturzeitungnak“.

Dr. Bay Zoltán, a szegedi Horthy-kollégium tanára. A Phys. Chem. Institutban dolgozott Bodenstein professzor mellett. Dr. Steinerrel együtt befejezte az aktív nitrogénre vonatkozó vizsgálatokat, sikerült eloszlatni az idevágó irodalomban jelenlevő diszkrepanciát: az aktív nitrogén szabad atomokat és metastabil molekulákat egyaránt tartalmaz. Fotometrálták a hidrogén ultraibolya kontinuumait. A hidrogén molekula spektrumában analizáltak egy vonalesoportot, meghatározva a vonalak pontos hullámhosszait. Önállóan vizsgálta a kondenzált kisülések pontos lefolyását, miáltal az eddig homályosan ismert kisülési forma fizikai jellemzőit földerítette. Új módszereket adott meg rövid időtartamok és nagy áramintenzitások mérésére és kimutatta, hogy a spektrális intenzitáseloszlás kizárólag az áramintenzitás függvénye. Dolgozatai: Z. Bay u. W. Steiner: „Das kontinuierliche Wasserstoffspektrum als Lichtquelle für Absorp-

tionsversuche im Ultraviolett II.“ (Zeitschrift für Physik.) Z. Bay u. W. Steiner: „Über die Zusammensetzung des aktiven Stickstoffs.“ (Zeitschrift für phys. Chemie.) Bay Zoltán: „Nagyintenzitású áramlökések ritkított gázokban.“ (Mathematikai és Természettudományi Értesítő; megjelenik a Zeitschrift für Physik-ben is.) A tanév végén két hétre Párizsba utazott.

Ifj. dr. Boér Elek, egyetemi magántanár, a Hazai Bank tisztviselője. A konjunktúrakutatás elméletével foglalkozott, Schumacher világgazdasági, Prion közgazdaságtani és Wagemann konjunktúraelméleti szemináriumában. Részletesebben foglalkozott a konjunktúra és az aranymozgalom közti kapcsolattal, valamint a konjunktúrának és a hitelnek összefüggésével. A Deutsche Weltwirtschaftliche Gesellschaft számos előadásán, a mezőgazdasági kiállítások, a lipcei tavaszi vásár, valamint több gyári és kereskedelmi vállalat megtekintésével gyakorlatilag is tanulmányozta a német gazdasági életet. „Die internationalen Geldbewegungen“ című dolgozata a kieli „Weltwirtschaftliches Archiv“ április hó 1-i számában jelent meg. A kecskeméti jogakadémia tanára lett.

Cser János székesfővárosi tanonciskolai tanító, okleveles tanítóképzőintézeti tanár. Mindkét félévben vendéghallgatója volt a berlini tudományegyetem filozófiai karának. Előadásokon, illetőleg gyakorlatokon hallgatta Spranger, Köhler, Lewin, Rieffert, Rupp professzorok előadásait. Ezzel kapcsolatban tagja volt a pedagógiai és lélektani szemináriumoknak, a Köhler-féle pszichológiai intézetnek. Az első félévben tanulmány tárgyává tette a Wertheimer—Koffka—Köhler-féle Gestalt-psychologie legújabb megállapításait, a másodikban pedig Rieffert karakterológiai előadásával kapcsolatban az Adler—Künkel-féle Individualpsychologie-t. A „Zentralinstitut für Erziehungsunterricht“-ben Niemann iskolatanácsos támogatásával a németországi iskolaorganizációról, a legújabb módszertani törekvésekről és tantervmozgalmakról nyert képet és az intézet által felállított terv alapján látogatta a nép- és iparostanonciskolákat. A magyar intézet kiváló könyvtári anyagának segítségével, továbbá a Zentralinstitut könyvtárának felhasználásával tanulmányt írt „A németországi nyolcosztályú népiskolák tantervéről“. A Berliner Typographische Gesellschaft, az Ullstein-nyomda vezetősége, valamint a Deutscher Buchdrucker-Verband támogatása révén alkalma nyílt a nyomdásztanoncok oktatását a legalaposabban megismerni. Megjelent dolgozatai: „A közismereti tárgyak szakmai vonatkozásai.“ (Magyar Iparosnevelés 1929 dec. hó), „A berlini sokszorosítóipari tanoncok oktatása.“ (Bpest székesfővárosi sokszorosítóipari szakirányú tanonciskola 1929—30. évkönyvében.) Megtekintette a lipcei nemzetközi vásárt és Wittenberget, valamint Rügen és Helgoland szigeteket. Hazautazás közben megtekintette Hamburg, Köln, Koblenz, Frankfurt, Nürnberg, München és Regensburg városokat is.

Dr. Dunst László. Engedélyt nyert, hogy a munkaév első felét Kielben, a másodikat a bécsi csillagdában tölthesse. Kielben Rosenberg professzor mellett fotometriai és kolorimetriai módszereket és

a spektrogrammok kimérésének módját sajátította el, Bécsben mikrometrikus méréseket és vizuális fotometriai észleléseket végzett. Gyakorlati munkákon kívül a gömbhalmazok dinamikájáról és a változó csillagokról végzett statisztikai vizsgálatokat. A svábhegyi csillagda tisztviselője lett.

Dr. Erdey Gruz Tibor, a Pázmány Péter Tudományegyetem III. számú kémiai intézetének asszisztense. Elektrokémiai kutatást folytatott a műegyetemen Volmer professzor mellett. Egy készüléket állított elő, amellyel az elektródok potenciáljának néhány ezredmásodperc alatt beálló változásait mérni képes. E készülékkel a higanyelektródokon észlelhető polarizációs jelenségeket, majd a hidrogéntülfeszültség jelenségeit és végül a platinelektródokon előidézett gyors potenciálváltozásokat tette vizsgálat tárgyává. Dolgozatai: „Über die Polarisationskapazität des Quecksilbers.“ (Kromrey doktorandussal közösen.) „Zur Theorie der Wasserstoffüberspannung.“ (Zeitschrift für phys. Chem.-ben jelenik meg.) „A hidrogén két módosulásáról.“ (Magyar Kémiai Folyóirat.) A Berlinen kívüli fizikai-kémiai intézetek megtekintése végett tanulmányutat tett Münchenbe, Drezdába, Lipszébe és Heidelbergbe is.

Gronovszky Iván. Egyetemi hallgató. Főleg klasszika-filológiai előadásokat hallgatott. Professzorai voltak: Deubner, Jäger, Maas, Norden, Wilcken, Farkas, Spranger. A Philologisches Proseminar Oberstufe gyakorlatain tevékeny részt vett és disszertációja elkészítésénél erősen használta az Institut für Altertumskunde gazdagon felszerelt könyvtárát. Mellékesen epigrafikai és archeológiai tanulmányokat folytatott és július havában résztvett a dunabogdányi ásatásokban, amelyek folyamán egy római castellum került részleges feltárára.

Dr. Hasskó Sándor, az állatorvosi főiskola anatómiai intézetének gyakornoka. A *Koch-intézetben* a bakteriológiai kurzus elvégzése után Gins professzor osztályán dolgozott. Először a himlővirus hatását, majd a *spirochaeta pallida* ellenállóképességét vizsgálta. Január óta Trendelenburg professzor gyógyszer-tani intézetében is munkálkodott. Megtanulta a bélpreparátumok készítését és a hormonok előállítását. Kutatta az ultraibolya-fény hatását a fehér véresejtekre és sikerült egy gyógyító savó antitest-tartalmat fölemelni. A Reichsgesundheitsamtban Haagen prof. mellett szövetenyésztéssel foglalkozott. Mindkét félévben az orvoskar rendes hallgatója volt. Hazautazása előtt két hétig a frankfurti Ehrlich-intézetben dolgozott. Dolgozatai: „Über die durch Varolia- und Vaccinevirus verursachten Pathologisch-histologischen Veränderungen in den Organen des Kaninchens.“ (Zeitschrift für Hygiene), „Zur Frage der Enkephalitis post Vaccinationem.“ (Zeitschrift für Infektionskrankheiten.) „Beiträge zur Widerstandsfähigkeit der Spirochaeta pallida gegen thermische Einflüsse.“ (U. ott.), végül „Die Wirkung des ultravioletten Lichtes auf das Komplement, Agglutinin Amboceptor, die Wassermannsche Reaktion und die precipitinogenen Eigenschaft des Serums.“ (Die Biochemische Zeitschrifthez benyújtva.) Tanulmány-

utat tett: Hamburgba és Lübeckbe, hol az Institut für Tropenhygiene-t tekintette meg. Július havában pedig a frankfurti Institut für Seuchembekämpfung-ban végzett tanulmányokat. Hazatérése után az Állami Ojtóanyagtermelő Intézet tisztviselője lett.

Dr. Imre Lajos, a Pázmány Péter-tudományegyetem rádiológiai intézetének tanársegéde. A „Kaiser Wilhelm-Institut für Chemie“ radioaktív osztályán, Hahn professzor intézetében folytatta az előző évben megkezdett kutatómunkát az adszorpciós jelenségek köréből. Kísérleteivel véglegesen beigazolta, hogy az adszorpciójelenségek tanulmányozásánál a reakció-kinetikai szempontnak kell érvényesülnie. A reakció első stádiuma az ión-adszorpció, ezt követik a topokémiai folyamatok, melyek az elegykristály-képződéshez vezetnek át. E jelenségek összefüggéséről június 13-án a német vegyészek ezidei kongresszusán Frankfurt a/M.-ban „Adsorption leicht- und schwerlöslicher Elektrolyte an oberflächenreichen Niederschlägen“ címen tartott előadást. Két dolgozatát: „Oberflächen vorgänge an Koagulierenden Niederschlägen“ és „Beiträge zur Adsorptionskinetik“ címen a „Zeitschrift für physikalische Chemie“ rendezi sajtó alá. Utóbbi dolgozat annyiban jelentős, hogy ebben vált először lehetővé az adszorpció-folyamatok elméleti úton történő kvantitatív leírása.

Dr. Jancsó Miklós, a szegedi egyetem gyógyszer-tani intézetének díjas gyakornoka. A Koch-intézet chemoterápiai osztályán kísérleti lues, tripanosomiasis és visszatérő láz chemoterápiájával és általános biológiájával foglalkozott dr. Krooval együtt. Sikerült megtalálnia a mérgeknek egy új típusát, amely az ú. n. reticuloendotheliális készüléket speciálisan befolyásolni és elpusztítani képes. Ezzel a méreggel végzett vizsgálatokkal (több ezer állatkísérleten) kimutatta, hogy a ma uralkodó nézet, mely szerint a chemoterapeutikus szerek hatása a reticuloendotheliális készüléken alapul, téves. Megtalálta az ú. n. interferenciatüneményeknek egy új csoportját: a dibenzoparadiazin festékek megakadályozzák az antimontartalmú szerek hatását s ez a gátló hatás a vegyértéktől függ. Először sikerült kimutatni interferenciaszerű tüneményt spirochaeta-fertőzéseknel. Végül egy új kolloidkémiai tüneményt fedezett föl: az ú. n. metachromatikus festékek színváltozását határfelzíneken, melyet sikerült megmagyaráznia a kolloidoknak két dimenzionális adszorpciós térben való peptizációjával. Dr. Krooval közösen elkészítette „Die experimentale Wassermannreaktion“ című értekezését (Klinische Wochenschrift). Több dolgozata befejezés előtt áll.

Dr. Kesselyák Adorján, a Pázmány Péter-tudományegyetem állattani intézetének gyakornoka, a Berliner Museum für Naturkunde crustaceologiai osztályán Schellenberg professzor mellett dolgozott. A Jaere genus revízióján és a Halophilosciák és Stenophilosciák vizsgálatán kívül főleg az Isopodák kutatásával foglalkozott. A német Isopoda-fauna kutatását a múzeumi anyag figyelembevételén kívül több Berlin melletti gyűjtőkiránduláson is folytatta, sőt kirándulást tett a Drezda melletti „Sächsische Schweiz“-ba is. A dahlemi botanikus kert melegházaiból két eddig ismeretlen ászkanemet mutatott ki.

Berlin-környéki gyűjtésének eredménye egy ászka-fajnak már több mint egy évtizede keresett, de ezen a vidéken még nem talált két hím-példánya volt. Ezenkívül Hesse professzor mellett az egyetemi Zoologisches Institutban főleg az összegömbölyödő és összegömbölyödésre képtelen Isopoda-fajok izomzatának összehasonlító anatómiáját tette kutatás tárgyává. Dolgozatai: „Faunistisches über Isopoden.“ (Zoologische Jahrbücherhez benyújtva.) Ebben magyar, osztrák és izraeli gyűjtőkirándulásainak eredményét ismerteti. Berlini kutatásairól „Über Isopoden.“ (Zool. Anzeigerhez benyújtva.) c. dolgozatában számol be. Szisztematikus eredményeit a *Studia Zoologica* fogja közölni. Drezdán kívül Wittenbergbe, Münchenbe és Lipcsébe tett tanulmányutat.

Dr. Kniezsa István, az első félévben volt a kollégium tagja. Szlavisztikai tanulmányokat folytatott Vasmer professzor mellett és hallgatta Schultze professzor indogermán nyelvészeti előadásait. A szláv szeminárium munkájában saját maga is részt vett, amikor a tót nyelvről, nyelvjárásairól és önálló irodalmi törekvéseiről előadást tartott. Az *Ungarische Jahrbücher* számára számos szláv vonatkozású művet ismertetett. Mint a Nemzeti Múzeum könyvtárának leendő tisztviselője, a berlini állami könyvtár, a lipcsei *Deutsche Bücherei* és egyetemi könyvtár belső szervezetét is tanulmányozta.

Dr. Krbek Ferenc, a bonni egyetemi csillagdában dolgozott Kohlschütter professzor mellett. Eredményeiről a következő cikkekben számolt be: „Purkinje-Phänomen und beschränkte Gültigkeit des Fecherschen Gesetzes.“ (Himmelswelt, magyarul a *Stellában.*), „Zum Zweikörperproblem.“ (Sterne.), „A föld abszolút mozgása.“ (Stella.). Hazatérése után a svábhegyi csillagdánál talált elhelyezkedést.

Molnár Pál. Különösen a XIX. század német drámairodalmának megismerésére törekedett. Az egyetemen a Theaterwissenschaftliches Institut tagja volt. Az intézet rendezői próbáit látogatta és hallgatta Hermann és Petersen professzorok színészet- és drámatörténeti kollégiumait. Ezirányú tanulmányai kiegészítésére művészettörténetet hallgatott Hildebrandt és Wölfflin professzoroktól, modern filozófiát Dessoirtól és Sprangertől. Francia szakdolgozatával kapcsolatban tanulmányozta a román filológia kezdeteit Németországban. Kuttner professzornál ófrancia gyakorlatokon vett részt. A magyar intézetben „A modern magyar társadalmi dráma“ című disszertációján dolgozott. A porosz állami színházak volt intendánsának, az állami színiiskola igazgatójának, Jessner professzornak szívességéből látogatta az iskola színi gyakorlatait s rendezői próbáit, ahol alkalma volt dramaturgiai ismereteit praktikus oldalról kiegészíteni. Kb. 80-szor volt színházban s az előadásokról rendszeresen jegyzeteket, kritikákat vezetett. Ennek eredményeként közölte a Debreceni Szemle 1930 májusi számában a „Politikai színház“ c. cikkét, „Berlini színházak“ c. tanulmányát a Napkeletnek küldte be. Hamburgba és Stettinbe tett tanulmányutat.

Dr. Müller Sándor, a tihanyi biológiai intézet alkalmazottja. Helferich professzor irányítása mellett az első félévben Greifswald-

ban, a másodikban Lipcsében folytatta kutatásait. Módszertani céllal a glukosé + methylaetherrel foglalkozott. Vizsgálatainak fő tárgya azonban a parciálisan acylezett cukroknál észlelt Helferich-féle acylvándorlás volt. Kísérlete Helferich elméletéhez értékes bizonyító anyagot nyújtott. E munkája közben egy egészen új típusú anhydro methylglukosidhoz jutott el, melyre nézve a vizsgálatai még folynak. Kísérleteiről a „Berichte der Chemischen Gesellschaft“ c. folyóiratban „Ein Methylglykosid eines neuen Anhydrozuckers. Zugleich ein Beitrag zur Acylwanderung der partiell acylierten Glukose“ címen professzorával együtt közölt dolgozatában számol be.

Dr. Neubauer Gyula pécsi egyetemi magántanár, pénzügyi tanácsos. Közgazdasági, technológiai és matematikai tanulmányokat folytatott. Schumacher közgazdasági és Bortkiewitz statisztikai szemináriumában előadást is tartott. Állandóan használta a Staatswissenschaftliches Seminar, a Preussische Staatsbibliothek, az egyetem, a tőzsde és a Handelshochschule könyvtárát. Meglátogatta a lipcsei nemzetközi vásárt, a drezdai higiéniai kiállítást, a kopenhágai mezőgazdasági kiállítást, valamint az északi és keleti tengeri nagyobb német kikötőket. Több dolgozatot közölt: „A pénz és a hitel szerepe a gazdasági forgalomban.“ (Közgazdasági Szemle.), „Franz Oppenheimer elméletének bírálata.“ (Közgazdasági Szemle.), „Die Casselsche Preistheorie.“ (Zeitschr. für die gesamte Staatswissenschaft.) Megjelentek még „Oppenheimer und sein Kritiker.“ (Zeitschrift für Nationalökonomie.), „Die Gossenschen Gesetze.“ (U. ott.), „Die Entwicklung des Kapitalbegriffes.“ (Schmollers Jahrbuch.), „Das statische Gleichgewicht am Markte.“ (Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik.), „Grenznutzen, Indifferenz, Elastizität, Durchschnittsnutzen.“ (Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik.). Az 1930–31. évre Angliába kapott ösztöndíjat.

Dr. Papp Zoltán, okleveles középiskolai tanár. Egy újabb irodalomtörténet-szociológiai szemléletmód kidolgozására irányuló módszertani vizsgálódásokkal foglalkozott. Irodalomtörténeti (Petersen, Max Hermann, Hübner), filozófiai (Dessoir Sprangel), szociológiai (Vierkandt) előadásokat is ebből a célból hallgatott. E módszer illusztrálására az anyagot az újabb, irodalmi irányok tanulmányozása biztosította számára. Eredményéről a „Minerva“ c. folyóiratban fog beszámolni. Emellett gyakorlati tanulmányai alapján „a berlini iskolaügyről“ értekezett a „Magyar Pedagógia“ januári számában, megírta a „Bund Ungarischer Hochschüler 1842“ egyesület történetét, melyben nem egy helyen új fényt vet a XIX. század magyar-német szellemi kapcsolataira, valamint készített egy 15 oldalnyi összefoglalást a magyar kultúrpolitika legutolsó eredményeiről egy Berlinben nemsokára megjelenő nagyobb munka számára, amely az egyes országok kulturális szervezeteit fogja ismertetni.

Dr. Rásonyi Nagy László, m. tud. akadémiai alkönyvtárnok. A török személynevek, nép és néprésznevek szótárához gyűjtött az I. szemeszterben anyagot. Stockholmban, Kopenhágában, Varsóban, de főleg Helsinkiben dolgozott, ahol az orosz könyvtár nyújtotta forrá-

sokat merítette ki. Április—június hónapokban a berlini Staatsbibliothekban, rövid ideig a müncheni könyvtárban is dolgozott. Eredményéről csaknem 20.000 cédula tanuskodik, amelyeket régi állásába visszatérve fog feldolgozni.

Dr. Szabó Miklós. A Kisbirtokosok Földhitelintézetének tisztviselője. A szövetkezeti mozgalmakat tanulmányozta. Az egyetemen Aereobe, Bernhardt, Boesenick, Müller professzorokat, a keresk. főiskolán Brandt mezőgazdasági konjunkturakutatási és Hillringhaus mezőgazdasági szövetkezetekről szóló előadásait hallgatta. Müller és Hillringhaus szemináriumában a magyar szövetkezetekről előadást is tartott. Tanulmányai eredményeképpen a Magyar Gazdák Szemléjében megjelent „A porosz központi szövetkezeti pénztár“ című dolgozata és elkészült: „A német szövetkezeti mozgalom felépítési rendszere“, valamint „A német szövetkezeti mozgalom aktualitása különös tekintettel a Notprogrammra“ című értekezése. Tanulmányutat tett Hillringhaus professzor vezetésével Oranienburgba a települő szövetkezetek megtekintésére, Brandt vezetése alatt induló csoporttal pedig Hollandiában tanulmányozta a mezőgazdasági és szövetkezeti rendszert, ahol Brandt professzornak helyszíni kritikai magyarázatai erősen szélesítették látókörét. Ezenkívül Hamburgot és a lipcei tavasi vásárt tekintette meg.

Dr. Szakáll Sándor, a Pázmány Péter-tudományegyetem élettani intézetének tanársegéde. Részben új kutatási módszerek elsajátítását tűzte ki célul, amiért minél több professzor laboratóriumában igyekezett dolgozni, részben igyekezett az elsajátított módszereket önálló kutatásoknál is érvényesíteni. Az élettani intézetben Schilff professzor mellett állatkísérleti-, a His klinikán respirációs-, Róna professzor intézetében vérgázanalízis módszereket sajátított el. Schilling professzornál haematológiai kurzust vett. Március 1-től Dortmundban, a Kaiser Wilhelm munkafiziológiai intézetben Atzler professzor mellett folytatta metodikus ismereteinek kibővítését. Kutató munkáját pedig két irányban végezte: vizsgálta egyrészt az ultraviolet sugarak hatását az ember teljesítőképességére, másrészt, hogy a szervezet minő tápanyag ellenállása mellett végez izommunkát. Kutatásának eredményeképpen készítette el dolgozatát: „Über die antagonistische Wirkung von Cardiazol und Histamin auf die Atmung des Meerschweines“. (Archiv für experimentale Pathologie und Pharmakologie.) Ezenkívül még két később közlendő értekezésén dolgozott.

Vitéz dr. Szarka Géza, leánygimnáziumi tanár. Egyetemi előadásokat hallgatott (Dessoir, Guardini, Hübner, Dovifat, Spranger, Vierkandt, Farkas) és a Magyar Intézetben dolgozott. A magyar-német politikai irodalom kapcsolatait tanulmányozta a berlini könyvtárak nagy anyagának felhasználásával. Értekezése: „Petöfi und die deutsche politische Dichtung“ címen az Ungarische Jahrbücherben jelent meg. „Székesfehérvár keresztmetszete“ című dolgozatát a Magyar Szemle közölte. Hamburg, Lübeck, Bamberg és Eisenach városokba tett tanulmányutat.

Dr. Szathmáry Zoltán, a Pázmány Péter-tudományegyetem II. számú nőiklinikájának tanársegéde. Stöckel professzor klinikájának valamennyi osztályán dolgozott. Az év végén Wagner klinikáját látogatta. Közben Meyer Róbert klinikai kórbonctani intézetében kórsvöetvettani tanulmányokat is folytatott. Július hóban a kiel egyetem nőiklinikáján Schröder professzor mellett szövettani és hormonvizsgálatokat végzett. Munkájának eredményeit következő dolgozataiban publikálta: „Az avertin-narkóizisről“ (Orvosi Hetilap). „Myoma uteri polyposum in cervicæ uteri adhaerens“ (Zentralblatt für Gynäkologie). „Mit schwerer Schwangerschaftsanaemie kompliziertes Chorionepitheliom“ (u. ott). „Die Bedeutung des Alters und der Strahlenbehandlung in der Therapie der Mole und des Chorionepithelioms“ (u. ott). „Über die postoperative tödliche Embolien“ (A Zentralblatt für Gynäkologie Stoeckel-féle jubilaris számában). „Über die weissen Nekrosen der Plazenta“ (Archiv für Gynäkologie). A fenti dolgozatok az Orvosi Hetilap és az Orvosi Archivumban magyarul is megjelennek. Részben elkészült dolgozatok: „A granulosa-sejt-daganatokról“. „A rákbeteg védelméről“. „A magyar és német nők alkati eltéréseiről“. „A sexuális hormonokról“. Tanulmányutat tett Lipcsébe és Kielbe. Részt vett a drezdai nőorvos-kongresszuson.

Tattay Pál, építész-mérnök. A charlottenburgi műegyetemen a vasbetonépítés (Birkenstock, Boost, Hertwig) és városépítés (Weiss, Jansen) professzorait hallgatta és a könyvtárakban található bőséges szakirodalmat tanulmányozta. Az év végén nagyobb építkezésben vett részt, a „Deutsche Gesellschaft zur Förderung des Wohnungbaues, gemeinnützige A. G.“-nál. Látókörét minél több város építészeti stílusának tanulmányozásával igyekezett fejleszteni. Tanulmánya tárgyát képezték Chorin, Drezda, a Harz városai, Hildesheim, Magdeburg, München, Hamburg, Bremen, Mainz, Rothenburg, Nürnberg, Regensburg, mindezeket a helyeken töltött egy-két napot.

Dr. Törő Imre, a debreceni tudományegyetem anatómiai intézetének tanársegéde. Párhuzamosan folytatott szövettanyésztési és fejlődésmechanikai kísérleteket. Rhoda, Erdmann és Fischer professzorok intézetében a szövettanyésztés technikáját és didaktikáját figyelte meg. Főmunkásságát a Kaiser Wilhelm-biológiai intézetben folytatta Mangold professzor mellett, ahol a szemfejlődés mechanikáját tanulmányozta. Goldschmidt professzor intézetében az átöröklődési kutatások módszereit sajátította el. Kutatásairól következő értekezései számolnak be: „Zeitpunkt der Determination der Linse beim Amblystoma mexicanum“. „Über die Entwicklung und Regeneration der Cornea“, „Über die verschiedenen Formen der Linsenregeneration bei einigen Amphibien und Anuren“. (E dolgozatok a Zeitschrift für Entwicklungsmechanik-ban jelennek meg.) Tanulmányúton volt Lipcsében és részt vett az amsterdami internationalis anatómus és sejtkutató kongresszuson.

Dr. Trájer István, műegyetemi megbízott előadó, műszaki tanácsos. A potsdami geodéziai intézet csillagászati osztályán (Mahnkopf

professzor mellett) helymeghatározási tanulmányokat végzett; a gravitációs osztályon Schmehl professzornál ingaészlelési munkákat folytatott. Tanulmányozta a porosz kataszteri fölmérést, a tagosítások végrehajtását és a porosz földmérő képzést. Betegsége miatt a második félév elején hazautazott.

Dr. Trócsányi György, országgyűlési könyvtárnok, aki az első félévet Párisban töltötte, Berlinben folytatott könyvtártani és szociológiai tanulmányokat a második félévben. A berlini könyvtárak gazdag könyvtártani szakirodalmát vizsgálta át és gyakorlatilag igyekezett megismerni a német és porosz országgyűlési, valamint a porosz állami könyvtár rendszerét. Lipcsében a Deutsche Bücherei és a Börsenverein der Deutschen Buchhändler külföldi osztályát és több nagy könyvkiadó cég ügymenetét tanulmányozta. Hatósági könyvtárak racionalizálása címen irandó értekezésében kíván munkájáról beszámolni. Emellett kultúrszociológiai tanulmányait folytatta és e tárgyra vonatkozólag egyetemi előadásokat is hallgatott (Vierkandt, Spranger, Groethuysen, Sombart). A „Társadalmi gondolat nemzedéke“, „A szociológiai jelentéselemzés módszertana“ és „Irodalom és szociológia“ című tanulmányait a Társadalomtudomány c. folyóirat-hoz küldte be közlésre.

Viszkok Lajos, evangélikus segédlelkész. Valláslélektani tanulmányokat folytatott, mely célból először a pszichológiai irányzatokkal ismerkedett meg. Freud lélekelemzését a Psychoanalytisches Institutban tanulmányozta Müller és Brauschweig professzorok vezetése mellett. Az Arbeitsgemeinschaft für Mediziner und Theologen tagjaként az evangélikus egyháznak a lélektani iskolákkal szemben elfoglalt álláspontját ismerte meg. Megismerkedett több kiváló berlini pszichiáter (Künkel, H. March) módszerével. Az Apologetische Zentraleban Schweizertől tanult. Hallgatta Spranger, Köhler, Lerschke, Riefert és Lütgert előadásait. Az itt képviselt irányok közül főleg a Gestalt-Theorie érdekelte, amelyeket Köhlertől ismert meg. Végül Gruehn professzor a Girgensohn-féle kísérleti valláslélektani iskola technikájába vezette be. Széleskörű szakirodalmi tanulmányokat is végzett. Dolgozatai: „Lélektani mozgalmakról beszámoló cikkek“ (Evangélikusok Lapja), „A keresztény ember és valóság“ (Emmaus felé). Tanulmányutat tett Wittenbergbe, Münchenbe és a Harz-hegységbe.

Wiczián Dezső, ev. segédlelkész. Egyháztörténeti tanulmányokat folytatott Seeberg professzor mellett. A XVII. században Németországba került magyar exulánsokra vonatkozó adatokat kutatna a boroszlói és hallei levéltárban. Dolgozott a Magyar Intézetben is. Elkészítette doktori disszertációját: „Luther előadói munkássága különös tekintettel első előadásaira“ címen. Ezenkívül kisebb cikkei jelentek meg az „Emmaus felé“ és az „Ungarische Jahrbücher“ folyóiratokban. Tanulmányutat tett Boroszlóba és Halleba. Hazatérése után a soproni teológiai fakultáson előadói megbízást nyert.

Törvényhatósági ösztöndíjasok:

Dr. Barta Imre, Pécs város ösztöndíjasa, a pécsi egyetem belklinikájának tanársegéde. Az I. sz. belklinikán Schilling professzor mellett haematológiai kutatást végzett. A granulációkon kimutatta fehérvérsejt-elváltozások okának *kóros* jellegét s ezért az eddig használt toxikus elnevezés helyett a „Speicherungsgranulatio“ elnevezést ajánlotta. Továbbá vizsgálatai a fehérvérképekre vonatkoznak tuberkulózisban, különös tekintettel a Speicherungsgranulatióra és az egyéb kvalitatív fehérvérsejt-elváltozásra. Harmadik munkája a reticuloendothel és a fehérvérsejt-rendszer vonatkozását vizsgálta. Utolsó föladata (Minutenvolumen és vérmennyiségmeghatározások vérszegénységben) befejezés előtt áll. Résztvett az I. és II. sz. belklinika vizitjein, dolgozott a klinika anyagsere és szívostályán, főleg a keringési dinamika terén. Dolgozatai: „Die Genese der toxischen Granulation und ihre klinische Bedeutung“ (Folia Haematologica, Bd. 41.), „Die Verwertung des Blutbildes und der Speicherungsgranulation bei der Tuberkulose“ (Beitr. z. kl. Tub.), „Die Beziehung des R. E. S. und Leukocyten bei Infektionen“ (Zeitschrift für experimentale Medizin). Aktív részt vett a wiesbadeni belorvosi és a drezdai vérkeringés-dinamikai kongresszuson.

Gárdonyi Zoltán, Budapest székesfőváros ösztöndíjasa, egyetemi hallgató. Zenetörténeti (Schering, Wolf, Hornbostel) filozófiai (Spranger) és művészettörténeti előadásokat hallgatott. A zenei szemináriumban öt előadást tartott. Anyagot gyűjtött doktori értekezéséhez („Liszt's ungarische Stileigentümlichkeiten“). Dolgozott a Magyar Intézetben, ahol fölolvasással szerepelt. Német előadásban ismertette a magyar zenét a berlini Volksmusikschule Magyarországra utazó csoportja előtt. A Hochschule für Musikon Hindemith tanítványaként zeneszerzésből vizsgát tett (Reifeprüfung). Dolgozatai: „Böhm József zenei vállalkozásai“ (Muzsika), „Liszt's 20. ungarische Rapsodie“ (Ungarische Jahrbücher) és nagyszámú könyvismertetés. Tanulmányutat tett Weimarba, ahol a Liszt-Múzeum kéziratárát tanulmányozta. Volt Rheinsbergben is.

Dr. Kiss Tibor, ügyvédjelölt, mint Pest vármegye ösztöndíjasa az első félévben volt a Collegium tagja. Heymann, Nussbaum és Wolff professzorok egyetemi előadását hallgatta. A második félévben hazatért, mert a Beszkártnál kapott állást.

Dr. Lengyel Lajos, Szeged város ösztöndíjasa. A műegyetem kémiai intézetében Freiburger professor vezetése mellett textilkémiai tanulmányokat folytatott. Jövő évben, mint a Collegiumnak tagja, tanulmányait praktikus oldalról fogja kiegészíteni.

Pálinkás András, gépészmérnök, a Magyar Pamutipar r.-t. tisztviselője, Pest vármegye ösztöndíjasa, a II. félévben volt a Collegium tagja. Az I. G. Farbenindustrie kísérleti laboratoriumában a műelyem-gyártással foglalkozott. Itt szerzett gyakorlati ismereteit egyéb nagyüzemek megtekintésével és szakirodalmi tanulmányokkal egészítette ki.

Dr. Vargha László, Nógrád és Hont vármegyék ösztöndíjasa. A charlottenburgi műegyetemen az organikus kémiai intézetben dolgozott Schönberg professzor asszisztenseként. Kísérletei egy eddig még ismeretlen intermolekuláris átváltozás felismerésére (a thion szénsav-esterekből a thiol szénsavesterekbe) vezettek. Ezután az aethylen-sulfidok ketenmerkaptolok és benzothiophen származékok szintézisével foglalkozott. Kísérletei alapján a következő dolgozatokat publikálta: „Über die (thermische) Umlagerung von Thion-kohlensaure-estern in Thiol-kohlensaure-ester“ (az első rész megjelent Berichte der Chemischen Gesellschaft, a második rész megjelenik az Annalen der Chemie című folyóiratban). „Über die Einwirkung von Verbindungen der Diazo-methan-reiche auf Thion-kohlensaure-ester“ (Annalen der Chemie-ben jelenik meg). A következő esztendőben Németországban kapott tanársegédi megbízást.

Teljes díjat fizető tagok.

Gróf Kendeffy Elek. A Handelshochschule előadásait hallgatta (Sombart, Leitner, Briefs, Gieseke, Martens, Hirsch). Főleg a munkanélküliség problémáját tanulmányozta, amely tárgykörből „Diplomarbeit“-ját is készítette, „Die Arbeitslosigkeit als wissenschaftliches und sozialpolitisches Problem“ címen. A szociálpolitikai szeminárium-ban előadást is tartott. Az 1930/31. év folyamán teszi le vizsgáit.

Dr. Korányi András, a Pázmány Péter-tudományegyetem III. sz. belklinikájának gyakornoka, a II. félévben a Collegium fizetéses tagja. Róma professzor intézetében a fizikális kémia metodikáját tanulta különös tekintettel a gyógyszeranalízisre. Az I. és II. sz. belklinikákon a gyomor-, máj- és anyagcserebetegségeket tanulmányozta.

Dr. Rácz György. Főleg büntetőjogi előadásokat hallgatott (Kohl-rausch, Goldschmidt, Mannheim, Smend, Kahl, Triepel, Kaufmann, Stutz). Tanulmányozta a készülő német büntetőtörvénykönyv előjavaslatait. Gyakorlati kriminálpszichológiai tanulmányokkal is foglalkozott. Több letartóztatási intézetet látogatott meg és a Kriminalistisches Institut hatalmas könyvtárában anyagot gyűjtött az állam elleni büntettekről készülő és az egész európai törvényhozást felölelő munkájához.

Tanulmányi segélyt élvezett.

Dr. Kerényi Béla, az előző évben az Institut für Braunkohlen und Mineralölforschung an der Technischen Hochschule laboratoriu-mában Ruhemann professzor mellett folytatott barnaszén-kutatásai-nak befejezhetése végett a berlini Kollegiumban ingyenes lakást ka-pott és 400 P tanulmányi segélyben részesült. Munkájának ered-ményeképpen nyújtotta be disszertációját „Tanulmány a barnaszén bitumengyantájának és B-bitumenjének termikus elbomlásáról“ címen (megjelent Miskolcon, 1931) a budapesti Műegyetem vegyész-mérnöki osztályához, aminek következtében 1931 február 21-én elnyerte a mű-szaki doktori címet.

IV. A RÓMAI COLLEGIUM HUNGARICUM

Regia Accademia d'Ungheria, Roma, Via Giulia 1.

Az Intézet épületének átalakítási munkálatai az elmúlt tanév folyamán befejezést nyervén, ebben az évben csaknem teljesen biztosítva voltak a nyugodt, céltudatos munka anyagi feltételei. Lényegesebb változás történt az Intézet vezetésében, amennyiben a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr dr. *Miskolczy Gyula* miniszteri titkárt a kúrátor helyettesítésével, majd pedig az igazgatói teendők végzésével bízta meg.

Állami ösztöndíjasok:

Aba Novák Vilmos festőművész, okleveles rajztanár az intézetnek másodízben volt tagja. Művészi élményekben gazdag olaszországi tartózkodásának hatása erősen érezhető művei témáján és kidolgozásán, művészi stílusán, sőt azon is, hogy képeit azóta jórészt temperával festi meg, amely anyaggal addig nem dolgozott. A műemlékek közül főleg a középkori művészet termékei hatottak rá mélyebben. Tanulmányutat tett Perugiába, Assisibe, Arezzóba, Francavilla al Mareba, Viterbóba, megtekintette Róma környékét, továbbá Nápolyt, Palermót, Monreale, Girgentit, Siracusát. Ezen tanulmányútján gyűjtött vázlatait dolgozta fel római műtermében. Nagyszámú tempera- és olajfestékek kivitelezett képeinek egy részét kiállította a velencei nemzetközi kiállításon. „Bettola” c. képét az olasz állam megvette a római „Galeria d'Arte Moderna” számára.

Bardon Alfréd okl. építészmérnök, az Intézetnek másodízben tagja, rendkívüli hallgatója volt a R. Scuola di Architettura di Romanak, hol G. Giovannini „Restauro dei monumenti” és M. Piacentini „Edilizia cittadina ed arte dei giardini” c. előadásait hallgatta. Teljes részletességgel felmérte a magyar nemzeti templomot, a Santo Stefano Rotondot s megkezdte gyűjtött anyagának feldolgozását. Munkásságának jórészt azonban Róma modern építészetének tanulmányozása kötötte le, ezirányban gyűjtött gazdag anyaga ugyancsak feldolgozás alatt áll. Tanulmányutat tett Sziciliában, Perugiában, Viterbóban s megtekintette Róma környékét. Tervei közül kivitelezésre kerültek: egy Szent István- emléktábla (elhelyezve a Basilica di S. Pietro falában); a Magyar Intézet síremléke (elhelyezve a Campo Verano temetőben); Philipp K. C. síremléke (ugyancsak a fenti temetőben). E. Puppó olasz építész irodájában résztvett a „Mostra Nazionale dell'Aeromobile da Turismo” csarnokának és épületének tervezésében és kivitelezésében. Ezenkívül megmintázta gipszben a műtermes művészházak négyféle típusát, s kb. 60 darab kisebb-nagyobb akvarellt és grafikai vázlatot készített Rómáról és Olaszország több részén végzett tanulmányútjairól.

Dr. Buday Károly gimnáziumi tanár, történész, ez évben első ízben nyert ösztöndíjat római kutatások végzésére. Hármask feladat megoldását tűzte ki céljául: a) magyar művelődés a XIV. században című tárgykör feldolgozását; b) III. Calixtus pápa regesztáinak és

köteteinek átkutatását magyarvonatkozású anyag után; *c)* a XIV. századi olasz krónikák tanulmányozását. Kutatásait nagy szorgalommal végezte a Vatikán levéltárában és könyvtárában. Tanulmányutat tett Nápolyba, Pompejibe, Firenzébe, Páduába, Velencébe és Róma környékére.

Vitéz Csuthy Gyula pécsi reáliskolai nevelőintézeti tanár, az Intézetnek elsőízbéni tagja, mint rendkívüli hallgató, olasz irodalomtörténeti (V. Rossi), francia irodalomtörténeti (J. P. Trompeo), neolatin nyelvi és irodalmi (G. Bertoni), pedagógiai (L. Credaro), filozófiai (G. Gentile), középkori művészettörténeti (Toesca) és modern művészettörténeti (Venturi) előadásokat hallgatott a római egyetemen. Róma közelebbi környékén kívül tanulmányutat tett Nápolyba, általában Dél-Olaszországba, Sziciliába, Tuniszba, Firenzébe, Bolognába, Ferrarába és Velencébe. Szorgalmasan látogatta a római könyvtárakat, ahol az olasz pásztorköltészetről és annak hatásáról szóló értekezéséhez gyűjtött anyagot.

Dr. Edvi Illés Gyula művészettörténész csak április hó folyamán foglalta el a neki elsőízbéni engedélyezett ösztöndíjas helyet az Intézetben. A rendelkezésére álló pár hónapot főként a római és délolaszországi műemlékek tanulmányozásának szentelte, s bejárta e célból Dél-Olaszország és Szicília fontosabb városait, ezenkívül megkezdte speciális kutatásait a XIX. századi olasz klasszicizmus művészetéről.

Erdely Dezső szobrász a római múzeumok gazdag anyagát tanulmányozta. Az ott található műemlékek közül különösen az antik vázák rajzai, a Villa di Papa Giulio-múzeum etruszk terrakottái, a Laterán hindu relief-öntvényei és különösen a kis Museo Baracco gyűjteményei jelentettek nagyobb hatást művészi ízlésének fejlődésére. Ösztöndíjas éve alatt több kisebb akton, fejen és reliefen kívül egy életnagyságú bronzba készített fiú-aktot és egy életnagyságú női aktot készített.

Farkas András szobrász, az Intézetnek másodízbéni tagja. Tanulmányutat tett Dél-Olaszországba, Sziciliába, hol különösen a középkori és az egyházművészeti emlékeket tanulmányozta. Életnagyságú rajztanulmányok és kisebb-nagyobb agyagvázlatok elkészítése után mintázott egy életnagyságnál nagyobb zárt női kompozíciót, továbbá egy sport-szobrot bronzban kivitelezve. Egy műve kiállítatott a velencei kiállításon.

Farkas Ferenc zeneszerző, karmester, az Intézetnek elsőízbéni tagja, résztvett Ottorino Respighi „Corso Superiore di perfezionamento in composizione” című művésztanfolyamán. Munkájáról tanuskodnak szerzeményei: Divertimento 5 tételben, zenekarra, „Fantasia” zongorára és zenekarra, „Variációk egy régi Szent Imre-ének felett” gordonkára és zongorára, továbbá Diotima „Non ci sono più donne” című színjátékához írott kísérőzenéje.

Horváth István, a pécsi egyetem hallgatója, az Intézetnek elsőízbéni tagja, mint a római egyetem rendkívüli hallgatója, olasz irodalomtörténeti (Rossi), francia irodalomtörténeti (Trompeo), neolatin nyelvi és irodalmi (Bertoni), újlatin nyelvészeti (Migliorini), filozófiai (Gentile), pedagógiai (Credaro), középkori művészettörténeti

(Toesca) és renaissance-kori művészettörténeti (Venturi) előadásokat hallgatott. Szorgalmasan dolgozott „A cinquecento lantosköltészete, mint a népies elem fenntartója” című dolgozatán.

Ikotits József, kalocsai egyházmegyei áldozópap csak néhány hetet töltött a kollégiumban, miután az érseki aulába nyert kinevezést. Az ott töltött idő alatt a biblikus intézetben végzett tanulmányokat.

Istókovits Kálmán festő, az Intézetnek első ízben tagja, a freskófestészetet tanulmányozta s ezzel kapcsolatban kompozíciókat és tanulmányokat készített. Tanulmányúton volt Nápolyban, Palermóban, Tripolisban és Velencében. Ösztöndíjas ideje alatt Velencében és Filadelfiában szerepelt rézkarcokkal kiállításokon.

Jálicos Ernő szobrászművész, az Intézetnek második ízben tagja, ösztöndíjas helyét csak január hó folyamán foglalta el. Készített öt darab női aktot gipszben és több agyag-tanulmányt. Egy női aktot kiállított a velencei kiállításon.

Juhász László bölcsészdoktor római kollégiumi ösztöndíja megokolt kérelmére kézi ösztöndíjjá alakíttatott át; ezzel két ízben tett tanulmányutat Olaszországba, részben a Janus Pannonius műveit tartalmazó kódexek kollacionálása, részben a XVI. századbeli magyar humanizmus emlékeinek felkutatása céljából. Tanulmányi éve alatt a következő művei jelentek meg: 1. A görög pyraunos eredete. 2. Commentatio critica ad edendas Jani Pannoni elegias.

Dr. Justh István veszpréme gyházmegyei áldozópap metódikusan tanulmányozta Róma antik és ókeresztény emlékeit, különösen a bizánci mozaikokat. A Pontificio Istituto di Archeologia Sacra II. évfolyamát végezte, ahol rendszeresen hallgatta Kirsch, Wilpert és Josi professzorokat. Utóbbi vezetése alatt résztvett több rómakörnyéki katakomba-helyszíntanulmányon. Speciális feladatául választotta a magyar vonatkozású Santo Stefano Rotondo-templom archeológiai tanulmányozását és topográfiai felvételét, amit Bardon Alfréd okleveles építésszel együtt hajtott végre.

Kákay Szabó György festő, az Intézetnek első ízben tagja, főleg a XIII–XIV. századi táblaképeket és freskókat tanulmányozta stílus és technika szempontjából. Tanulmányutat tett Nápolyba, Palermóba, Firenzébe és Velencébe. Fontosabb munkái: Egy Szent Györgykép, egy Szent Imre-oltárkép és egy akt-kompozíció. Készített ezenkívül kisebb akt-, fej- és tájképtanulmányokat és négy arcképet, melyek egyike Velencében kiállított. Restaurátori pályára készül és ösztöndíjas éve alatt állandóan igyekezett e hivatásához szükséges képességeket is megszerezni.

Dr. Kinczli József hittudományi doktor a történelmi segédtudományokat tanulmányozta elméletileg és gyakorlatilag. A vatikáni „Scuola di Archivio” kétéves tanfolyamára iratkozott be. Itt Katterbach (palaeográfia) és Capello S. J., a Gregoriana-egyetem tanára (kánonjog és egyháztörténelem) professzorok előadásait hallgatta. Az év végén hozzáfogott a török hódoltsági területekről származó és a S. Congregatio de Propaganda Fide levéltárában található, eddig feldolgozatlan emlékek kutatásához.

Dr. Koudela Géza egyetemi egyházzenei igazgató és a Zeneművészeti Főiskola tanára zenetörténeti kutatásokat végzett. Különösen Liszt Ferencről írandó nagy biográfiájához gyűjtött anyagot. Eddig jórészt ismeretlen vagy kiadatlan leveleiből, zeneegyesületi és művész-társasági évkönyvekből, napi- és szaklapokból, családi naplókából, memoárokból nagy anyagot gyűjtött össze Liszt Ferenc római tartózkodására vonatkozóan. A vele kapcsolatos római és környékbeli helyekről számos eredeti fényképfelvételt is gyűjtött. Külön studiumokat szentelt Liszt vallásos és egyházi zenéje analízisének és esztétikai méltatásának. Lisztnek IX. Pius pápával tervezett egyházzenei reformjára vonatkozóan is kutatott. Vázlatosan feldolgozta továbbá Haynald bíboros, kalocsai érseknek és Liszt Ferencnek zeneművészeti kapcsolatait. A magyar-olasz zenetörténeti kapcsolatok kutatása közben Mátyás király 1483-i nagymiséjére vonatkozóan talált új adatokat és részben felderítette Báthori András és Palestrina zenei összeköttetéseit 1584-ből. Dolgozatokat írt „a régi magyar zsinatok egyházzenei intézkedéseiről” és a „római ritusnak Magyarországra való behozataláról”. Elvégezte a Conservatorio di S. Ceciliaán Respighi művésztovábbképző kurzusát, több zeneművet szerzett, főleg a Szent Imre-jubileumi évvel kapcsolatban és a gyakorlati egyházzenei irodalom terén is működött. (Munkái: Az egyházi zene törvénykönyve, Az egyházi zene gyakorlati vezérkönyve, Az egyházi zene kompendiuma, végül több ismertetés és kritika.)

Kuzmik Livia szobrásznő, az Intézetnek másodízben tagja. Róman kívül saját költségén tanulmányutat tett Bresciába, Bergamóba, Velencébe, Nápolyba, Terracinába, Peruggiába, Assisibe, Orvietóba, Viterbóba, Riminibe s több kisebb városba. E tanulmányi évben a következő munkákkal foglalkozott: 1. báró Monti ezredes emlékére a bresciai podesta és a család részére; 2. két darab dekoratív gyermekszobor, bronzban, Aschieri építésmérnök megbízásából; 3. tanulmány céljából kőbe faragott egy életnagyságon felüli női félaktot; 4. készített két terrakotta-portrét; 5. a vallás- és közoktatásügyi minisztérium megbízásából készített egy Kemény Zsigmond-emlékablát; 6. az Intézet kápolnája számára tervezett oltárhoz készített egy Madonna-szobrot; 7. a Trapaniban felállítandó Vergilius-emlék számára készített négy bronz oroszlánfejet. A velencei kiállításon résztvett egy bronz mellszoborral és egy éremmel, a monzai kiállításon négy plakettel, végül a washingtoni kiállításon szerepel már előbb Barcelonában ezüstéremmel kitüntetett Mussolini-érmével.

Dr. Lovas K. Elemér bencés tanár, a győri múzeum igazgatója, a dunamelléki római provinciák epigrafikus szótárának elkészítését tűzte ki célul, amely a feliratos római emlékek megfejtését könnyítené meg. Emellett a római pénzek feliratainak szótároztatását is belevette munkájába. Eddig is nyolcezer feliratos emléket és négyezer római pénzt tanulmányozott át. Munkáját a jövő tanévben folytatja, hogy így elkészíthesse tervbevetett epigrafikai és numizmatikai segédkönyvének elkészítését.

Medveczky Jenő festő csak igen rövid ideig folytatta az Intézet tagjaként festészeti tanulmányait.

Dr. Meszlényi Antal, Esztergom főegyházmegyei áldozópap, egyetemi magántanár, a XIX. század első felének magyar vonatkozású nunciusi jelentéseit dolgozta fel. Erre vonatkozólag végzett kutatásokat a vatikáni levéltárban és könyvtárban az 1790—1844 közötti időszakra nézve. Az itt talált anyag hazánk akkori vallási és kulturális életének számos problémájára vetett világot. Emellett Pázmány Péter, Lippay György és Szelepcsényi György esztergomi érsekek relációit tanulmányozta az Archivo della S. Congregazione del Concilio-ban is. A tanév végén sajtó alá rendezte „A magyar Jézus-társaság története a XVI. században” című munkáját.

Dr. Miskolezy István egyetemi magántanár, kegyesrendi főgimnáziumi tanár, Anjou- királyaink olaszországi összeköttetéseire vonatkozólag végzett kutatásokat. Az első félévben a Nápolyval való összeköttetésre vetett súlyt, a másodikban a többi olasz állammal fennállott kapcsolatokat kutatta. A nápolyi levéltárban a feladatul kitűzött anyagot egészen kimerítette, de különösen gyümölcsöző volt firenzei kutatása, amennyiben Nagy Lajos és Firenze összeköttetéseire, a Bernardo Visconti ellen kötött ligára, a magyar zsoldos csapatok itáliai szereplésére és Kis Károlynak Nagy Lajos támogatásával Nápoly ellen indított hadjáratára vonatkozó értékes és eddig ismeretlen anyagot talált a Consiglio Maggiore registromaiban, valamint a Lettere missivek között. Nagy gondot fordított a vonatkozó irodalom megismerésére is és a római nagy könyvtárakban széleskörű könyvtári kutatásokkal bővítette ki tárgyára vonatkozó ismereteit.

Molnár C. Pál festő, az Intézetnek másodízben tagja, a temperafestés technikáját tanulmányozta, felkészültséget akarván szerezni a modern monumentális falfestéshez. Tervezetet készített egy törvényszéki palotai tárgyalóterem kifestéséhez. Ezenkívül számos olajfestményt készített, melyek közül hat kiállításra került Velencében. Fejlesztette grafikai készségét s a veronai Officina Bodoni cég megbízásából fametszeteket készített egy Fioretti-kiadás számára.

Nemessányi Kontuly Béla festő, az Intézetnek másodízben tagja, több olajfestményt (tájképek, akt-tanulmányok, portrék) és nagyszámú rajzot, akvarell-vázlatot és freskó-tervet készített.

Patkó Károly festő, az Intézetnek másodízben tagja, római hatás alatt az olajfestésről áttért a temperára. Tizenöt darab, többnyire nagyobb elgondolású képe közül öt darab, továbbá hat grafikai munkája kiállításra került Velencében. Grafikai művei közül egy darabot az olasz állam megvásárolt a római modern képtár részére, egy-egy grafikai munkáját az olasz művészek vásárolták meg.

Pátzay Pál szobrász, az Intézetnek másodízben tagja, teoretikusan is foglalkozó művész, római tartózkodását oly tanulmányok végzésére használta fel, melyek — addigi gyakorlatával ellentétben — a nagyméretű szobrokhoz s azoknak kőben való kivitelezéséhez megkívántatnak. Készített négy, az életnagyságot meghaladó akt-tanulmányt, egy viselősasszonyt ábrázoló szobrot $\frac{2}{3}$ életnagyságban, egy

ugyancsak $\frac{2}{3}$ életnagyságot meghaladó csoportot (dada a gyermekkel) és két képmást márványban. Két szobra Velencében kiállított. A művész-tagok közül ő végezte a legbehatóbb művészettörténeti tanulmányokat. Viterbóban, Orvietóban, Arezzóban, Peruggiában, Assisiben, Nápolyban, Pompejiben, Cefaluban, Siracusában és Messinában végzett tanulmányútjain rendkívül gazdag emléanyaggyűjteménnyel gazdagodott meg.

Dr. Piváresi István hittudományi doktor az előző tanév folyamán gyűjtött tudományos anyagot dolgozta fel. Patrológiai kutatásokat folytatott és e téren hazánkban egyedülálló ismeretekre tett szert. Claudius egyházi íróról készített tanulmányát a Gregoriana egyetem jövő évi kiadványai közé vette fel.

Dr. Ribiczey Gyula államtudományi doktor, rendőrkapitány, az Intézetnek első ízben tagja, fáradhatatlan szorgalommal kutatta fel a vatikáni levéltárban az anyagot két témájához: Illicini Mengin Péter magyarországi jogtudós (XVI. század) kodifikációs törekvésehez, s a magyar kegyúri jog történetéhez. Másolatba vette a felkutatott Illicini-kódex I. közjogi kötetét, s a tudós személyét megvilágító értékes levelezést talált, a kegyúri jogra vonatkozólag több régi privilégiumot sikerült felkutatnia.

H. dr. Sántay Mária bölcsészettudományi doktor, a budapesti egyetemi könyvtár őre és az Országos Zeneművészeti Főiskola tiszteletdíjas tanára, az Intézetnek első ízben tagja, olasz irodalomtörténeti (Rossi), neolatin nyelvészeti (Bertoni), filozófiai (Gentile), művészettörténeti (Venturi, Toesca) és lengyel nyelvészeti és irodalomtörténeti (Mava) előadásokat hallgatott, mint a római egyetemnek rendkívüli hallgatója. Olasz irodalomtörténetből, Dante-magyarazatból, neolatin nyelvészetből és irodalomtörténetből, a Graal-legenda feldolgozásából vizsgálatot tett szép eredménnyel.

Szathmáry István iparművész, okl. középiskolai tanár, a Székesfővárosi Iparrajziskola tanára, az Intézetnek első ízben tagja, elsősorban a vatikáni könyvtár kódexein tanulmányozta a betű és az iniciálé történeti fejlődését, de tanulmányai elmélyítése céljából meglátogatta Nápolyt, Monrealét, Monte Cassinót és Firenzét is. Nagy technikai tökéletességgel állított össze egy írástörténeti másolatgyűjteményt.

Ifj. Szuchy Ferenc keramikus, az Intézetnek első ízben tagja, az etruszk és római, valamint a Robbiák és a mai modern olasz majolika-eljárások megismerését, valamint gyakorlati elsajátítását tűzte ki célul. Tanulmányéve alatt elkészítette nagy szorgalommal a művészetéhez szükséges eszközöket — ami az Intézetnek is nyeresége —, továbbá a Scuola Art. di Ceramicában, az Ars Palatinoban, Rocca di Papában, Genzanóban, Civita-Vecchiában s különösen Civita-Castellanában megismerkedett a mai olasz majolika és kerámia készítésével. Kivitelezett majolikában egy $\frac{1}{2}$ életnagyságú Szent Imre-szobrot, két női fejet, több szervízt, vázát s egyéb iparművészeti dísz tárgyat, elkészített egy háromfigurás kompozíciós domborművet s egy oltártervezetet.

Végh Ilona szobrásznő, az Intézetnek első ízben tagja, tanulmányutakat tett Milánóba, Luccába, Firenzébe, Perugia-ba, Assisiba, Nápolyba, Pizába és Velencébe. Elkészített egy életnagyságú akt-tanulmányt, egy $\frac{1}{2}$ életnagyságú Szent Imre-szobrot (az Intézet kápolnája számára), két női mellszobrot, egy férfi-főtanulmányt s egy kisplasztikai művet. Ezen munkákon kívül több műhöz elkészítette a vázlatokat.

Vilt Tibor szobrász, az Intézetnek első ízben tagja, helyét csak február hóban foglalta el. Tanulmányutat tett Nápolyba, Sziciliába, Firenzébe, Assisiba. Természetutáni mintázással kezdte tanulmányait, melyek egyikét, egy életnagyságú női alakot fában is kifaragott.

Dr. Werner Alajos a Pontificia Scuola Superiore di Musica Sacra II. évfolyamát végezte és a magistratus elnyeréséhez szükséges tárgyakból tett vizsgálatot. Ezenkívül kórustanulmányokat folytatott a Capella Sistinában Msgr. Rella, a Lateráni Énekkarban Msgr. Casimiri és a Maria Maggiore-ban Refice mester vezetése alatt.

Dr. Zambra Szidónia szakvizsgás tanárjelölt, az Intézetnek másodízben tagja, a római egyetem rendkívüli hallgatója. Hallgatta Bertoni és Migliorini professzorok olasz és francia irodalomtörténeti, Rossi professzor olasz nyelv- és irodalomtörténeti, Trompeo francia nyelvi és irodalmi, Credaro pedagógiai, Gentile filozófiai, Venturi és Toesca művészettörténeti előadásait. Tanulmányutat tett Nápolyba, Palermóba, Tripoliszba és Triesztbe. Vezette az Intézet olasz nyelvi tanfolyamait. Szorgalmas munkája eredményeként készült el „Vittoria Colonna alakja a XVI. század olasz vallási mozgalmaiban” című értekezése.

Törvényhatósági ösztöndíjakok:

Éber Anna festőművész Baja város 1000 P ösztöndíjával több hónapra át folytatta egyházművészeti tanulmányait. Különösen a régi keresztény művészet érdekelte. Munkájáról nagyméretű oltárképe tanuskodik, amelyet a Nemzeti Szalónban is kiállított.

Ifj. Miskolczy Ferenc festőművész Baja thjf. város 1000 P ösztöndíjával a második félévben folytatta egyházművészeti tanulmányait a római kollégiumban, másutt is igyekezett a freskófestés régi és új technikáját és a különböző korok vallásos művészetének törekvéseit megismerni. Ezért tanulmányutat tett a ravennai, monreáli, palermói, subiacói, orvietói műemlékek megtekintésére is és több napot töltött a montecassinói apátság kolostorában, hogy a beuroni iskola műveiben mélyedhessen el.

Urbányi Vilmos építész, aki Budapest székesfőváros ösztöndíjával a tanulmányi év első felét töltötte a Római Intézetben, Rómában és környékén, továbbá Viterbóban, Nápolyban, Sziciliában és Tripoliszban végzett utazásain főleg az ókeresztény templomépítészetet tanulmányozta.

Fizetési tag:

Gyömörey József joghallgató, aki mint a római egyetem rendkívüli hallgatója, pénzügytani és pénzügyjogi (De Viti de Marco), közigazgatási jogi (Cioffi), egyházjogi (Carassi), nemzetközi jogi (Perassi) és törvényhozás-alkotmánytani (Chiminenti) előadásokat hallgatott. Fontosabb tanulmányútjai Bolognába, Firenzébe, Fiesolába, Milánóba, Nápolyba, Palermóba és Tripoliszba vezették.

V. FRANCIAORSZÁGI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Állami ösztöndíjasok.

Dr. Adorján György, a pécsi egyetem jogi karának doktora, a tanév második felében élvezte az ösztöndíjat. A párisi egyetem jogi karán nemzetközi közjogot (Le Fur, Lapradelle), nemzetközi magánjogot (Bartin), általános francia jogtörténetet (Olivier Martin) és végül francia jogtörténetet (Meynial) hallgatott. Idejének nagyobbik részét a „Nemzetközi szerződések hatályosságának tartama, különös tekintettel a trianoni békeszerződés jogi revíziójának lehetőségére” című munkájának kidolgozására fordította. Kutatásaiban segítségére volt Le Fur professzor és a Dotation Carnegie igazgatója is, aki az intézet dokumentációs anyagát rendelkezésére bocsátotta.

Barcsay Jenő, festőművész, folyó tanévben másodízben élvezte az állami ösztöndíjat. Behatóan tanulmányozta a Louvre egész anyagát, de különösen az asszír és egyiptomi művészeteket. Múzeumi tanulmányokat folytatott még a Luxembourg-Guimet-, Cluny-, Cernuschi-, Gustave-Moreau-, Rodin-, Petit Palais múzeumokban. Rendszeresen látogatta a modern képzőművészeket is. A modernnek közül főleg Picasso Cézanne, Van Gogh, Derain, Braque művészetével foglalkozott. A második félévben Páris mellett Meudonban lakott. Kifejezési eszközeire igazán itt talált rá. Olaj helyett többnyire temperával dolgozott. Mintegy 25 drb kisebb temperát és 10 olajképet festett itt.

Dr. Bariska Mihály, okl. francia nyelvszakos tanár, az egész tanévet Párisban töltötte, a francia nyelv minél tökéletesebb elsajátítása céljából. Ennek megfelelően beiratkozott a Sorbonne Institut de Phonétique kiejtési gyakorlataira és az intézetben a félév végén a Certificat d'études pratiques de prononciation française diplomát is megszerezte. A Sorbonneon különösen a francia irodalomtörténeti előadásokat hallgatta Baldensperger Chamard, Mornet, Cohen és Gaiffe professzoroknál. Chamard professzornál szemináriumi dolgozatot is készített. Mint francia-német szakos tanár, a modern nyelveknek a francia kereskedelmi iskolákban való tanítási módja után is érdeklődött. Több francia felsőkereskedelmi iskolában tett látogatást és ott hosszabb időn keresztül résztvett a modern nyelvek tanításában, sőt a tanítást több ízben maga is vezette. Doktori értekezésének folytatásaként a francia romantika filozófiai és vallási eszméivel foglalkozott különöbben a Bibliothèque Nationaleban. A tanév végén a buda-

pesti egyetem sub auspiciis Gubernatoris címmel avatta doktorrá. A nyári vakáció hónapjaiban szülővárosának, Gyöngyösnek ösztöndíjával a heidelbergi egyetem nyári kurzusán német irodalmi és nyelvészeti tanulmányokat folytatott. Szaktanulmányain kívül igyekezett közelebbről megismerni a francia egyetemi ifjúság belső életét, szervezeteit. A Foyer International des Étudiants Catholiquesban előadást is tartott a magyar irodalomról és művelődésről.

Biai Föglein István, festőművész. Utazásaiból már előbb ismerte Párist, így megérkezésétől kezdve a művészeti gyűjtemények tanulmányozásának szentelhette idejét. Alaposan megismerte a Louvre, Luxembourg-, Petit-Palais-, Guimet-múzeumok gyűjteményét. Egyidejűleg az élő művészet megnyilatkozásait is állandóan figyelemmel kísérte. A kompozíciók között különös érdeklődéssel fordult a történeti témakörhöz. Igyekezett egy új korszerű történeti képstílust kifejleszteni. Mintegy 25 képet festett, főleg figurális képeket, de esendéletet és kompozíciókat is, valamint néhány tájképet. Párisi munkásságának eredményét a tanév végén a budapesti Ernst-múzeum kiállításán mutatta be.

Hantos Gyula, a közgazdasági egyetem földrajzi intézetének gyakornoka, az egész tanévet Párisban töltötte. Kiegészítő szaktanulmányait a következő irányokban folytatta: A Bibliothèque Nationale-ban Budapest 1800 előtti földrajzára vonatkozó adatok után kutatót a különböző régi francia útleírásokban és térképekben. Különösen Buda XIV. századi kereskedelmi jelentőségére, fürdőszempontból való fontosságára és éghajlati viszonyaira vonatkozóan talált érdekes adatokat. A Sorbonneon De Martonne, Demangeon, Lutaud professzoroknál a Collège de Franceon pedig Brunhes professzornál dolgozott. Különös hasznára voltak azok a tanáraival együttesen tett földrajzi kirándulások, melyeken a Bas-rhône, Bourbonnais, Provence és az Ile de France, a Massif Central és a Morvan vidékét közvetlenül megismerhette. A Magyar Ház felkérésére Magyarországról és Franciaországról két előadást tartott.

Háber Gabriella, textiliparművésznő. Mindkét félében keresztül élvezte az állami ösztöndíjat. Fő célja a francia divattervezésben való művészi kiképzése volt. Több kisebb és nagyobb divatszalonban dolgozott mint gyakornok és ezekben közelről láthatta a modelltervezést és a terv kivitelének részletes megoldását, a harmóniára és egyénítésre való törekvést. Tanulmányainak során dolgozott és látogatásokat tett a Jenny-, Goupy-, Briault-, Patou- és Worth-szalónokban, résztvett több nagy divatbemutaton, ahol rajzokat is készített. Szabad idejét a múzeumok, kiállítások megtekintésére, a francia katedrálisok meglátogatására fordította. A húsvéti vakáció alatt 8 napot töltött Londonban.

Dr. Hermann János orvos, a budapesti egyetem volt hallgatója, egyetemi tanársegéd. Mindkét félében keresztül élvezte az állami ösztöndíjat. Szaktanulmányait a következő területeken folytatta: az Hôpital Neckerben, a radiográfiai szolgálatot és a pielográfiai módszert tanulmányozta Truchot professzor vezetése alatt, Leguene professzor

vezetése alatt pedig praktikus urológiai gyakorlatokat végzett. A párizsi egyetem orvosi karán hallgatta a radiológiai és orvosi elektrológiai előadásokat, továbbá Chevassue urológiai előadásait, Sergent professzor pulmonáris radiográfiai gyakorlatait. Az orvosi kar és a Bibliothèque Nationale gyűjteményeiben a szaktanulmányaihoz tartozó folyóiratanyagot tanulmányozta át. Elkészítette két nagyobb dolgozatát „Pyeloskopie“ és „Anatomie Normale de la Cavité du Rein“ címen.

Dr. Horusitzky Ferenc, a budapesti tudományegyetem földtani intézetének első tanársegéde, második esztendeje élvezte az állami ösztöndíjat. Az idén is a Sorbonne alkalmazott és szerkezeti geológiai intézetében dolgozott Léon Bertrand professzor vezetése alatt. Részen az alkalmazott geológia munkamódszereiben képezte tovább magát, részben pedig a geológiai korbeosztások elvi kérdésével foglalkozott és eredményeinek alkalmazhatóságát a kréta- és harmatkorszakok vitás határkérdésének eldöntésével mutatta be. E dolgozata a Société Géologique de France folyóiratában is megjelenik. E társaság különben már az előző évben taggá választotta. Tektonikai ismereteinek kibővítéséhez nagy mértékben hozzájárult az a kirándulás, melyet Bertrand professzor vezetésével a Tengeri Alpokban tett, ahol az alpin és provençei áttolódások és redők tektonikáját alkalma volt részletesen megismerni. Résztvett a Société Géologique de France százéves jubileuma alkalmából rendezett nemzetközi kongresszuson is és itt alkalmat talált tudományos összeköttetéseinek gyarapítására.

Dr. Katona Lajos, budapesti nemzeti múzeumi tiszt, mint az École des Langues Orientales hallgatója, harmadik éve élvezte a magyar állam ösztöndíját. 1927-ben kezdett tanulmányait folytatta. Vissière, Granet és Pelliot professzorok irányítása mellett a közép-ázsiai népek történetére és művelődésére (vallások, művészet, társadalmi és politikai berendezkedés) vonatkozó kutatásokat végzett. Kéziratok kutatásai során a hunok és a weik nyelvének több érdekes emlékére akadt, melyek kínai írásjegyekkel írva maradtak ránk. Belekezdett egy kínai-onigour szótárba is. Kutatásai mellett sok időt szentelt a Guimet és Cernuschie múzeumok gazdag középázsiai és keletázsiai gyűjteményeinek tanulmányozására.

Dr. Király Ilona, a budapesti egyetem volt hallgatója, francia-magyar szakos okl. középiskolai tanár, ezúttal másodízben volt állami ösztöndíjjal Párizsban. Munkássága kettős irányban haladt. Tökéletesíteni akarta magát a francia nyelvben és a középkorra vonatkozó nyelvészeti kérdésekben, másrészt folytatta 1927-ben kezdett szak kutatásait. Hallgatta a tárgykörébe vágó előadásokat a Sorbonneon, résztvett az ösztöndíjasok számára rendezett külön nyelvi és irodalmi előadásokon, meglátogatta a franciaországi művészeti emlékeket (Chantilly, Chartres, Solesmes, Strassbourg, St. Pierre à Lisieux, Mont St. Michel) és múzeumokat. Szakkutatásait „La Hongrie dans les legendes hagiographiques et épiques de la littérature française du moyen-âge“ címmel Jeanroy (École des Hautes Etudes), Bédier (Collège de France) és Lot (Sorbonne), továbbá Brunel (École des Chartes)

professzorok vezetése alatt folytatta. E munkája közben intenzíven elmélyítette a középkorra vonatkozó szövegközlések módszerére, a középkori történelmi kutatások alapelveire, a paleográfiára és a történeti segédtudományokra vonatkozó ismereteit. Kutatásainak fő eredménye, hogy megállapította a Vita Saneti Honorati legenda forrásait. E legendában St. Honoratus, mint a magyar király fia szerepel. Ezenkívül lemásolta és kiadásra előkészítette St. Elisabeth de Hongrie kéziratos legendáját, mely a Bibliothèque Valenciennesben 508. sz. alatt szerepel. Két kiadatlan chanson de geste is lemásolt és előkészített kiadásra. (Charlemagne, le Roman de Charles le Chauve.)

Kósa Lajos, a pécsi egyetem alapvizsgát tett bölcsészettanhallgatója, mindkét féléven keresztül élvezte az ösztöndíjat. Szaktanulmányainak kiegészítése céljából a Sorbonneon főképen a francia irodalmi és nyelvészeti előadásokat hallgatta. Ezenkívül szakdolgozatán dolgozott a Bibliothèque Nationaleban anyagot gyűjtve, a Revue des Deux Mondes magyar vonatkozású érdeklődéseinek eredetére és jellegére vonatkozóan. A százéves folyóirat összes évfolyamait áttekintette és jórészt le is másolta a magyar vonatkozásokra vonatkozó adatokat. Ezenkívül Mistral és a francia női irodalommal foglalkozott.

Kovács Máté, a debreceni egyetem szakvizsgás tanárjelöltje, ez évben másodízben élvezte az ösztöndíjat. Tanulmányai kettős irányban haladtak. Részben irodalomtörténeti és lélektani előadásokat hallgatott a Sorbonneon (Delacroix, Brunschvieg, Basch, Le Breton, Baldensperger, Ascoli et Schneider), részben pedig a Bibliothèque Nationaleban s a többi nagy könyvtárban dolgozott „Les découvertes psychologiques dans la poésie lyrique du XIX-e siècle” című doktori értekezésén. E dolgozatában főképen azt vizsgálta, hogy milyen okok vezetik a modern költőt arra, hogy a lírai költeményekben főképen énjének fel nem tárt rugóit mutassa meg. E kutatásain kívül foglalkozott a jelenkor francia irodalmával s a mai színházzal. Rendszeresen látogatta a múzeumokat és képiállításokat, járt irodalmi szalónokba és igyekezett minél alaposabban megismerkedni a francia szellemi élettel.

Dr. Kövess Ferenc okleveles gazda, az egész tanévben élvezte az ösztöndíjat. A tanév kezdete óta a jogi karon (Hitier: Économie rurale; Picart: Économie Politique; Deschamps: Histoire des doctrines économiques), az Institut géographiqueban (M. Demangeon: Géographie agricole et Géographie industrielle), továbbá a Conservatoire des Arts et Métiersn hallgatta a szaktanulmányaiba vágó előadásokat. Sikerült az Académie d'Agriculture (a legmagasabb mezőgazdasági tudományos testület) üléseire is bejutnia. A jogi kar könyvtárában a francia mezőgazdasági statisztika adatait gyűjtötte össze 1700-tól napjainkig. Adatokat gyűjtött ezenkívül a legújabb idők mezőgazdasági szindikátusainak és a kooperációknak a munkájára vonatkozóan is. Elméleti tanulmányait igyekezett gyakorlati ismeretekkel is kiegészíteni. Megnézte a rambouilleti állami juhászatot, Rotschild Henrik Vaulx de Cernay-i uradalmát (normandiai marha-, ardenni lótenyésztés, merinos-précoce- és berrichon-juhászat); Lévêque Leo Ferme de Chêne-i gazdaságát (merinos-précoce-juhászat, cukorrépatermelés);

Siphal Emil Chouy-i bér gazdaságát (merinos-précoce- és dishley-merinos-juhászat, marhahízlatás, cukorrépatermelés). Gondot fordított kiállítások és tudományos intézetek látogatására is, megnézte a tenyészállatkiállítást, a baromfi- és szörmeállatkiállítást, a vetőmag- és a kertművészeti kiállításokat, a mezőgazdasági gépkkiállítást, árumintavásárt, a nemzetközi concours hippiqueet, az Institut National Agronomique, az École Vétérinaire d'Alfort, a Conservatoire des Arts et Métiers múzeumait, a Trocadero néprajzi és gazdasági eszközugyteményét, a Jardin du Luxembourg mint gyümölcsfaiskoláját és figyelemmel kísért a párizsi primeur piacot. Igyekezett gazdasági vezető emberekkel is megismerkedni. A keszthelyi gazdasági akadémia megbízásából az akadémia juhtenyésztete számára tenyész-kosok vásárlására is megbízást kapott. A franciaországi magyar mezőgazdasági munkások elhelyezésének problémájával kapcsolatban pedig a m. kir. követség kérésére Algir klimatikus és mezőgazdasági viszonyait is tanulmányozás alá vette.

Lelkes István, az Eötvös-kollégium tagja, a budapesti egyetem szakvizsgás tanárjelöltje. Másodízben élvezte az ösztöndíjat az egész tanéven keresztül. Munkássága két irányban haladt: folytatta könyvtári kutatásait a XIX. sz. második felének magyar-francia szellemi kapcsolatait megvilágító doktori értekezésére vonatkozóan és tökéletesítette magát általános francianyelvi és irodalmi ismereteiben. Kutatásai során megismerkedett azokkal a főbb irányokkal, melyek a Harmadik Köztársaság irodalmi, politikai és nemzetközi életében legfőbb szerepet játszottak. Közlebbi vizsgálat alá vette a liberális sajtó szerepét is és azoknak az íróknak és művészeknek irodalmi munkásságát, akik Magyarország sorsát különösebb rokonszenvenvel figyelték. (F. de Lesseps, Louis Ulbach, Mme Juliette Adam, Henri de Bornier, Jules Claretie, A. Badin, Ed. About, François Coppée, Proth Mario, A. Gouzien, Massenet, Leo Delibes, Gounod, Saint-Saens, Clairin, Dettaille, Deville). Ezenkívül nyelvtörténeti ismereteit tökéletesítette. Igyekezett megismerkedni a francia modern irodalommal is, járt színházba és résztvett több irodalmi vitaelőadáson.

Sárkány Lóránt festőművész elsőízben volt Párizsban. A tanulmányi év alatt mindenekelőtt a Louvre képanyagával igyekezett behatóan megismerkedni. Elsősorban a XIX. sz. művészi törekvései foglalkoztatták, úgy művészi, mint műtörténeti szempontból. — A Louvreban éppúgy, mint a többi múzeumokban a művészeti irányok kapcsolatairól és fejlődéséről is tájékozódást szerzett. Ezenkívül állandóan látogatta az élő művészek kiállításait és azokat a gyűjteményes kiállításokat (Pissaro, Delacroix stb.), melyek a mai fejlődés legfőbb útjait mutatták be. Gyakorlati tanulmányokat a Grand Chamière és a Colo Rossi akadémiákon, főképen pedig az École de Beaux Artson végzett. Az utóbbi helyen Devanbeze professzornál dolgozott. Az ő jóvoltából modellekhez jutott és elkészíthette a „Golgotha“ című kompozíciójának nagy kartonrajzát, majd ennek alapján az 1930-as tavaszi szalonban (Grand Palais) kiállított nagyméretű vásznát is, amelyről több napilap és folyóirat dícsérrel emlékezett meg.

Több kompozíciót is készített. (Szt. Ferenc megszelidíti a farkast, Páris almája, Orpheus éneke, Thais lakomája, a Tánc, a Muzsika, Erdei nimfák.) A „Golgotha“ befejezése után a „Vízholdók“ című kompozícióját készítette el, majd az „Ucai gitáros“ cíművel az École des Beaux Arts kompozíciós első díját is megnyerte. Tanulmányi évének utolsó hónapjait Párizs mellett, a festői fekvésű erdős Le Vezi-metben töltötte. A barbizoni Paal László emlékünnepevényen a miskolci művészek társaságát képviselte.

Simon Blanka, okl. középiskolai tanár, a pécsi egyetem volt hallgatója, állami ösztöndíjjal előzőleg már egy félévet töltött Párizsban. Akkor kezdett kutatásait folytatta most is mindkét féléven keresztül. „Voltaire hatása Magyarországon“ című doktori értekezésének Voltaire európai hatását vizsgáló nagyobb fejezetét írta meg. Ezenkívül rendszeresen hallgatott francia nyelvészeti és irodalmi előadásokat a Sorbonneon és pedagógiai gyakorlatokat folytatott több francia női középiskolában, ahol a gyakorlati tanításban is részt vett. A francia kultúrával és francia társas élettel éppúgy igyekezett megismerkedni, mint a párizsi és vidéki műemlékekkel.

Dr. Szádeczky-Kardoss Tibor műegyetemi adjunktus a párizsi pénzügyek tanulmányozása céljából nyerte két féléves ösztöndíját. Roger Picard párizsi egyetemi professzornak, M. Lambertnek, a párizsi városi statisztikai hivatal főnökének és Alfred Barriolnak, a statisztikai társaság főtítkárának ajánló levelei révén a francia főváros pénzügyeit irányító szakférfiakkal is közvetlen érintkezésbe lépett. Az Hôtel de Villeben A. Gallot, a pénzügyek igazgatója és G. Favier, a költségvetési bizottság titkára több ízben részletes felvilágosításokat nyújtottak neki és rendelkezésére bocsátották a főváros költségvetéseit, pótköltségvetéseit, zárszámadásait, valamint a szajnai prefektusnak és F. Latour párizsi városi tanácsosnak a költségvetések és zárszámadások benyújtása alkalmával írt jelentéseit is. Ezeknek az adatoknak az alapján részletes tanulmányt írt Párizs város pénzügyeiről. A tudományos kutató munka mellett párizsi tanulmányidejét a szakkörökkel való közvetlen kapcsolatszerzésre is felhasználta. Párizsba utazása alkalmával meglátogatta Münchent, a húsvéti szünidőben Londont és környékét, majd a pünkösdi szünidőben Bruxellest, Terverent, Lièget, Anverst, Gandot és Brugest.

Sziuts Márta okl. zenetanár, két féléven keresztül élvezte az ösztöndíjat. A modern francia zongorametódikát és a modern francia zeneszerzők zongorára és kamarazenére írott műveit tanulmányozta. E célból beiratkozott az École Normale Supérieure de Musiquebe és itt Madame Chailley-Richez vezetése alatt Alfred Cortot „Principes Rationnels de la Technique Pianistique“ gyakorlati alkalmazását sajátította el. Tanulmányi programjának második pontjaként számos francia zeneszerző műveit ismerte meg a Cortot személyes vezetése alatt tartott: „Dix cours d'interprétation de l'école française moderne“ és „Cinq cours de musique de chambre de l'école française moderne“ című előadások nyomán. Elméleti és gyakorlati tanulmányai mellett részt vett a fontosabb zenei bemutatókon és több ízben maga is közre-

működött azokon a magyar zenét ismertető előadásokon, melyeket a tanév folyamán a Magyar Ház rendezett.

Dr. Trocsányi György parlamenti főkönyvtáros, a budapesti jog- és államtudományi kar volt hallgatója a tanév első felében élvezte a párizsi ösztöndíjat, a második félévben Berlinben volt. Főként Georges Sorelről készülő monografiáján dolgozott. Elolvasta Sorel összes műveit és a kérdésre vonatkozó egész irodalmat. Áttekintette a francia közgazdasági eszmék történetét, a szindikalizmus teóriáit, Proudhon, Bergson és W. James műveit, vizsgálva bennük azokat a forrásokat, melyek Sorelre hatással lehettek. Behatóan tanulmányozta Auguste comte és Durkheim műveit; Bouglét, Fauconnet és Maunier stb. teóriáit, mint a francia korabeli társadalomtudományi iskola fő megnyilatkozásait. Foglalkozott a francia szociológiai oktatás módszereivel és ebből a célból rendszeresen hallgatta a Sorbonne, École des Hautes Études Sociales és a Collège libre des Sciences Sociales előadásait. E tapasztalatairól külön tanulmányban számolt be. Befejezés előtt áll a „Művelődési egységekről“ szóló értekezése is. Ebben a nemzeti kultúra öntudatával és ennek a kultúrának sajátos jegyeivel és nemzetközi kapcsolataival foglalkozik. A francia szociológiai iskola fő képviselőivel személyesen is megismerkedett és igyekezett velük tudományos kapcsolatokat kötni. A Magyar Ház felkérésére két előadást tartott; az egyiket „Mi a szociológia?“, a másikat „A nemzet fogalma, nemzetiség és nemzetköziség“ címmel.

Urbanek János okl. gépészmérnök harmadik éve élvezte az állami ösztöndíjat, folytatva az előző évben megkezdett kutatásait a Fabry professzor vezetése alatt álló Institut Optiqueon. Ennek eredményeképpen a tanév végén a Sorbonne természettudományi fakultásán be is mutatta „La Diffusion de la lumière par les surfaces polies“ című dolgozatát és ugyanakkor a „Les applications de l'effet photoélectriques“ címen kidolgozott melléktézisét. A Charles Fabry professzor, az Institut tagja elnöklete alatt álló zsűri „mention très honorable“ (a legfelsőbb fokú elismerés) jelzéssel a Sorbonne doktorává is avatta. Főtézésének eredményeit Fabry professzor az Académie des Sciences 1930 április 7-i ülésén külön résumé alakjában be is mutatta. Mindkettő nyomtatásban is megjelent. Főtézése „La diffusion de la lumière par les surfaces polies“ címen a Revue d'Optique théorique Instrumentale kiadásában (1930), a Résumé pedig az Académie des Sciences comptes renduesjében (No. du 7 avril 1930). A kutatásnak és nyomtatásnak szinte összes költségeit a francia Optikai Intézet fedezte. Szakkérdései mellett a fizika egyéb újabb eredményeit is figyelemmel kísérte s a technikai tudományok közül különösen az elektrifikálás és a villamos energia elosztása problémáival foglalkozott. Eljárt a Société de Physique, az Institut H. Poincaré és a Réunions de l'Institut d'Optique előadásaira is. A Magyar Ház felkérésére francianyelvű bevezető előadást tartott a magyar zenéről az egyik francia közönséghez szóló magyar zenebemutatón.

Worschitz Frigyes okl. erdőmérnök e tanévben másodízben élvezte az állami ösztöndíjat. Tanulmányainak célja kettős volt: mint a soproni erdészeti kísérleti állomás mérnöke, szűkebb értelemben vett szaktanulmányait az anyagvizsgálat köréből merítette, mint állami szolgálatban álló erdőmérnök pedig a francia erdészet adminisztratív és gazdasági problémáival foglalkozott. Anyagvizsgálati tanulmánya anyagi eszközeinek korlátozottsága miatt inkább csak irodalmi lehetett, amellett, hogy részt vett a Mme Curie-intézetnek a sugárzó energia köréből vett előadásain, valamint Prof. Koenigs kísérleti fizikai bemutatóin. Az általános erdészeti vonatkozású kérdések tanulmányozásával kapcsolatban a magyar erdészet ismertetésére is módot talált, kifejezésre juttatva a két erdőgazdaság egybevágó és eltérő sajátosságait. Ennek eredményeképpen „Essais Historique sur la Hongrie-Forrestière” című dolgozata meg is jelent a Science Historique című szakfolyóiratban (1930 március és áprilisi szám). Elkészült még „La Hongrie Forestière d'aujourd'hui” című gazdasági, statisztikai és politikai tanulmánya is. A francia mérnökökkel kötött közelebbi ismeretsége révén sikerült a folyó tanévre két magyar bányamérnökhallgatónak egy franciaországi bányában két hónapra ösztöndíjas helyet biztosítani a magyar kölcsönösség alapján. Szaktanulmányai mellett tervszerűen kiegészítette a francia nyelv és kultúra egészére vonatkozó ismereteit is.

Törvényhatósági ösztöndíjasok.

Lustig Borbála, a szegedi egyetem végzett francia szakos hallgatója Szeged város ösztöndíját élvezte mindkét félévben. Szaktanulmányainak kiegészítése mellett a francia nyelvnek magyar eredetű szavairól készülő doktori értekezésén dolgozott a Bibliothèque Nationaleban. Áttanulmányozta e szempontból a Société de l'Histoire de France 400 kötetes kiadványsorozatát, Brunet „Manuel de Librairie” nagy munkáját és más műveket.

Sántha István joghallgató Kecskemét város ösztöndíjával folytatta az egész tanéven át tanulmányait a jogi fakultáson, a Hautes Études Internationales főiskolán, és az Alliance Française francia nyelvtanfolyamán. Különösen gazdaságpolitikai előadásokat hallgatott és ebben a tárgykörben igyekezett alaposabb olvasottságot is szerezni, a fakultás könyvtárában és a Bibliothèque Nationaleban. Foglalkozott a francia közigazgatás szervezetének megismerésével és részt vett a közigazgatási pályákra készülők számára tartott külön előadásokon is. A hűsvéti szünetben Belgiumba tett kirándulást és visszatérve, a belga közigazgatási jogot is tanulmányozni kezdte. Szakstudiumain kívül művészet-, zene- és művelődéstörténeti előadásokat hallgatott és rendszeresen képezte nyelvtudását.

A francia állam ösztöndíjasai:

Dr. Jambrekovich László jogi doktor, a francia állam ösztöndíját élvezte a tanév második felében. Magyar állami ösztöndíjjal előzete-

sen kezdett tanulmányait folytatta az Institut des Hautes Études Internationales-on, ahol már az előző évben Certificat d'études-öt szerzett. Leginkább nemzetközi közjoggal és nemzetközi magánjoggal foglalkozott, de Lapradelle és Niboyet professzorok vezetése mellett. Mindkét professzor szemináriumi gyakorlatain is résztvett. Renouvin professzornál az 1871-től 1914-ig terjedő kor diplomácia-történetét tanulta, különös figyelemmel a háborút előidéző okokra és a háborús felelősségre. Tanulmányai keretébe eső egyéb előadásokat is hallgatott a Sorbonneon, az Institut Catholiqueon és a Carnegie-intézetben. Az év végén minden tárgyból vizsgázott és a kötelező 100 pont helyett 153 ponttal nyerte el a Faculté de droit-n az Institut des Hautes Études Internationales diplomáját. Két évre nyúló párizsi tartózkodása alatt 19 vizsgát tett, több cikket írt és a Dotation Carnegie pour la Paix Internationale palotájában két előadást tartott: az első a lateráni béke politikai jelentőségéről szólt, a másodikban pedig Benes Edvárd emlékirataiból ismertette a cseh emigránsok küzdelmeit, melyeket Párizsban a háború tartama alatt Károly király különbéketerveinek megghiúsításáért és a világháború továbbviteléért folytattak.

Komin Éva, a budapesti egyetem német-francia szakos tanár-jelöltje az előző tanévben egy féléven keresztül, folyó évben a teljes tanéven át élvezte az ösztöndíjat. A Sorbonneon és a Collège de Franceon hallgatta a szaktárgyába vágó professzorokat (Chamard, Huguot, Brunot, Cohen, Baldensperger, Strowsky, Jeanroy stb.) és a Bibliothèque Nationaleban „Dante dans la conception des romantiques français” című szakdolgozatán dolgozott. Az ösztöndíjasok számára fenntartott francia és olasz tanfolyamokon is tökéletesítette nyelvtudását és közelebbről igyekezett megismerkedni az olasz irodalommal is. A fővároson kívül a környék és a távolabb fekvő vidék műemlékeit és francia életét is felkereste.

Lovas Ilona, a debreceni egyetem volt hallgatója, okl. francia szakos középiskolai tanár másodízben élvezte az egészéves ösztöndíjat. „Jules Claretie élete és munkái, különös tekintettel magyarországi kapcsolataira” című doktori értekezésének anyagát gyűjtötte össze különböző könyvtárakban. Nagy segítségére volt munkájában az író fia: M. Georges Claretie, aki kéziratos anyagát is rendelkezésére bocsájtotta. Ezenkívül tökéletesítette francia nyelvtudását, tanulmányozta a francia leányközépiskolákban a modern nyelvtanítást és több dolgozatot készített. Közülök egyik „Az ötvenév előtti Debrecen két francia útleírás tükrében” címen a Debreceni Szemlében jelent meg (1930 március).

Rónai Pál, a budapesti egyetem francia szakos, szakvizsgás tanár-jelöltje mindkét félévben élvezte az ösztöndíjat. Főképen Balzac fiataalkori regényeiről szóló szakdolgozatához gyűjtött anyagot. Baldensperger professzor és Bouteron, az Institut könyvtárnoka és a Balzac-kéziratgyűjtemény őrzője szíves segítése révén hozzájuthatott a teljes dokumentációs anyaghoz és több, kérdéséhez tartozó, kiadatlan Balzac-kéziratot is lemásolhatott. Szakmunkájából két

kisebb részletet: „Une page de Mathurin copiée par Balzac á deux reprises“ és „Tuer le mandarin“ címen a Revue de Littérature Comparée is közölt (1930). Egyidejűleg olasz filológiai tanulmányokat is folytatott a Sorbonneon (Hauvette, Jeanroy, Rosa professzoroknál), ahol a Certificat de philologie italienne-t is megszerezte jó fokozattal. — A Bibliothèque Nationaleban folytatott kutatásainak egyik eredményét a Revue des Études Hongroises fogadta el közlésre, címe: „Une comédie inconnue sur Hunyadi au XVIII siècle, en France“. Kiegészítő szaktanulmányain kívül műfordítással is foglalkozott. Ezek közül a következők jelentek meg: „Mikszáth: Az a pogány Filcsik“ (Revue Mondiale, 1930), „Kőmives Kelemen, ballade populaire (en vers)“ (Monde Nouveau, 1931), Secundus: „Örök változás“, Marullus: „Albina sírfelirata“ (Új Idők, 1930), Imann: „A szív és a számok“ (regény, Singer és Wolfner).

Szemző Magda, a budapesti egyetem alapvizsgázott franciaszakos tanárjelöltje, nyelvismeretének és tanulmányainak kiegészítése céljából és szakdolgozatának elkészítésére az egész tanévre kapta az ösztöndíjat, de édesatyjának közbejött halála miatt januárban félbe kellett szakítania párizsi tanulmányait.

Tömöry Edith, a budapesti egyetem francia és művészettörténet szakos tanárjelöltje, egész éven keresztül élvezte az ösztöndíjat. Hallgatta Baldensperger, Thomas, Mornet, Pernot, Brunot professzorok előadásait (Sorbonne), dolgozott Bourgeois, Jordan, Diehl, Pages (Sorbonne) és Bédier (Collège de France), de különösen szakdolgozatával kapcsolatban Calvet és Mugnier (Institut Catholique) professzorok útbaigazítása mellett. A Bibliothèque Nationaleban „La conception de Huysmans sur l'art gothique“ című szakdolgozatán dolgozott. — Művészettörténeti kiegészítő szakkutatások miatt Párizsba utazóban már előbb megállott Bécsben, hogy az ottani levéltárakban kutasson. E kutatásait a Bibliothèque Nationaleban, a Bibliothèque Doucetban, majd az aacheni levéltárban folytatta. Itt a tanév folyamán egy hónapot töltött és ez idő alatt értékes kiadatlan adatokkal gazdagította az aacheni magyar kápolnáról készülő értekezését. Különösen Buchkremer építész és Huyshens, a levéltár igazgatója könnyítették meg munkáját. Szívességükből a düsseldorfi levéltár idevágó anyagát is elküldték számára. Kutatásainak legfőbb eredményei a magyar kápolna, a benne őrzött egyetlen hiteles Szent Imre-ereklje és a magyar kapcsolatok történetével függenek össze. Általános művészettörténeti tanulmányokat Focillon, Schneider (Sorbonne), Aubert (École des Chartres) professzoroknál végzett. Művészettörténeti kirándulásokat részint a Sorbonne művészettörténeti szemináriumának tagjaival, részint kisebb társaságban tett, bejárva a párizsi és környéki múzeumokon és műemlékeken kívül Chartres, Reims, Laon, Le Mans, Rouen, Senlis, Solesmes, Bordeaux, Tours, Chantilly, Blois, Amboise, Chenonceaux, Chambord, Cheverny, Lisieux, Mont Saint Michel, Aix-la-Chapelle, Cologne és Luxembourg vidékét is.

Ujváry Pál, az Eötvös-kollégium tagja, a budapesti egyetem volt hallgatója, okl. francia-magyar szakos középiskolai tanár, az École

Normale Supérieureben nyert elhelyezést a két főiskola között létrejött megegyezés alapján fenntartott helyen. Másodszor élvezte az egészséves ösztöndíjat. Előbb kezdett magyar stílustörténeti kutatásaival kapcsolatban a francia irodalmi stílusnak a magyarra gyakorolt hatását kutatta. A francia irodalomtörténet középiskolai tanításának módszerét is tanulmányozta, a Sorbonneon is hallgatott szövegmagyarázatra vonatkozó előadásokat és párizsi középiskolákban gyakorlatilag figyelhette a módszer alkalmazását. Sauvageot professzorral közösen egy magyar-francia szótáron is dolgozott, sajtó alá is készítve az összegyűjtött anyagot. Az École Normaleban (Gaiffe) és a Sorbonneon (Strowsky) különösen a francia színházzal és Pascallal foglalkozott. Tagja volt az École footballesapatának és így francia baráti körben több vidéki kirándulást (Laon, Compiègne, Conflans) tett.

A francia Comité de Huillères csere-ösztöndíjasai:

Illés Béla, a soproni erdészeti és bányászati főiskola végzett hallgatója, magyar kölesönösség alapján három hónapot tölthetett fenti ösztöndíjjal a Lens-i (Észak-Franciaország) bányatársaság telepein, különösen Wingles-ben. Az aknánál töltött első hetekben a bánya belső életéről szerzett képet, majd a francia mérnökök vezetése alatt azokat a berendezéseket tanulmányozta, melyek a helyi geológiai viszonyok miatt a hazaiaktól különböztek. Otthoni felhasználhatóság szempontjából a cadre vasácsolatos rendszerét tanulmányozta, a hozzájuk tartozó gépberendezésekkel együtt. Bejárta a környék szomszédos bányáit is.

Széky János, a soproni bányamérnöki és erdómérnöki főiskola végzett növendéke. Ugyanazt az ösztöndíjat élvezte, mint Illés Béla, akivel állandóan együtt haladt tanulmányaiban. Az akkumulátoros motoroknak a bányában való felhasználhatóságát tanulmányozta részletesebben.

Tanulmányi segélyt élveztek:

Bodolay Erzsébet, a budapesti bölcsészeti kar volt hallgatója, két ösztöndíjas év után élvezett tanulmányi segélyt doktori értekezésének befejezése céljából. A nyár folyamán folytatott tárgyára vonatkozó kutatásokat a párizsi nagy könyvtárakban.

Surányi Júlia, a budapesti egyetem magyar-francia szakos hallgatója. Két féléven át hallgatott a Sorbonneon irodalmi, nyelvészeti, filozófiai, történelmi és művészettörténeti előadásokat. A Bibliothèque Nationaleban „Anatole France gondolatvilága” című értekezéséhez gyűjtött anyagot. A főváros és környéke műemlékein kívül Észak-Franciaországot és Normandia emlékeit is meglátogatta.

Dr. Szentirmai Imréné, okl. történet szakos tanár. II. Rákóczi Ferenc párizsi tartózkodására vonatkozóan gyűjtött adatokat a párizsi levéltárakban és könyvtárakban. Különösen Rákóczi emberi egyéni-

sége érdekelte és tisztázni akarta a Hôtel de Perou-i kártyajátékok ügyét is. Kutatott a Ministère des Affaires étrangères levéltárában és több könyvtárban. Főként a korabeli memoire-irodalmat és levelezéseket tekintette át (Saint Simon, Maréchal de Villars, Marquis de Dangeau, Léo Mouton, Saint Hilaire, Girecour, Laborde, Cartier, Moret Ernest, Courcy, Guillemont, Lagrelle stb.). Igyekezett a francia művelődéssel és a francia élettel is megismerkedni. Múzeumok, színházak, műemlékek meglátogatása után utazásokat tett Bretagne-ban, Normandiában, kirándult Londonba, utazott Dél-Franciaországban és Spanyolországban.

Dr. Vidos B. Elemér, okl. francia szakos tanár romanisztikai kutatásaival töltötte nyári hónapjait. A Bibliothèque Nationaleban anyagot gyűjtött „Storia delle parole marinaresche italiane entrate in Francese” című cikkéhez.

Római katolikus egyházi ösztöndíjas:

Hell Imre, esztergom-főegyházmegyei papnövendék, 1200 pengő római katolikus egyházi ösztöndíjjal ebben az esztendőben fejezte be az 1926/27. tanévben megkezdett párizsi teológiai tanulmányait az Institut Catholique hittudományi karán. Letette az utolsó képesítő vizsgát, amellyel a doktorátus letételére is engedélyt kapott. Tanulmányai során szoros kapcsolatba került a francia élettel, különösen a papsággal és a párizsi hittudományi kar erősen elméleti iránya lehetővé tette, hogy már egyetemi éve alatt is mélyebben behatoljon a hazánkban eléggé ismeretlen, de virágzó francia katolikus teológiai szakirodalomba. Hazatérése után a Rákóczi-kollégium spirituálisa lett.

VI. GENFI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Állami ösztöndíjasok:

Dezsényi Béla szakvizsgás tanárjelölt (Budapest), mint a genfi egyetem bölcsészeti karának (Faculté des Lettres) hallgatója, főleg Thibaudet professzor francia irodalomtörténeti és Bally stilisztikai előadásait hallgatta és szemináriumi gyakorlataikon tevékeny részt vett. Önálló kutató munkája tárgyául a svájci irodalom magyar vonatkozásait választotta. Különösen sok érdekes adatot talált G. Revillodnak a genfi Ariana-múzeum alapítójának magyar baráti körére vonatkozólag. Adatait, melyeknek összegyűjtését nagyban megkönnyítette a genfi állami levéltár igazgatójának P. E. Martin professzornak előzékenysége, a Revue des Études hongroises-ban közölte. Könyvtári kutatásainak kiegészítése végett tanulmányutat tett Párizsba és Bernbe is.

Megyesi Schwartz Alfonz, okl. közgazda, a genfi Institut Universitaire des Hautes Etudes Internationales hallgatója volt, ahol főleg Guggenheim (A nemzetközi jog alapjai), Scelle (A Nemzetek

Szövetsége közigazgatási szervei stb. és A nemzetek közösségének jelen szervezete), Mantoux (Politikai földrajz és Jelenlegi politikai kérdések), Wehberg (A Nemzetek Szövetsége aktuális kérdései, A nemzetközi jog kollektív kényszereszközei stb.) és Rappard (Nemzetközi gazdasági kérdések stb.) professzorok előadásait hallgatta és szemináriumai vitáin tevékeny részt vett. A húsz nemzetből álló hallgatóság és az iskola iránya kiválóan alkalmasak voltak arra, hogy a nemzetközi életbe alapos betekintést nyerjen. Emellett a genfi nagy könyvtárakban folytatott kutatásai és a Nemzetek Szövetségének kiadványai alapján megírta „A Nemzetek Szövetsége és a kisebbségek” című doktori értekezését, melyet a budapesti közgazdasági karon nyújtott be.

Takáts Menyhért, jogszigorló, a büntetőjogi bűnösség fogalmának jogtörténelmi fejlődését kutatta, amiben nagyban elősegítette a genfi könyvtárak gazdag anyaga és Paul Logoz-nak, a büntetőjog professzorának vezetése. Rövidebb időre Párizsba ment, ahol a Bibliothèque Nationale-ban kutatott. Szaktanulmányain kívül P. E. Martin professzor paleográfiai és történelmi előadásait hallgatta és igyekezett a nemzetközi jogi élet megismerésére Genfben különösen kínálkozó számos alkalmat felhasználni.

Witzenetz Júlia, tanárjelölt, Budapest, mint a bölcseleti kar hallgatója, francia (Thibaudet, Raymond, Muret, Bally) és német (Bohnenblust) irodalomtörténeti, illetőleg nyelvészeti előadásokat hallgatott és tevékeny részt vett e tárgyakból tartott gyakorlatokon. A párizsi Bibliothèque Nationale anyagát is átkutatva, megírta francianyelvű doktori disszertációját, amelyben a bécsi francia színház történetéről értekezik.

Törvényhatósági ösztöndíjas:

Dr. Dsida Elemér, kir. törvényszéki jegyző, Győr sz. kir. város ösztöndíjával folytatott nemzetközi jogi tanulmányokat. Meghallgatta a Nemzetek Szövetségének közgyűlését és a kapcsolatos tanácsüléseket, valamint a jogi bizottsági üléseket, végül a Bureau international du Travail egész XIII. ülésszakát. Emellett az egyetemen és az Institut des hautes études internationales-on hallgatott előadásokat és a Nemzetek Szövetségének könyvtárában folytatott tanulmányokat.

VII. ANGOLORSZÁGI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Dr. Csánk Béla, pestvidéki kir. törvényszéki jegyző, a londoni egyetem jogi fakultásán (The London School of Economics and Political Science) nemzetközi jogi előadásokat hallgatott és ugyanott a nemzetközi magánjogi szemináriumban Contractual Capacity of Minors in Private International Law, majd Residence, Domicile and Nationality of Foreign Trading Corporations címmel egy-egy előadást tartott. Utóbbit H. A. Smith professzor megbízásából sajtó alá rendezte. A m. kir. igazságügyminisztérium megbízásából elkészítette

„Az összeférhetetlenség elvének érvényesülése az angol parlamenti jogban“ és „Az összeférhetetlenség érvényesülése az angol helyhatósági önkormányzat terén“ című dolgozatait.

Dr. Lőrinc Ferenc, orsz. közegészségügyi intézeti adjunktus, Londonban folytatott parazitológiai tanulmányokat. Az első félévben a „London School of Hygiene and Tropical Medicine“ előadásait látogatta. Január havától a laboratóriumi munkában vett részt az iskola protozoológiai, majd entomológiai, végül helmintológiai osztályán és megismerkedett az angol parazitológiai tudomány legújabb eljárás-módjaival. Megtekintette a liverpooli és hazatérőben az amsterdami és hamburgi trópusi intézeteket is.

Matolcsy Mátyás, okl. gépészmérnök, közgazdasági mérnök, energiagazdasági tanulmányai során egyrészt elméleti kérdésekkel foglalkozott, amelyek felölelték a modern elektromos energiatermelés és elosztás „extra high tension“ berendezéseinek vizsgálatát, másrészt az Angliában folyó általános villamosítás gazdaságpolitikai kérdéséértette tanulmány tárgyává. Evégből az English Electric Co. laboratóriumában, majd az Enfield Cable Works Ltd. gyárban működött, a tanév utolsó hónapjaiban pedig a London School of Economics hallgatója volt egy termében. Ez alkalommal írta meg „Anglia energiagazdálkodása, különös tekintettel szénbányaiparára és villamosítására“ címen doktori disszertációját. A birminghami elektromérnökök intézetében hazánk energiagazdálkodásáról tartott előadást. Beutazta Anglia nevezetesebb városait és a nyári hónapokat az Egyesült Államokban töltötte.

Moczkovcsák István, harmadéves angol-latin szakos bölcsészhallgató Budapestről, a londoni „Kings College“ rendes hallgatója volt. Főleg az angol nyelvben igyekezett magát tökéletesíteni. A „University College“-ben D. Jones professzor vezetése alatt angol fonetikával foglalkozott. A British Museum könyvtárában pedig szakdolgozatához gyűjtött anyagot.

Polesik Lénárd, piarista tanár, Londonban, a University College fonetikai intézetében a helyes kiejtést tanulta, a Kings College-ben pedig a Diploma in Literature tanfolyam számára tartott angol nyelvtörténeti és irodalmi előadásokat hallgatta. A következő évben folytatja tanulmányait a diploma megszerzése céljából.

Schweng Loránd, okl. gépészmérnök és okl. közgazda, Londonban folytatta előző évben kezdett közgazdaságtani és szociálpolitikai tanulmányait. Főleg a könyvtárak gazdag irodalmi anyagának tantörténeti alapon való átkutatása alapján törekedett elméleti ismereteit mélyíteni. A gyakorlati közgazdaságtan köréből a mezőgazdasági termények értékesítésének kérdésével és az angol szociálpolitikai intézmények vizsgálatával foglalkozott. J. S. Mill tőkeelméletéről a School of Economics közgazdasági szemináriumában felolvasást tartott. „Fejezetek a brit szociálpolitika köréből“ címen elkészült egy dolgozata is.

Dr. Szerb Antal, székesfővárosi kereskedelmi iskolai tanár, a British Museum könyvtárában végezte irodalomtörténeti kutatásait,

amelyekkel anyagot gyűjtött „Magyarország a régi angol irodalomban“ címen megírandó munkájához. Össze is gyűjtött vagy 150 magyar vonatkozású művet a XV. század végétől a XVIII. századig. A kéziratban elkészült munka azokra a mozzanatokra van tekintettel, amelyek az angol népnek Magyarországról alkotott képzetét (nem tudását) befolyásolták. Emellett áttekintette a Willam Blake-re vonatkozó irodalmi anyagot és olvasta az angol irodalom régi és modern jeleseit. Több cikke és irodalmi ismertetése jelent meg a Magyar Szemle, a Széphalom, a Debreceni Szemle és az Egyetemes Philologiai Közlöny hasábjain.

Varga Nándor Lajos, festőművész és grafikus, a grafika történeti és technikai megismerését tűzte ki feladatául és tanulmányozta megjelenési formáit a legrégibb időktől napjainkig és ez áttekintő munkája közben számos, körülbelül huszonöt jegyzetfüzetet rajzolt végig.

Dr. Váli Ferenc, ügyvédjelölt, Budapestről, a London School of Economics and Political Science intézetében, mint „research student“ végzett kutatómunkát, H. A. Smith professzor vezetésével. A nemzetközi és nemzetközi magánjogi szemináriumokban felolvasást tartott a közrendi klauzuláról, a követségi palota területenkívüliségéről (kapcsolatban a prágai magyar követség előző évben történt végrehajtásával), végül Danzig nemzetközi jogi helyzetéről. A British Museum könyvtárában főleg az itthon nehezen megszerezhető nemzetközi magánjogi tárgyú könyveket olvasta. A követségi palota immunitásáról szóló cikke a Magyar Jogi Szemle májusi számának nemzetközi jogi melléklapjában jelent meg. Látogatta az angol-magyar vegyes döntőbíróóság és az angol bíróságok tárgyalásait is, közöttük a Kent grófsági High Sheriff meghívására a kenti esküdtbíróági üléseket is.

Wieser Jenő, okleveles gépészmérnök, aki az elmúlt év folyamán az Imperial College of Science and Technology aeronautikai osztályán folytatott szaktanulmányai alapján aviatikai mérnöki oklevelet nyert, jelen tanévben folytatta repülőgépmotorok, különösképen pedig kompresszió gyújtású olajmotorok elméleti és gyakorlati vizsgálatára irányuló kutatásait. Ebben a szakkönyvtárakban talált irodalmi anyag áttekintésén kívül nagyban elősegítette munkáját, hogy diplomája alapján beléphetett a Royal Aeronautical Society-ba, amelynek tudományos mítingjei rendkívül szélesítették látókörét szaktanulmányainak terén. Emellett tervszerűen látogatta mindazokat a repülőgép- és motorgyárakat, amelyekben szakismereteit gyarapíthatta.

Manchesterben:

Dr. Náray-Szabó István, okl. vegyészmérnök, műegyetemi tanársegéd, mint az egyetem honorary researchfellowja, folytatta anyag-szerkezeti kutatásait. Ebből a szempontból vizsgálat tárgyává tette az apophyllitot, a hemimorfitot, az epidot-csoport ásványait és az apatitot. „The structure of apatite“ című dolgozata a Zeitschrift für

Kristallographieban jelenik meg. Szilikátkutatásainak eredményét a Zeitschrift für physikalische Chemieben publikálja „A system of silicates, based on their crystal structure“ címen. Laboratóriumi munkája mellett az egyetemen és a manchesteri tudományos társaságokban szakelőadásokat hallgatott. Hazatérőben pedig megtekintette a ludwigshafeni Hauptlaboratoriumot. Munkássága alapján a szegedi egyetem matematika-természettudományi kara „Az anyag szerkezete“ című tárgykörből magántanárrá habilitálta.

Aberdeenben:

Dr. Dezső László, református segédlelkész, az aberdeeni egyetem hittudományi karának rendes hallgatója volt már második éve. A rendszeres teológiai tanszéken az Ordinary Classt, a Bibliai kriticismus tanszékén pedig a Honours-Classt látogatta. Ezenkívül újszövetségi vallástörténeti előadásokat hallgatott. Szoros társadalmi kapcsolatba került az aberdeeni egyházakkal és diákokkal. Kutatómunkásságának eredményeképpen megírhatta „A Study of the Person of Jesus Christ in the Synoptic Gospels with special References to His Environment and the Synergetic Culture“ című disszertációját, amelynek alapján kivételesen már e második év végén elnyerhette a teológiai doktori címet.

Farkas Pál, református segédlelkész, mint az aberdeeni egyetem hittudományi karának hallgatója, főleg a hindu szellem kutatásával és a buddhizmussal foglalkozott. E tárgykörökből több dolgozatot is készített. Kutatásait dogmatikai, vallásbölcseleti, vallástörténeti, homiletikai, görög exegézisi és etikai előadások hallgatásával egészítette ki. „Jézus tudásainak határai Márk evangéliumában“ című dolgozata az egész fakultáson első lett. A második félévben hozzákezdett „Buddha's Fourth Verity with Special References to the Christian Ethics“ címen benyújtandó disszertációjának elkészítéséhez. Ezt a következő esztendőben kívánja befejezni, amelyre újból ösztöndíjat nyert.

Edinburghban:

Dr. Koller Pius, bencés tanár, 1929 nyarán a cambridge-i School of Agriculture farmján végzett növénykeresztezéseket C. Watkins professzor meghívására. Rövid berlini tanulmányút után Edinburghba ment, ahol F. A. Crew professzor vezetésével az Animal Breeding Instituteben dolgozott, ahol főleg fiziológiai örökléstani vizsgálatok módszereivel ismerkedett meg. Kutatómunkássága eredményeképpen két dolgozatot publikált: „Experimental studies on pigmentformation“ (Archiv für experimentale Zellforschung 1929, 490—499. l.) és „The pigmentformation in D-black rabbit“ (Journal of Genetics 1930, vol. 1., 100—109. l.) címen. Volt Aberdeenben is, hogy Crew professzor felszólítására az ottani Rowett Institutebe a szövettényésztési módszert bevezesse.

VIII. AMERIKAI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Antalfy Vilmos, közgazdasági kari hallgató, Budapestről, a lancasteri egyetemen folytatta tanulmányait. Főleg az amerikai üzemigazgatásnak az itthonitól eltérő módjaival igyekezett megismerkedni. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium részéről kiutazási segélyben részesült.

Balogh Ilona a filadelfiai Temple University hallgatója volt és az ott megszabott tanulmányi rend keretében folytatta tanulmányait. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium részéről hazautazási segélyben részesült.

Békássy Zoltán, közgazdasági kari hallgató, Budapestről, a Rollins College (Winter Park, Florida) ösztöndíjával végezte a kollégiumi rend által előírt tanulmányokat. A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr részéről kiutazási segélyben részesült.

Boleman Paula, német-angol szakos harmadéves tanárjelölt, a poughkeepsiei Vassar College ösztöndíját nyerte el. Az előadások hallgatásán és az előírt dolgozatok elkészítésén kívül szaktanulmányainak megfelelően, különösen az angol és amerikai irodalom ismeretére törekedett, amire az intézet nagy könyvtára bő alkalmat nyújtott. A college bőkezűségéből nemcsak New-York, Boston, Filadelfia és Washington városokat nézhette meg, hanem hazatérőben résztvehetett egy Genfben rendezett nyári kurzuson is. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium kiutazásakor és hazatérése alkalmából is útitsegélyben részesítette.

Rüdesheimi Dietrich Zsigmond, okl. közgazda, másodízben élvezte a worcesteri (Mass.) Clark-egyetem ösztöndíját. A közbeeső nyarat — ellátását saját munkájából fedezve — a csikágói egyetemen töltötte, ahol Barrows, Bryan és Taylor professzorok földrajzi előadásait hallgatta. Ősszel visszatért Worcesterbe. Október havát a Connecticut völgyében gyakorlati térképezéssel töltötte el. November-től áprilisig rendszeresen hallgatta az egyetemi előadásokat és résztvett a szemináriumi gyakorlatokban. Valamennyi hallgató közül ő nyerte a legtöbb pontszámot és letette a doktorátus megszerzésének előfeltételét képező preliminary examinationt. A tanév végén New London (Conn.) városában disszertációjával kapcsolatban folytatott önálló forráskutatásokat.

Dr. Karácsonyi László, okl. vegyészmérnök, műszaki doktor, a m. kir. József-műegyetem élelmiszerkémiai tanszékének adjunktusa (vezető: dr. Vuk Mihály, ny. r. tanár), a Smith Jeremiás-féle ösztöndíjjal töltötte a tanévet az Északamerikai Egyesült Államokban. Hét hónapig a University of Minnesotán, Dr. C. H. Bailey laboratóriumában dolgozott, hol a búzaliszt speciális mechanikai kezelésének, nevezetesen a szemesenagyság változtatásának hatását tanulmányozta az ilyen lisztekből készült tésztáknak a kelesztés és a további feldolgozás közben való viselkedésére. Kísérleteinek eredményéről a „Cereal Chemistry“ nevű szakfolyóirat 7. évfolyamának novemberi és 8. évfolyamának januári számában: „Relation of the overgrinding of flour

to dough fermentation“ és „Effect of overgrinding of flour upon the keeping quality of bread“ címen megjelent közleményekben számolt be. Idejének hátralevő részét élelmiszeripari nagyüzemek, kutatóintézetek, kísérleti állomások és egyetemek megtekintésére és tanulmányozására fordította. Útjának jelentősebb állomásai a következők voltak: New Yorkban látogatást tett a Fleischmann Co. (Standard Brands Inc.) erjedézipari kutatóintézetében, a Ward-kenyérgyárban, a National Biscuit Co.-nál és a Columbia Universityn, Long Islandon a Loose-Wiles Biscuit Co. gyárában. Washington D. C.-ben a Department of Agriculture szervezetét tanulmányozta. Pittsburghban a Heinz & Co. hatalmas konzervgyárát, Niagara Fallsnál a shredded wheat-gyárat, Battle Creekben (Mich.) a Kellogg Co. és a Postum Co. főként „breakfast food“-okat gyártó telepeit, Csikágóban a gabonatözsdét, a Swift & Co. világhírű vágóhidjait, a Libby, Mc. Neill & Libby konzervgyárát, az University of Chicagót és az American Institute of Bakinget tekintette meg; Csikágó mellett Argóban (Ill.) a Corn Products Refining Co., Maywoodban (Ill.) az American Can Co. üzemét, Minneapolisban, az északnyugati malomközpontban több nagy malmot: Pillsbury Flour Mills Co., Washburn-Crosby Co. stb., a legmodernebb, Zinsmaster-féle sütőüzemet, a gabonatözsde laboratóriumait, a General Mills új kutatólaboratóriumát, a Dunwoody Industrial Instituteot, St. Paulban (Minn.) a Griggs, Cooper & Co. élelmiszeripari telepét. St. Louisban látogatást tett az Anheuser & Busch Co. maláta- és sörgyárában, Manhattanban (Kansas) a Kansas State Agricultural Collegeben, Los Angeles mellett Pasadenában a California Institute of Technologyn, San Franciskóban a National Canners Association (az amerikai konzervgyárosok szövetségének) nagyszerűen felszerelt új kutatólaboratóriumában, a Foods and Drugs Inspection kaliforniai kirendeltségének laboratóriumaiban, a Sperry Flour Co.-nál, San Franciskó mellett Barkeleyben az University of Californián, Palo Altóban (Cal.) a Stanford Universityn, Seattleban (Wash.) az University of Washingtonon és a Salmon Packers Associationnál. Végül Genevában (N. Y.) a New York State Agricultural Experiment Stationt, Ithacában (N. Y.) pedig a Cornell Universityt kereste fel. Résztvett az American Association of Cereal Chemists Csikágóban tartott 16. conventionján, nemkülönben az American Association for the Advancement of Science and Associated Societies Des Moinesben (Iowa) rendezett 86. mitingjén, amelyről szóló beszámoló jelentése a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönyének 1930. évi márciusi számában jelent meg. Hazafelé jövet, szerét ejtette, hogy Bailey professzoron kívül (kinek laboratóriumában dolgozott) a mai cerealkémiának két másik kitűnőségét is, Dr. D. W. Kent-Jonest, a Woodlands Ltd. research direktorát Doverben és Dr. M. P. Neumann professzort, a Versuchs- und Forschungsanstalt für Getreideverarbeitung igazgatóját Berlinben meglátogassa. Londonban megtekintette még a Lyons J. & Co. Ltd. szépen felszerelt kutatólaboratóriumát, legvégén pedig a Hygiene-Ausstellungot Drezdában.

Ifj. Konkoly-Thege Gyula, okl. gépészmérnök, a Magyar Pamutipar r.-t. mérnöke, Smith Jeremiás-ösztöndíjjal New Yorkban folytatta tanulmányait. Beszámolót azonban már nem küldhetett, mivel a tanév végén tragikus körülmények között meghalt.

Makara Anna, bölcsészethallgató, a maconi (Ga) methodista-szellemű Wesleyan College tagja volt. Főleg angol irodalmi, újságírói és filozófiai előadásokat kísért figyelemmel. Emellett a francia irodalmi, biológiai és kémiai előadásokat is hallgatta. Ki- és hazautazásához egyaránt kapott segítyt a vallás- és közoktatásügyi minisztériumtól.

Podrabszky István, bankhivatalnok, Budapestről. A baltimorei The John Hopkins-egyetemen végzett közgazdasági, főleg pénz- és bankpolitikai tanulmányokat, J. H. Hollander professzor vezetésével, aki azt is lehetővé tette számára, hogy több nagy bank vezető embe-reivel (Dr. W. Randolph Burgess, Federal Reserve Bank of New York, Dr. P. M. Warburg, International Acceptance Bank, G. E. Roberts, National City Bank, Dr. H. A. E. Chaudler, Guaranty Trust) vitathasson meg aktuális közgazdasági problémákat. Ki- és hazautazásához egyaránt kapott segítyt a vallás- és közoktatásügyi minisztériumtól.

Seres Zoltán, ref. teológus, Debrecenből, a lancasteri „Theological Seminary of the Reformed Church“ tagjaként a B. D. fokozat elnyerése érdekében folytatta tanulmányait. A vallás- és közoktatásügyi minisztériumtól kiutazási segítyben részesült.

Dr. Sokoray-Szűts Vilmos a newyorki Columbia-University 1200 dolláros ösztöndíjával folytatta tanulmányait. Főleg államtudományi és Amerika gazdasági, különösen mezőgazdasági életére vonatkozó előadások érdekelték. Egy Ohio állambeli farmon egy kirándulás keretében gyakorlatilag is alkalma volt megismerni egy amerikai mezőgazdasági üzemet. A politika köréből pedig essayt is írt a nemzeti önrendelkezési jogról. Magyarországon több Amerikáról szóló cikket jelentetett meg. Az International House-ban lakva, alkalma volt a diákéletben részt véve a világ minden tájáról összesereglett diákokkal megismerkedni.

Vörös Imre, okl. gépészmérnök, műegyetemi kisegítő tanársegéd, Smith Jeremiás-ösztöndíjjal végezte amerikai tanulmányútját abból a célból, hogy az amerikai farmokon alkalmazott mezőgazdasági gépek szerkezetét, munkájuk minőségét és jelentőségüket vizsgálja. A washingtoni United States Department of Agriculture útbaigazítása szerint felkereste azoknak az államoknak egyetemeit, gépkísérleti és kutató állomásait, amelyeknek éghajlati és termelési viszonyai a hazaiakhoz hasonlóak. A telet az University of Californián töltötte, ahol kinevezést kapott a davis-i mezőgazdasági egyetemre, mint „research associate in agricultural engineering“. Ebben a beosztásban a belsőégésű motorokon alkalmazott levegőtisztítók és karterolajszűrők vizsgálatával, továbbá mélyszántó, talajjavító eszközökkel, a gyümölcsfák gépi permetezésével, öntözési módszerekkel, a fagykár elleni védelmet szolgáló melegítő-berendezésekkel, csirkekeltenő- és nevelő-gépek-

kel foglalkozott. Nyáron az University of Nebraskán, Lincolnban dolgozott, ahol az összes Amerikában gyártott traktorok kipróbálás alá kerülnek, majd az Iowa State Collegeben és az University of Minnesotán az arató- és cséplőgépeket tanulmányozta. Végül az őszi hónapokban Csikágóban, Milwaukeeben, Molinében, Peoriában a nagy mezőgazdasági gépgyártási központokat kereste fel.

IX. A PÁVIAI COLLEGIO BORROMEO CSEREÖSZTÖNDÍJASA.

A páviai Collegio Borromeóval kötött megállapodás értelmében az 1929/30. tanévtől kezdve egy-egy magyar diák kap helyet a páviai Collegio Borromeóban. Az olasz részről küldött ösztöndíjasok a bécsi Történeti Intézetben nyertek elhelyezést. Magyar részről az első csere-ösztöndíjas

Grandpierre Emil pécsi bölcsészethallgató volt, aki a második félévben mint a páviai egyetem rendes hallgatója folytatta olasz irodalmi, történelmi és filozófiai tanulmányait. Az „Alleanza“ című 1862—63-ban megjelent és a Kossuth-féle dunai konföderációt propagáló lap monográfiáját tárgyalandó szakdolgozatához gyűjtött anyagot. Ötvenhat olasz diák között egyetlen magyar diák lévén, szép haladást tett az olasz nyelv gyakorlati ismeretében.

X. GÖRÖGORSZÁGI ÖSZTÖNDÍJASOK.

A Hariseion-alap terhére az 1929/1930. tanévben a következők élveztek ösztöndíjat:

Dr. Nagy Lajos, a Fővárosi Múzeum és

Dr. Paulovics István, a Magyar Nemzeti Múzeum őre. Mint első-sorban a hazai provinciális római régészettel foglalkozó kutatók, oda-utazásukat felhasználták arra, hogy a magyarországi leletekkel oly szervesen összefüggő balkáni római emlékeket is tanulmányozzák. Útjuk először a zágrábi nemzeti múzeumba vezette őket, majd Eszéken, Vinkoveiban végeztek topográfiai vizsgálódásokat. Megtekintették a gazdag belgrádi nemzeti múzeumot. Úszkübből kirándultak a nagyjelentőségű stobi ásatásokhoz. Nagy haszonnal mélyedtek el a szófiai nemzeti múzeum rendkívül gazdag anyagának vizsgálatában. Philippopol után a konstantinápolyi Ottomán Múzeumban folytattak tanulmányokat. A múzeumok vezetői mindenütt készségesen segítettek őket munkájukban. Feres, Alexandropolis, Thessalonike, Volo, Almyros érintésével érkeztek Athénbe. Itt főleg a német intézet könyvtárában, irodalmi ismeretekkel egészítették ki helyszíni kirándulásokon szerzett bő tapasztalataikat, belekapcsolódtak azonban az olasz, francia, osztrák és amerikai intézetek munkájába is. Itt szoros kapcsolatba kerültek nagynevű külföldi tudósokkal, akiknek jó szolgálátokat tettek azzal, hogy a Balkánutazásuk közben felvett emlékműanyagot

rendelkezésükre bocsátották. Legtöbbet kirándulásaikon tanultak. — Athén környékén Phaleron, Piraeus, Kephisia, Eleusis, Sonnion, Mendheli, Marathon, Daphni, Megaza, Nisaia, Aigina emlékei kötöték le figyelmüket. Nagyobb kirándulásaik célpontjai: Oropus, Thebai, Delphi, Chalkis, Eretria, Korinthus, Mykene, Nauplia, Argos, Penagia, Heraion, Tirynis, Epidaurus, Tripolis, Spárta, Tegea, Palaeo-Episkopi, Mantinea, Megalopolis voltak. Különösen nagy hatást tett rájuk az impozáns olympiai Zeus-templom és sokat tanultak a mykeni kor főikikötőhelyén, Asyneban a svédek mintaszerű ásatásainak megtekintésével.

Dr. Kerényi Károly egyetemi magántanár az előző tanévben Hariseion-ösztöndíjjal végzett munkájának kiegészítésére ugyanazon alapból még 1200 P segélyben részesült. Ezzel részt vett Buschor müncheni egyetemi tanár, a német archeológiai intézet igazgatójának vezetésével a Samos szigetén folytatott ásatásoknál, majd Kos és Rhodos szigetének emlékeit tekintette meg, utóbbi helyen az ottani olasz archeológiai intézet könyvtárában dolgozott, majd hazatérése előtt még az athéni tudományos intézeteket látogatta meg. Még Samosba indulása előtt Brindisiben az ottani kis múzeumban eddig publikálatlanul heverő emlékeket dolgozta fel „Ascensio-ábrázolás Brindisiben“ című tanulmányában, amely az Archeologiai Értesítő 1930. évi kötetében jelent meg.

X. AZ ALEXANDER VON HUMBOLDT-STIFTUNG ÖSZTÖNDÍJASAI.

Az Alexander von Humboldt-Stiftung évente négy helyet biztosít magyar ösztöndíjasok részére és pedig kettőt októbertől szeptemberig, kettőt pedig áprilistól márciusig. Az 1929/30. tanév folyamán októbertől kezdve a következők élvezték ezt az ösztöndíjat:

Dr. Hilscher Rezső, államtudományi doktor, egyetemi magántanár, adjunktus, Budapestről, a Humboldt-Stiftung ösztöndíjasa. A berlini egyetemen hallgatta Spranger, Schmidt, Dessoir, Rupp, Herkner, Schumacher, Sigmund-Schultze, Vierkandt és Wassermann professzorokat. A munkanélküliséggel és a settlement-mozgalommal összefüggő adatok gyűjtésével foglalkozott berlini tartózkodása, valamint dán- és svédországi tanulmányútja alkalmából. „A szociálpolitika családvédelmi szempontjai“ és a „Settlement-mozgalom revíziója“ címen írt tanulmányokat és tapasztalatai alapján iskolánkivüli népművelési reformtervezetet óhajt készíteni hazánk részére.

Károlyi Zoltán, okl. mérnök, mint a karlsruhei műegyetem építészeti osztályának rendes hallgatója, az előadásokon és gyakorlatokon való részvétel mellett különösen Rehbock professzor híres Flussbaulaboratóriumában folytatott számos víztechnikai kísérletet, amire főleg a hollandiai Zuyder See lecsapolásával kapcsolatban készített modellek adtak kiváló alkalmat. Itthoni állásából adódó körülményeinek megváltozása miatt március végén kénytelen volt ösztöndíjának további élvezetéről lemondani.

XI. KÉZI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Vitéz dr. Berde Károly, egyetemi magántanár, adjunktus, 600 P külföldi utazási ösztöndíjjá átalakított belföldi kutatási ösztöndíjjal 1929 nyarán a bécsi Lupusheilstädteben Volk professzor vezetésével a lupusgyógyítás legmodernebb eredményeit tanulmányozta, hogy ennek alapján a szegedi új bőrklinikán hasonló lupusgyógyító állomás legyen megszervezhető. A Wilhelminenspitalban a bőrbetegségek rádiumterápiájából vett kurzust Kropatsch asszisztentstől.

Dr. ing. Bruckner Győző 600 P kézi ösztöndíjként kiadott belföldi kutatási ösztöndíjjal prof. dr. F. Pregl gráci intézetében, a Medizinisch-Chemisches Institutban sikeresen elsajátította az organikus mikroanalízis jelentős módszereit és az ott tanult eljárásmodokat a szegedi egyetem I. sz. vegytani intézetébe is bevezette. Az intézet igazgatója, Széki professzor „Beiträge zur Kenntnis der Beziehung zwischen chemischer Konstitution und scharfem Geschmack von Acylaminen“ című tanulmányában (Archiv der Pharmazie und Berichte der deutschen Pharmazeutischen Gesellschaft, 1930. Heft 3.) már Brucknernek az újonnan megismert módszerek szerint végzett kutatásaira hivatkozik.

Dr. Dudich Endre, egyetemi magántanár, nemzeti múzeumi őr 1000 P kézi ösztöndíjban részesült, hogy a nápolyi Stazione Zoologica magyar asztalánál folytathasson tanulmányokat. Februártól májusig foglalkozott ott rákászati megfigyelésekkel, amelyek számos tengeri fajon való észlelésen alapuló eredményekkel egészítették ki előzetesen Tihanyban folytatott vizsgálatait. Kutatásai alapján elkészítette „Systematische und biologische Untersuchungen über Kalkeinlagerungen des Crustaceenpanzers in polarisiertem Lichte“ című nagy monográfiáját, mely a német „Zoologica“ című sorozatban (30. Bd., 5/6. Lief., Heft 80. — 154 kvart l. + XIV tábla) jelent meg. Az 1930. év augusztusában tartott budapesti limnológiai kongresszuson „Die Wiederherstellung des Mosaikpanzers bei den Gammariden nach der Häutung“ címen tartott előadása is jórészt Nápolyban gyűjtött anyagon épült fel.

Ferenczy Valér, grafikusművész, 1500 P segílyt kapott angliai útjára. Münchent és Párizst érintve érkezett Londonba, ahol nyolc hónapot töltött művészi munkában, melynek eredményeképpen képviselve volt a Print Collector's Found elite-kiállításán is, hét rézkarca pedig a British Museumban volt kiállítva. Magyar folyóiratokban több cikket közölt. A modern rézkarcról szóló angol eredetiben írt cikket pedig a Contemporary Review fogadta el közlésre.

Dr. Gyulai Zoltán szegedi egyetemi magántanár 1200 P tanulmányi segílyvel 1929 nyarán szeptember hó közepéig Göttingenben folytatta az előző belföldi kutatóösztöndíj élvezetében eltöltött tanév folyamán Szegeden megkezdett fizikai kísérleteket. „Zur Lichtabsorption in Silber- und Kupferhalogenkristallen“ címen H. Fesefeldtrel együtt végzett kutatásainak eredményei a göttingeni tudományos társaság kiadványai között jelentek meg. „Elektrische Leitfähigkeit und Ver-

formung“ című dolgozata a „Metallwirtschaft“-ban jelent meg. Göttingenben szakelőadást is tartott és itt, továbbá Münchenben a fizikai praktikumok és a fizikai intézetek mellé rendelt mechanikai műhelyek működését igyekezett megismerni.

Dr. Juhász Andor, okleveles középiskolai tanár, 1200 P tanulmányi segéllyel április havától júniusig tartózkodott Londonban, ahol kísérleti lélektani laboratóriumokban dolgozott. Ch. S. Myers professzor gyakorlati pszichotechnikai laboratóriumában alkalmazást keresők képességvizsgálatával foglalkozott. Az University College-en Spearman professzor laboratóriumában elméleti jelentőségű kísérleteket folytatott a laboratórium három tagjával együtt, nevezetesen a gátlások törvényszerűségeit és a figyelem individuális differenciáját kutatta. Emellett önálló kísérleteket is végzett a perspektíva törvényszerűségeinek megállapítása köréből, aminek folytán arra a meggyőződésre jutott, hogy a keleti népek képzőművészei nem azért ábrázolták az európaiakétól eltérő módon a lefestett tárgyakat, mivel a perspektívának a renaissance-korban felismert szabályszerűségét nem ismerték, hanem, mivel ők a térbeli tárgyakat tőlünk eltérő módon látták.

Kiss József, m. kir. tanítóképzőintézeti tanár, a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr kiküldése alapján Rómában a Montessoritanfolyamot látogatta.

Dr. Klug Margit, sub auspiciis Gubernatoris doktor, Berlinben végzendő fogászati tanulmányokra 650 P segélyt kapott. Mindkét fél-évben hallgatója volt az egyetem orvosi karának, résztvett szünidei továbbképző tanfolyamokon és a fogászati klinikán gyakorlatilag is működött. Főleg Simon professzor volt mestere, akitől az ortodontia, a rendellenesen nőtt fogazat szabályozásának beható ismeretét igyekezett elsajátítani. Berlinben szerzett ismereteit budapesti fogorvosi rendelőjén kívül a szegedi fogászati klinikán érvényesíti, ahol a felmerülő fogszabályozási eseteket díjtalanul látja el.

Komjáti Gyula A. R. E., grafikusművész, 600 P segéllyel 1930 májustól július haváig volt Londonban, ahol a Royal Akadémiában kiállított karccal oly sikert ért el, hogy a Royal Painters and Etchers művészeti társaság műveinek beküldésére hívta fel és tagjai sorába választotta, aminek folytán jogszerűen használhatja neve után az A. R. E. betűket. Emellett tanulmányozta a British Museum gazdag metszetosztályát, hallgatta Osborne professzor előadásait és a világ-hírű Yockhishiro Urushibara tanításából a japán fametszéssel ismerkedett meg.

Korzenszky Eleonóra 1000 P kézi ösztöndíjjal Firenzében folytatta görög és latin filológiai tanulmányait. A Biblioteca Laurenzianában főleg számos stratégikus író műveit kollacionálta. Kutatásainak egy része alapján jelent meg „Leges poenales militares“ című publikációja az Egyetemes Philológiai Közlöny 1930-as évfolyamában. Dolgozott a milánói Bibliotheca Ambrosianában, a veronai Bibliotheca Capitolare latin kézíratai között és a velenicei Bibliotheca Marzianában is. Tanulmányairól részletesen beszámolt az „Akadémiai Értesítő“ XL. 445. füzetében (300—309. ll-on).

Kulin Sándor, gazdasági akadémiai tanársegéd, 2500 P kézi ösztöndíjjal a bruggi (Svájc) „Bauernsekretariat“-nál folytatott a mezőgazdasági üzemtan körébe vágó praktikus tanulmányokat. A Laur-féle egyszerű számtartási zárlatokba gyakorolta be magát, majd a kettős számtartást igyekezett gyakorlatilag elsajátítani. Emellett Laur professzornak a zürichi főiskolán tartott üzemtani előadásait is rendszeresen látogatta és azokról jegyzetet készített. Emellett egyes svájci parasztgazdaságok megtekintésével vizsgálta, hogy a Laur-féle számtartási elvek hogyan érvényesülnek a való életben. Munkásságáról a „Köztelek“-ben kíván beszámolni és svájci tapasztalatai alapján egy kiscgazda-számviteltant óhajt szerkeszteni, a magyar viszonyokra való tekintettel. A tanév eltelte után a nyár folyamán szeptember közepéig a rotholzi (Tyrol) „Landwirtschaftliche Lehranstalt“-nál folytatta tanulmányait.

Kvapil István, elsőéves konzuli akadémiai hallgató, 1000 P kézi segélyben részesült. Az évvégi vizsgálatokon szép eredménnyel felelt meg.

Dr. Mály Ferenc, szegedi leánylíceumi tanár, a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr által kiutalt 500 P segéllyel az 1930. évi szünetidőben résztvett az Istituto interuniversitario italiano olasz irodalmi és kultúrtörténeti előadásain és kitűnő eredményű oklevelet szerzett. Emellett tanulmányozta a fascista rendszer eredményeit a középiskolai oktatás terén, műtörténeti kirándulásokat tett olasz szak tudósok társaságában és könyvtári tanulmányokat végzett.

Rácz György, negyedéves építészmérnök-hallgató, 200 P tanulmányi segéllyel résztvett a majnafrankfurti II. Internationaler Kongress für Neues Bauen ülésein és a vele kapcsolatos nemzetközi tervkiállításon. Utóbbira két tervet nyújtott be, melyek egyike A. Gideon (Zürich) újonnan megjelenő könyvében, másika a „Stein—Holz—Eisen“ című német szaklapban kerül közlésre.

Sass Dezső 1500 P tanulmányi segéllyel a kölni zeneművészeti főiskola hallgatójaként folytatta tanulmányait. Itt a karmesteri szak előadásait hallgatta Carl Ehrenberg professzor vezetése alatt. Kiképzést nyert mind az operai, mind a szimfóniai szakon, továbbá Unger professzor zenetudományi előadásait látogatta s a színpadijáték-órák zenei részét vezette, mint Ehrenberg professzor asszisztense. Tanulmányai alapján felvételt nyert Prof. Abendroth mesteriskolájába.

Walter Margit, a Zeneművészeti Főiskola kitűnő énektanári és művészi oklevéllel végzett növendéke, 400 P tanulmányi segélyben részesült Berlinben folytatandó tanulmányokra. Ott a Hochschule für Musikon Raatz-Brockmann professzor vezetésével, mint tiszteletdíjas asszisztens képezte magát tovább az énekművészetben.

BELFÖLDI TUDOMÁNYOS KUTATÓÖSZTÖNDÍJAT ÉLVEZŐK.

A pécsi tudományegyetem soproni hittudományi karáról:

Sólyom Jenő, ev. segédlelkész, Budapesten folytatta egyháztörténelmi tanulmányait. A bölcsészeti karon hallgatta a történelmi előadásokat és aktív részt vett Szekfű professzor szemináriumában, hogy a történelmi kutatás módszereit alaposan elsajátítsa; emellett a Nemzeti Múzeum és a Magyar Tudományos Akadémia könyvtárában mélyítette ki a magyar evangélikus egyház történetére vonatkozó irodalmi ismereteit. Főleg Luther és Magyarország kapcsolatainak feltárását tűzte ki célul.

Zászkalicky Pál, evangélikus segédlelkész, az első félévben mint belföldi kutató ösztöndíjas Sopronban folytatott előtanulmányokat ószövetségi szentírástudományi kutatásaihoz. Különösen az arab nyelv elsajátítására törekedett. A második félévben mint békéscsabai segédlelkész dr. Szeberényi Lajos esperes és az evangélikus főgimnázium tanári könyvtárában kutatott és a Deutero-Jesaiás ószövetségi szentkönyvhöz írt magyarázatokat tót nyelven. A következő évben Hel sinkiben folytatja tanulmányait és az ótestamentum démonikus elemeiről ír értekezést.

A budapesti tudományegyetem jog- és államtudományi karáról:

Dr. Párdányi Miklós, sub auspiciis Gubernatoris doktor, ügyvédjelölt, a Jogtörténeti Szeminárium könyvtárkezelője, jogtörténelmi tanulmányai során egyrészt szakirodalmi ismereteit gyarapította Illés professzor jogtörténeti Bevezetés-e második bővített kiadásának sajtó alá rendezése alkalmával, főleg a forrásutalások ellenőrzésével kapcsolatban, másrészt a bölcsészettudományi kar oklevéltani gyakorlatain eredeti oklevelek olvasásában gyakorolta magát. Emellett tanársegédi teendőket látott el. A Magyar Nemzeti Múzeum Széchenyi Könyvtárának kéziratárában Illés professzor megbízásából a Quadripartitum egymástól lényegbevágóan eltérő kézirati szövegeit hasonlított össze Degré Alajos segítségével és a jogilag jelentős eltérésekről a munka végeztével professzorának részletesen beszámolt. Az Országos Levéltárban is dolgozott. A nyár folyamán, mint önkéntes gyakornok, az Országos Ösztöndíjtanács ügyvezető igazgatói irodája szűnidei ügymenetének lebonyolításában segédkezett.

Dr. Újlaki Miklós ügyvédjelölt a Magánjogi Szemináriumban Szladits professzor vezetésével végzett irodalmi forráskutatásai alapján összeállította „Hetven év magánjogi irodalma. A magyar magánjog bibliográfiája, 1861—1930.“ című munkáját (XIX+575 l.), amely áttekinthető rendszerben öleli fel a magánjog teljes magyar szakbibliográfiáját az Országbírói Értekezlet óta. „A bibliográfia műhelyéből“ címen a Jogtudományi Közlönybe írt cikket.

A szegedi tudományegyetem jog- és államtudományi karáról:

Dr. Goltner Dénes, szegedi királyi törvényszéki jegyző, az országgyűlési képviselőválasztások érvényességének kérdését, elméleti, gyakorlati és főleg nemzetközi jogösszehasonlító szempontból kutatta. — Összegyűjtötte a kérdés rendkívül nagy bel- és külföldi bibliográfiáját és tanulmányát túlnyomó részben el is készítette.

A debreceni tudományegyetem jog- és államtudományi karáról:

Ifj. dr. Haendel Vilmos, a debreceni kir. ítélőtáblához beosztott kir. bírósági jegyző „Modern magánjogi elméletek különös tekintettel a szovjet polgári törvénykönyvre“ című tanulmányát készítette el, amely a tanév folyamán meg is jelent (Debrecen, 1930.).

Dr. Pogány Béla ügyvédjelölt a debreceni Büntetőjogi Szemináriumban (prof. Kovács) és a budapesti egyetemi könyvtárban dolgozott és elkészítette „A csalás (tekintettel büntetőjogunkra)“ című büntetőjogi monográfiáját.

A pécsi tudományegyetem jog- és államtudományi karáról:

Dr. Lajos Iván sub auspiciis Gubernatoris doktor „IV. Károly király békekisérleteiről“ írt tanulmányt, amely a Háborús Felelősségben jelent meg. Az osztrák államfelfogásnak a magyar alkotmányfejlődésre tett hatásáról szóló dolgozata az Erzsébet Tudományegyetemen pályadíjat nyert. Kutatásainak főtárgya azonban a magyar-horvát viszony közjogi vizsgálata volt. Ebből a tárgykörből egy értekezése meg is jelent a Katholikus Szemlében.

Dr. vitéz Nagy Iván, a vallás- és közoktatásügyi minisztériumba berendelt királyi segédtanfelügyelő a kisebbségek nemzetközi jogi védelmét tanulmányozta a pécsi Erzsébet-egyetem Nemzetközi Jogi Intézetének (prof. Faluhelyi) keretében. Anyagot gyűjtött a stuttgarti Deutsches Ausland-Institutban, a bécsi egyetemi Institut für Statistik der Minderheitsvölkerben, kutatott továbbá a Nemzetek Szövetsége genfi könyv- és levéltárában is. Kisebb tanulmányain kívül különösen a kisebbségek nemzetközi védelme kialakulásának történetéről készülő nagyobb monográfiáján dolgozott, amely munkája során több oly XVIII. századbéli lengyel-porosz szerződésre talált, amelyet a szakirodalomban még nem dolgoztak fel. Az aktuális nemzetközi jog köréből a kisebbségi védelem alaki jogával foglalkozott. „Európa kisebbségei“, „Harc a flamand egyetemért“ címen az erdélyi „Magyar Kisebbség“, „A kisebbségi panaszjog reformja“ címen pedig

a „Miskolci Jogászelet“ közölte dolgozatait. A „Háborús Felelősség“ „A nemzetiségi törvény a magyar parlament előtt 1861—1868“ című értekezésének utolsó részletét publikálta és „A Nemzetközi Jog Akadémiája Hágában“ címen is megjelent egy tanulmánya. „Le pôle de la statistique dans la protection des droits des minorités“ című értekezése pedig a pécsi Nemzetközi Jogi Intézet kiadványai között jelent meg. A Népszövetségi Ligák Nemzetközi Uniója 1929. évi kongresszusa alkalmából „Rapport sur la manière dont la question minoritaire est envisagée dans la littérature hongroise“ címen a magyar nemzetiségi irodalom politikai irányú főbb munkáit dolgozta fel.

Dr. Tóthmátyás Lajos, ügyvédjelölt, a gyakorlati életben is jelentős magán- és kereskedelmi jogi problémákkal foglalkozott. Nevezetesen elméleti és gyakorlati szempontból törekedett tudományosan fel dolgozni a keretbiztosítéki jelzalog, a hűtlen elhagyás, a váltóforgatmány, a váltójogi és magánjogi engedmény problémáit. Utóbbi témáról a Pécsi Ügyvédi Kamara ügyvédjelölti összejeövetelén előadást is tartott.

A budapesti tudományegyetem orvostudományi karáról:

Dr. Fritz Gusztáv, egyetemi magántanár, a gyógyszereseti intézet adjunktusa, a kapilláris érrendszer farmakofiziológiájának felderítésére törekedett. Elsősorban a megfelelő műtéti és experimentális metodikát sajátította el, majd kísérletileg vizsgálta, hogy a vasodilatáció egységes vagy összetett beidegzés következménye-e. Eddigi kutatásai arra mutatnak, hogy a vasodilatáció összetett, és pedig részben sympathicus, részben parasympathicus innervatio eredménye. E szabályszerűség végérvényes megállapításához azonban még további kísérleteket kell végeznie. Az e célhoz szükséges izolált kapilláris rendszerek előállítására alkalmas, igen költséges gépet 1931 februárjában szerezte be a Rockefeller Foundationtól kapott 750 dollárnyi összegből, amit eddigi eredményei elismeréseként kapott. Belföldi kutatóösztöndíja kiutalásakor Rockefeller-ösztöndíjjal külföldön tartózkodott, s miután utóbb a Rockefeller Foundation azt egy félévvel meghosszabbította, belföldi kutatóösztöndíját az Ösztöndíjtanács engedélyével 1930 márciusától 1931 márciusáig használta fel.

Dr. Gajzágó Dezső 1929 szeptemberétől 1930 március 15-ig a Forschungsinstitut für Hygiene und Immunitätslehre (Berlin—Dahlem) keretében prof. Friedbergernél végezte serológiai és bakteriológiai kutatásait. Kísérletei közül hármat (a különböző életkorú nyulak vérsavójának normál haemolysin-tartalma — a szenzibilizált tuberkulotikus tengerimalacok reinjekciókon nagyobb szérumdózist bírnak el tünetmentesen, mint az egészséges, szenzibilizált tengerimalacok — a különböző immunsavókba mártott filterpapírszalagon ugyanolyan magasra szívódik fel az immunanyag és a fehérje) prof. Friedberger a berlini mikrobiológusok 1930 április 14-i ülésén előadott és ezeket a Zeitschrift für Immunitätsforschung fogja közölni. 1930 március 15-e óta a Reichsgesundheitsamt bakteriológiai osztályán (Berlin—Dahlem)

prof. Gildemeister mellett paracholeratörzsek vizsgálatával és a nyúl-szervek felhasználásával készült anérób táptalajok késői primér infekciójával foglalkozott.

Dr. Hofhauser János, a II. sz. sebészeti klinika (prof. Bakay Lajos) tanársegéde, befejezte a mandulák sugárgombás megbetegedéseire vonatkozó vizsgálatait és ezek eredményeiről egyrészt az Orvosegyesület gégészeti szakosztályában, másrészt az Orvostudományi Társaság Bakay-füzetében, illetve az Archiv für Ohren-, Nasen- und Kehlkopfheilkunde 124. kötetében számolt be. Kiterjesztette a golyvás (elsősorban Basedow-kóros) betegek alapanyagcseréjének vizsgálatát a műtéttel elért eredmények ellenőrzésére. Tapasztalatairól a Sebészattársaság nagygyűlésén, majd az Archiv für klinische Chirurgie 156. kötetében számolt be. E dolgozatát a Budapesti Királyi Orvosegyesület az 1929. évi Senger-féle pályadíjjal jutalmazta. A percain helybeli érzéstelenítő hatását több mint 300 műtét kapcsán kipróbálva, tapasztalatait az Orvostudományi Társaság Bakay-füzetében, illetve a Zentralblatt für Chirurgie 50. füzetében publikálta. Végül folytatta az endoarteritis obliterans klinikai és kórszövettani elváltozásaira vonatkozó vizsgálatait, ezek azonban még nem nyertek végleges befejezést.

Dr. Korényi András, a II. sz. kórbontani intézet (prof. Balogh Ernő) díjtalan tanársegéde, a Christeller-féle nagy fagyasztott metszetek készítésénél végzett technikai módosításokat, változtatva a fixálás módját, a kimosást, a metszetek felhúzását és a festési eljárásokat. Így több mint 700 metszetet készített. Azután kórszövettani vizsgálatokat végzett vesemegbetegedéseknél a Christeller-féle nagy fagyasztó mikrotommal készített metszetek alapján. 10 veseesetet dolgozott fel, preparátumokat készítve a vesékről, hogy tájékozódást szerezzen a kóros elváltozások milyenségéről, mennyiségéről és főképp topographiai elrendeződéséről, összehasonlítva a két vesében talált kóros állapotokat. Eredményeit részletes tanulmányban foglalta össze, éppúgy, mint a másik témájára vonatkozókat.

Dr. Miesch Gábor, egyetemi gyakornok, díjtalan tanársegéd (prof. Buday Kálmán) ösztöndíját a normális és leukémiás vér explantációs tenyészetekben való vizsgálatára kapta, a megfelelő speciális laboratóriumi berendezése azonban még a tanév végére sem nyert befejezést. Így tehát két más témával foglalkozott részletesen és pedig egyrészt feldolgozott részletesen egy gümőkóros splenomegalia okozta polycythaemia verat, másrészt tanulmányozta a bacillus phlegmones emphysematosae (bacillus Welch—Fränkel) okozta sepsis esetét. Mindkét eset irodalmi feldolgozás alatt áll. Végül feldolgozza az 1914—1930 között végzett intézeti boncolások statisztikáját.

Dr. Mihalik Péter, az I. sz. anatómiai intézet (prof. Lenhossék Mihály) tanársegéde ösztöndíjas éve folyamán publikálta „Über die Entstehung der Hassal'schen Körperchen“ (Zeitschr. f. Anatomie u. Entwicklungsgeschichte 90. 1929. „A nagy kárókatoná orrüregéről“ (Kócsag II. 3—4. füz.) és „Über die Markreifung im peripherischen Nervensystem“ (Anatomischer Anzeiger 1930, 69.) című tanulmányait, sajtó alá rendezte „A környéki idegek velősödéséről“ (Magyar Orvosi

Archivum) s „A nervus vagus rostjairól“ (U. o.) szóló értekezését. Utóbbi témáról részletesebb feldolgozásban előadást tartott a X. Nemzetközi Anatómiai Kongresszuson (1930 aug.) dr. Kiss tanárral, akivel együtt végezte két utóbbi kutatását. A III. Nemzetközi Sejtkutató Kongresszusra (1930 aug.) vizsgálta a szövetkulturákat chromatikusan polarizált fényben. Vizsgálta a környéki különböző kaliberű velőhüvelyes idegrostok de- és regenerációját, a házinyúl megtermékenyítését, valamint a környéki idegek kettős törését, végül dr. Kiss Ferencel a madarak Vitali-szervét.

Dr. Mosonyi János, egyetemi magántanár, tanársegéd (prof. Farakas Géza) vizsgálta a vörösvérsejtek szerepét a vese kanyarulatot csatornácskaiban végbemenő felszívódásfolyamatokban, eddig elért eredményeit részletes táblázatban tüntette fel, de végleges befejezéshez még nem jutott. Publikálta *Idegrendszerünk* (Magyar Szemle Kincsestára 93.) „A sympathicus-idegrendszer befolyása az izomtonusra“ (Magyar Orvosi Archivum 1930 júl. füzet), „Normális vitaminmentes és vitamindús táplálékon tartott patkányok májának chemiai összetétele“ (U. o.) „Normális vitaminmentes és vitamindús táplálékon tartott patkányok agyán végzett vizsgálatokról“ (U. o.) és „A vitaminok hatása az anyatej chemiai összetételére“ (Orvosi Hetilap 1929, 52.) című tanulmányait.

Dr. Németh László, a III. sz. belklinikai (prof. br. Korányi Sándor) gyakornoka, a magas nyomásnak a hatását tanulmányozta a drosophila melanogaster különböző mutációira és egyes átörökléstani folyamataira (nemhez kötött átöröklés, crossing-over). E vizsgálatok bevezetésül szolgálnak azon további kísérletekhez, amelyeknek célja tanulmányozni a magas nyomásnak a hatását a drosophila melanogasteren előforduló epitheliális tumorra.

Dr. Papolczy Ferenc, az I. sz. szemklinikai (prof. Grósz Emil) gyakornoka, a kötőhártya plasmoniáival foglalkozott, eredményeit előadta a Magyar Szemorvostársaság ülésén és publikálta „Über die Plasmonie der Konjunctiva, mit besonderer Rücksicht auf das Trachom“ címen a Klinische Monatsblätter für Augenheilkundeban. Tanulmányozta az iris sarkomáit (előadta mint fenn, közölte „Über die Sarkome der Iris“, az Archiv für Augenheilkunde 1930-ban). Vizsgálta az uveasarkomákat (előadta mint fenn, közölte „Az uveasarkoma prognosisáról tekintettel az enucleatio vagy exenteratio indicatióra“ címen az Orvosi Hetilap 1930). Előadást tartott továbbá a conjunctiva ritka lueses megbetegedéséről a Magyar Szemorvostársaság ülésén, majd ugyanott még egyszer a conjunctiva plasmoniáiról (további kutatások); előző előadását közölte: „Über eine eigenartige syphilitische Erkrankung der Bindehaut“ az Archiv für Augenheilkunde 1930-ban.

Dr. Sántha Kálmán, idegklinikai díjtalan gyakornok (prof. Schaffer Károly) egyetemi tanársegéd, agyszöveti kutatásokat végzett. Befejezte egy már régebben megkezdett nagyobb dolgozatát (Über das Verhalten des Kleinhirns in einem Falle von endogen-afamiliärer Idiotea. Zeitschr. f. d. g. Neurol. u. Psych. 1930.), majd tanulmá-

nyozni kezdte a kisagykéreg ép és kóros fibrillumos szerkezetét; különös figyelemmel a Purkinje-féle sejtek kialakulási rendellenességeire. Eredményeit — „Über die Entwicklungsstörungen der Purkinje-neurone“ — az Archiv für Psychiatrie-ban közli. Folyamatban van még a Cajal—Smirnow-féle aberráló rostok rendszeres tanulmányozása és három Tay-Sacks-eset anatómiai feldolgozása.

Dr. Stassiák Aranka, a m. kir. Országos Közegészségügyi Intézet (prof. Johan Béla) adjunktusa, foglalkozott a digitáliszkészítmények biológiai értékmeghatározásával különböző vizsgálati eljárások, nevezetesen a macska- és 24 órás békamódszer alkalmazása mellett, továbbá az adrenalin biológiai kimutatásával gyógyszerkeverékekben, különösen helyi érzéstelenítők és hypophysis hátsólebenykivonatok mellett. Kutatásai eredményeit két részletes tanulmányban foglalta össze.

Dr. Tangl Harald, az élettani intézet (prof. Farkas Géza) I. tanársegéde a tanév folyamán a következő dolgozatokat publikálta: „Máj-kivonatok hatása a növekedésre“ (Magyar Orvosi Archivum, 1930. júl. füz.), „Újabb kísérleti adatok a hypophysis-kivonatok hatásmechanismusához“ (u. ott, Hazay L. társszerzővel), „A zsírfelszívódás a zsírsavak desaturatiója révén“ (Biochemische Zeitschrift 220. kötet, Berend M. társszerzővel), „A táplálkozás szerepe a csont, illetőleg a fogak életében“ (Orvosképzés, Fogorvosi továbbképző tanfolyam). Publikálásra előkészítette a következőket: „A telítetlen zsírsavak meghatározására szolgáló mikromethodus“ és „A telítetlen zsírsavak anyagforgalma a vérben, különös tekintettel különböző táplálékféleiségekre“. Közölt ezenkívül két népszerű ismertetést: „A tengeri betegségről“ (Term.-tud. Közl. 1929) és „Túlélő szervekről“ (Term.-tud. Ért. 1930).

Dr. Valter László, díjtalan klinikai műtőorvos (prof. Verebélyi) a következő tárgykörökben végzett önálló kutatásokat: 1. símaizom és interstitialis sejtek előfordulása az emberi here tokjában, 2. az emberi here öregkori elváltozásai, 3. vegyes heredaganatok finomabb szövettana, különös tekintettel ezek származására, 4. az emberi méh-kürt hámjának változásai a menstruációs periodus kapesán, 5. a méhen kívüli terhesség finomabb szövettana, 6. paratubaris cysták finomabb szövettana, különös tekintettel ezek histogenesisére, 7. a spermiumok sorsa a női ivarutakban, 8. az epehólyag összehasonlító szövettana, 9. az epehólyag kóros elváltozásainak finomabb szövettana, 10. a pars coeca retinae flagellumainak a csapok és pálcikákhoz való viszonya, 11. kötőszövet festési kísérletek. Kutatásairól a következő dolgozatokat készítette el: 1. „Bevált kötőszövet festési eljárás“. 2. „A mikroszkóp“. 3. „A vena anonyma ritka rendellenessége“.

A szegedi Tudományegyetem orvostudományi karáról:

Dr. Csinády Jenő, az élettani intézet (prof. Veress Elemér) tanársegéde elektrocardiographiai tanulmányokkal foglalkozott s e célból egy hónapot töltött a bécsi és a gráci egyetemeken is. E témáról előadásokat tartott a m. kir. Ferenc József Tudományegyetem Barátai

Orvosi Szakosztályában, dolgozatokat publikált a Budapesti Orvosi Újságban (1930, 30–31. sz.: „Összehasonlító elektrocardiographiai vizsgálatok sportolóknál, különös tekintettel az elektrocardiogramm időértékeire“. 1930, 44. sz.: „Egyszerű eljárás a capillaris üvegcsövek tisztítására“) és az Arbeitsphysiologie-ban (1930, III. 7.: „Vergleichende electrocardiographische Untersuchungen an Sporttreibenden, bei besonderer Berücksichtigung der „EKG“-Zeitwerte“), továbbá sajtó alá rendezte „Differenciális elektrocardiographiai vizsgálatok az „EKG“ alapjelenségeinek tanulmányozására“ című tanulmányát. Át tanulmányozta ezenkívül a Tihanyi Biológiai Intézetet.

Dr. Dirner Zoltán, a szegedi egyetemi gyógyszer-tani intézet (prof. Issekutz Béla) tanársegéde, pharmacologiai vizsgálatokat végzett túlélő békátüdön s így kísérletileg is kimutatta az egyes bronchustágító gyógyszerek között fennálló synergismust. Tanulmányát az Archiv f. experimentelle Pathologie und Pharmacologie 146. közölte. Vizsgálta (dr. Leinzinger Mária tanársegéddel) a hemotropin-methylbromid és nitrát hatását túlélő nyúlbelén s megállapította e két só teljes therapeutikus egyenértékűségét (Wiener med. Wochenschrift 80. 3.). Tanulmányozta a solganal hatását nyulak és tengerimalacok kísérleti gümőkórjára és kutatta általában az aranyvegyületek biológiai hatását. (Arch. f. exp. Path. u. Pharmacologie 152.)

Dr. Ivanovics György, a közegészségtani intézet (prof. Darányi Gyula) tanársegéde behatóan foglalkozott a typhusbacillus izolálási eljárásaival. Munkája eredményeiről a Zentralblatt f. Bakteriologie-ban számol be: Die Bewertung der anreichernden Medien (118. köt.). Von der Verwendbarkeit der verschiedenen Anreicherungsverfahren (118. köt.). Foglalkozott azonkívül a tuberculosis serologiai diagnózisával. Különböző eljárásokkal végzett összehasonlító vizsgálatai eredményeit a Budapesti Orvosi Újság (XXVII. 50. sz.) s a Beiträge zur Klinik der Tuberkulose (75. 5–6.) szaklapokban ismertette.

Dr. Szász Sándor, a szemészeti klinika (prof. Ditrői Gábor) tanársegéde a szem anyagcseréjének gyógyszeres befolyásolását tanulmányozta s eredményeiről két előadást tartott a magyar Szemorvostársaság 1930 júniusi nagygyűlésén. E dolgozatok („A reaktiv hipertonia gyógyszeres befolyásolása. I. Pilocarbin, eserin, arecolin, yohimbin, pelletierin“, és „A csarnokvíz fehérjetartalmának gyógyszeres befolyásolása. I. Pilocarbin, eserin, arecolin, yohimbin, pelletierin“) német fordításban az Archiv für Augenheilkunde-ban fognak megjelenni.

Dr. Victorisz Kálmán, az orvosi vegytani intézet (prof. Szent-Györgyi Albert) tanársegéde a tuberculosis elleni immunizálás kérdésével foglalkozott. Vizsgálta a biológiai úton előállított antigén hatását gümőkóros fertőzésre és elemezte a biológiai úton nyert gümőkór-ellenes antigént. Vizsgálta továbbá (dr. Dirner Zoltán egyetemi tanársegéddel) a solganal és antigén-solganal-kezelés hatását gümőkóros fertőzésre tengerimalacon és nyúlön. Tanulmánya az Archiv für experimentelle Pharmacologie und Pathologie-ban fog megjelenni.

A debreceni Tudományegyetem orvostudományi karáról:

Dr. Beznák Aladár, az élettani intézet (prof. Verzár Frigyes) tanársegéde experimentalis physiologiai és biochemiai kísérletekkel vizsgálta a vérsavó Ca-tartalmát: 1. lép és pankreas kiirtása, 2. különböző tápanyagok etetésére, 3. normális és parathyreopriv állatoknál insulinadagolásra. Kutatta azt, hogy lehet-e növényi anyagokból parathyreoidea-hormonhoz hasonlóan ható anyagot előállítani. Vizsgálta a vérsavó calciumának az állapotát, különösen az adszorbeálható calciumot, normális állatoknál, megállapította, hogy a parathyreoideák eltávolítására milyen változások állanak be, vizsgálta a vörösvérsejtek süllyedési sebességének változását a parathyreoideák eltávolítására, meghatározta a physiologiásan diffusibilis calcium mennyiségét, végül pedig vizsgálta, hogy a parathyreoideák eltávolítása ebben az irányban milyen változásokat von maga után.

Dr. Gärtner István, a közegészségtani intézet (prof. Belák) tanársegéde vizsgálta a Balaton partvidékének nyári napsugárzási viszonyait, kidolgozott egy egyszerű eljárást az összes fehérjetartalom meghatározására a liquor cerebrospinalis csekély mennyiségében is, vizsgálta a liquor fehérjetestjeinek hydratióját, illetve stabilitását különböző kóros esetekben; vizsgálta az anaphylaxiás állapotban a szervezetbe beadott bakterium antigenek immunizáló, illetve antitestképzést kiváltó hatását, végül (dr. Kostyál László gyermekklinikai tanársegéddel együtt) a tonsilla extractum hatóanyagát nyúlkísérletben a vérnyomást és az ezek viselkedését illetőleg. E kutatásai eredményeit összefoglaló dolgozatait („További adatok a Balaton napsugárzási klímájának ismeretéhez“; „Ein einfaches photometrisches Verfahren zur Bestimmung des Eiweissgehaltes des Liquor cerebrospinalis“; „Zur Theorie der Kolloidreaktionen“ [I. és II. Mitteilung]; „Über den Einfluss des anaphylaktischen Schockes auf die Immunkörperbildung“ és „Beiträge zur Wirkung des Tonsilla-Extraktes“) részint publikálta, részint sajtó alá rendezte.

Ökrös Sándor, a kórbonctani intézet (prof. Orsós) tanársegéde „A Koch-féle bacillusok kimutathatósága és mennyisége a különféle tuberculotikus szövethépletekben“ és „Új histologiai zsírfestés“ című tanulmányait publikálta, sajtó alá rendezte „A liquor cerebrospinalis termelődése és felszívódása“; „A tüdő pozitív úszópróbája vernix caseose tömeges belégzése után“; „Új impraegnatiós módszer a glia feltűntetésére“; „A lúgívás folytán előállott anatomiai elváltozások“ című dolgozatait. Vizsgálta továbbá (mintegy 80 esetben) a kemény és lágy agyburkok, a Pacchioni-féle granulatiók, továbbá a gerincvelő eddig még nem ismert elváltozásait, és a kisagy hídsátor Orsós-féle ventilműködésének szerepét a basilaris tuberculosishoz, feldolgozott néhány érdekesebb hirtelen halálesetet s vizsgálta az erők szerepét adott struktúrák kialakulásánál. Ez utóbbi három témára vonatkozó dolgozatai sajtó alá rendezés alatt állnak.

Dr. Straub János, az orvosi vegytani intézet (prof. Bodnár) tanársegéde tanulmányozta a golyva jódhiányelméletet, különös tekintettel

a környezet (ivóvizek, élelmiszerek) jódtartalmára. E vizsgálatai eredményét a következő közleményekben publikálta: „Magyarországi ivóvizek és élelmiszerek jódtartalma“ (Népegészségügy 1930, 2.); „A bodahegyközségi golyvajárvány és az ivóvizek jódtartalma“ (prof. Bodnárral közösen, Orvosi Hetilap 1921, 51.); „Über die Verbreitung des Kropfes in Ungarn und dessen Zusammenhang mit den Jodgehalt der Trinkwässer“ (Zeitschrift für Hygiene). Vizsgálta a golyvások jódananyagcseréjét („A bodahegyközségi endemiás golyva biochemiai vizsgálata“, Orvosi Hetilap 1930, 20.) és a hazai fontosabb ásványvizek jódtartalmát („A hajduszoboszlói hévíz jód- és brómtartalma; Ásványvizeink jódtartalma“; „Ásványvizeink összetételének változása“ — első megjelent az Orvosi Hetilap 1929, 52. számában, másik kettő kéziratban van).

Dr. Zih Sándor, az élettani és általános kórtani intézet (prof. Verzár) tanársegéde folytatta az előző évben megkezdett vizsgálatait a vérsejtképzés szabályozásáról. Kutatta a Carnot-szérum hatóanyagát és vizsgálta a táplálék chlorophylltartalmának a vérsejtképzésre való hatását. Utóbbi kísérleteiről előadást tartott az 1929 augusztusában Bostonban ülésezett XIII. internacionális fiziológus kongresszuson. Miután a fenti témákról szóló két dolgozatát publikálásra előkészítette, vizsgálni kezdte a tápláléknak a vérsejtképzésre gyakorolt hatását és a különböző erythropoetikus hatások mechanizmusát, e vizsgálatai azonban még nem nyertek befejezést.

A pécsi Tudományegyetem orvosi karáról:

Dr. Chohnoky László, a kémiai intézet (prof. Zechmeister) tanársegéde a növény- és állatvilágban előforduló poly-en festékeket vizsgálta, kutatva egyrészt a már előállított festékek belső szerkezetét, másrészt azt, hogy vajjon a már ismert poly-enek kívül produkál-e még más karotinoidokat is a természet. Első vizsgálati körére vonatkozólag publikálta „Analytikai és praeparatív vizsgálatok a capsanthinról“ (Magyar Kémiai Folyóirat XXXVI.) és „Untersuchungen über den Paprika-Farbstoff. IV. Einige Umwandlungen des Capsanthins“ (Annalen der Chemie 478, 95.) című munkáit, utóbbit Zechmeister professzorral közösen. A természetben előforduló karotinoidok felkutatására vonatkozó kísérletei eredményét a következő munkákban ismertette: „Lycopin aus Solanum dulcamara“ (Ber. d. d. Chem. Ges. 63, 787.); „Néhány őszi bogyó festékének kémiai vizsgálata“ (M. T. Akad. Mat. és Term.-tud. Ért. 1930); „Über das Pigment der reifen Beeren des Tamus communis“ (Ber. d. d. Chem. Ges. 63, 422); „Über den Farbstoff der Bocksdorn-Beere und über das Vorkommen von chemisch gebundenen Carotinoiden in der Natur“ (Liebig's Annalen 1930); és „Über den Zustand der sauerstoffhaltigen Carotinoide im Pflanzenkörper“ (Zeitschr. f. physiol. Chem. 1930), valamennyit Zechmeister professzorral közösen.

Dr. Ernst Jenő, a gyógyszer-tani intézet fizetéstelen (prof. Mansfeld) tanársegéde új módszert dolgozott ki kaliumpermanganáttal oxy-

dálható anyagok permanganometriás quantitativ meghatározására és „Melegítéssel permanganat-titrálás“ című dolgozatában leírta a tejsav quantitativ meghatározását. Továbbá methodust dolgozott ki az izom tejsavtartalmának gyors és pontos meghatározására.

Dr. Jendrassik Loránd, egyetemi magántanár, belklinikai díjtalan tanársegéd (prof. Ángyán János) folytatta a potentialhatások és más, vegetativ pharmacologiai hatások létrejöttének módjára vonatkozó vizsgálatait, foglalkozott a vegetativ idegek hatásmódjának kérdésével, kidolgozott több quantitativ mikroeljárást s leírta a gravimetriás módszerek mikrochemiai célokra alkalmas egyszerű formáját, végül eljárást dolgozott ki atropinhatású készítmények physiologiai érték-meghatározására. Publikálta a tanév folyamán „A concentratióváltozás pharmacologiaja“ VI. és VII. (Magyar Orv. Arch. 1929); „Az agyvelő fiziologiai hatóanyagairól“ (A Magyar Biol. Kutató Int. II. oszt. munkái 1929); „Über das Zustandekommen und die Bedeutung der Potentialwirkungen“ (American Journal of Physiology 1929, 90.); „Mikrogravimetria torsiós mérlegen“ (Magyar Orv. Arch. 1930); és „Biochemische Gravimetriemethoden“ (Biochem. Zeitschr. 220, 1—3.) című munkáit, melyeket különböző társszerzőkkel dolgozott ki.

Dr. Petrányi Győző, gyermekklinikai díjtalan gyakornok (prof. Heim Pál) 1. vérmennyiségvizsgálatokkal foglalkozott s megállapította a pathologiai esetek mellett a gyermekkor normális adatait (tanulmánya megjelent az Orvosi Hetilap 1929, 39. számában), s vizsgálta a pneumoniás csecsemők vérmennyisége és vére egyéb adatainak viselkedését (tanulmánya kéziratban). 2. Vizsgálta a csecsemők vízyang-cseréjét (hígítási és besűrűsödési reactio, ennek physiologiaja és pathologiaja, pneumoniás vízyangcsere) s eredményeiről „Beiträge zum Wasserhaushalt im Säuglingsalter“ (Archiv für Kinderheilkunde 1930, 89.) című tanulmányában és „Vízháztartás és pneumonia“ című előadásában (Erzsébet Tudományegyetem Orvosi Szakosztályának 1930 április 7-i ülésén) számolt be. 3. A gyermekkori tuberculosis kérdéseivel foglalkozott. Leírt egy tuberculotikus csecsemőknél jól alkalmazható pneumothorax-készüléket (Orvosi Hetilap 1930, 4.), vizsgálta Dobszay dr.-ral a pécsi iskolásgyermek tuberculotikus fertőzöttségét (U. ott 1930, 16. sz.), s 1000 Pirquet-oltással szelektált iskolásgyermek tuberculotikus státuszát és szociális viszonyát kutatta iskolaegészségügyi szempontból, továbbá parallel vizsgálatokat végzett 1062 esetben a Pirquet-féle cutan és a Moro-féle percutan oltással. Utóbbi két munka feldolgozás alatt áll.

A budapesti Tudományegyetem bölcsészettudományi karáról:

Dr. Andauer Mária. A szilárd AgCl és Ag-t tartalmazó oldat határfelületén felmerülő abszolút potenciál-különbség meghatározása céljából végzett a III. sz. chemiai intézetben (prof. Buchböck Gusztáv) eredményes kísérleteket, amelyeket pontos mérések eszközzése végett még tovább folytat.

Dr. Aujeszky László, a m. kir. Meteorológiai és Földmágnassági Intézet (ig. Steiner Lajos) 2. o. adjunktusa az intézet prognózisosztályában dolgozott. Az időprognózis tanának legújabb vívmányait, a norvég iskola ú. n. levegőfajta-elméletét és az ú. n. frontológiát tanulmányozta az eredeti forrásmunkák alapján és ezeknek érvényesülését vizsgálta a speciális magyar viszonyok között. Vizsgálta továbbá a vegyi harcanyagok, a gépek alkalmazásának meteorológiai feltételeit. Végül a mezőgazdasági alkalmazásokkal is foglalkozott, amikor a legújabb eredményekkel kiegészítve sajtó alá rendezte „Védekezés az időjárási károk ellen“ című munkáját (Budapest 1930, 157 l.). Több cikke jelent meg az Aviatika, az Időjárás és Tűzrendészeti Közlöny szaklapokban.

Békésy György elsőosztályú postatiszt, halláseméleti tanulmányait folytatta, amelyeknek eredményeképpen a *Physikalische Zeitschrift* hasábjain hosszabb tanulmányt jelentetett meg „Zur Theorie des Hörens. Über die eben merkbare Amplituden und Frequenzänderung eines Tones. Die Theorie der Schwebungen“ címen.

Dr. Bicskei József, a II. sz. kémiai intézet (prof. Winkler Lajos) tanársegéde a nátriumsulfít kísérleti vizsgálatával foglalkozott. Ezek során többek között megállapította, hogy a kristályos nátriumsulfít előállításakor a lehűtött oldat sárga színeződését a mechanikus úton bejutott vas, illetőleg vasoxid idézi elő. A kristályos nátriumsulfít eltartásának körülményeit illetőleg pedig azt tapasztalta, hogy a huza-mosabb ideig való eltartás csak egy megfelelő és állandó gőznyomású térben sikerülhet.

Dr. Gáspár János, a budapesti egyetemi Antropológiai Intézet (prof. Méhely Lajos) adjunktusa és a szegedi egyetemen az anthropológia előadója anthropológiai és eugenetikai szempontok figyelembevételével örökléstani munkásságát folytatta, aminek eredményeképpen két munkát publikált. „Fajismeret (A modern anthropológia és öröklésbiológia problémái)“ című munkája (Budapest 1930, 222 l.) ebben a tanévben két kiadást ért meg. „Analyse der Erbfaktoren des Schädels“ című tanulmányát pedig a *Jenaische Zeitschrift für Naturwissenschaft* 1930. évi kötete közölte.

Haraszty Árpád a tihanyi Biológiai Kutató Intézetben folytatta experimentális fiziológiai és ökológiai vizsgálatait. Annak felderítésével foglalkozott, hogy a termőhelyek különbözősége ugyanazon növényfajnál mennyiben módosítja a transpirációs és az osmotikus értékviszonyokat. Kutatásait a budapesti Egyetemi Növényélettani Intézetben (prof. Paál Árpád) dolgozta fel.

Dr. Hegedüs Zoltán, okl. középiskolai tanár, a magyar irodalomtörténetre vonatkozó kézikönyvek és repertoriális összeállítások bibliográfiájával foglalkozott, továbbá önálló irodalomtörténeti kutatásokat végzett, amelyek során legtöbb időt „Bánk bán tragikuma“ címen készülő dolgozatának szentelt. Emellett Császár Elemér professzor mellett az Irodalomtörténeti Intézetben tanársegédi teendőket látott el és az Irodalomtörténeti Közleményekben több ismertetést, illetőleg bírál-

latot írt. Ugyanitt jelent meg „Kazinczy-ünnepély Sátoraljaújhelyen 1850-ben és a Kazinczy-alap története 1870-ig“ című tanulmánya is.

Dr. Ila Bálint, a Bibliográfiái Központ ideiglenes tisztviselője, majd I. o. levéltári segédtsízt, az előző évben Bécsben a nagybirtok történetére vonatkozó kutatásait folytatta. Ebben az évben különösen a szepesi kamara történetére vonatkozólag gyűjtött adatokat és vizsgálta létrejövetelének gazdaságpolitikai okait, birtokgazdálkodási szerepét és annak eredményeit.

Dr. Kutassy Endre egyetemi magántanár, egyetemi földrajzi intézeti (prof. Papp Károly) adjunktus, geológiai kutatásokat folytatott. A borsodmegyei Királd környékén érdekes miocénkori törpefaunát gyűjtött, amelyről „Eine mittelmiozäne Zwergfauna aus Ungarn und ihre Entstehungsbedingungen“ címen a „Centralblatt für Minerologie, Geologie etc.“ című szaklapban írt tanulmányt. „Heterastridiumok előfordulása a magyarországi triaszban“ címen a M. Tud. Akadémia III. osztályában mutatta be paleobiológiai kutatásain alapuló értekezését. A keletindiai Timor-sziget portugál területének triasz kori üledékeiről Lóczy professzor expedíciójából származó adatok alapján a Földtani Társulatban tartott előadást, amely a holland-keletindiai Jaarboek van het Mijnwezen-ben jelenik meg. Végül tovább folytatta a budai hegyek triasz kori üledékeinek vizsgálatát és ennek alapján mintegy 60 újabb fajjal egészíthette ki a már 1927-ben ismertetett faunát.

Dr. Kühn István okl. vegyész-mérnök, a M. kir. Földtani Intézet szaknapidíjas vegyésze talajtani kérdésekkel foglalkozott. Vizsgálta a pH meghatározására szolgáló chinhydrinos eljárást, rámutatott annak hibáira s egy új készüléket is szerkesztett, amely egyszerűbb és gyorsabb a régivel és előnyösen használható fel a talaj összes sótartalmának a meghatározására is. Kísérletei szakkörökben nagy érdeklődést keltettek s azoknak ellenőrzésére egy nemzetközi bizottság alakult, amelynek ő is tagja s amely az ő eredményeinek nagy részét máris igazolva látja. Kidolgozott ugyancsak a pH meghatározásra egy kolorimetrikus, gyors mikromethodust, amely nagyon előnyösnek mutatkozik az eddigiekkel szemben. A talaj foszforsavtartalmát meghatározó módszerén javításokat dolgozott ki. Az Alföld öntözési terveivel kapcsolatban gyors iszapoló-eljárásokkal foglalkozott. Mindezen munkásságáról rövidesen szakkikkekben is beszámol.

Dr. Léderer Emma a középkori magyar pénzüzet történetével foglalkozott. A kiadott források áttanulmányozásán kívül kutatásokat folytatott az Országos Levéltár diplomatikai osztályában, ahol a MODL. anyagát 1360—1437-ig tanulmányozta. Ugyancsak átvizsgálta a Magyar Nemzeti Múzeum levéltárának az anyagát ugyanerre az időszakra vonatkozóan. Átkutatta továbbá a pozsonyi városi levéltár teljes okleveles anyagát az ottani XV. századi számadáskönyveket, hagyatéki jegyzőkönyveket és végül az ú. n. Protocollum Actionum-nak erre az időszakra vonatkozó köteteit. Vizsgálatait a következő évben Bécsben folytatta.

Dr. Mödlinger Gusztáv egyetemi tanársegéd az egyetemi Zoologiai és Comparativ Anatomiai intézetben (prof. Méhely Lajos) főleg a hazai örvényférges oekológiájával és elterjedésével, azonkívül a szívóférges anatómiájával és rendszertanával foglalkozott. Megjelent dolgozatai: „Az Opiothodiscus diplodiscoides nigrivasis Méhely anatómiája“ (Studia zoologica. Vol. I. Fasc. 2.), „Die Tricladen-Fauna des Tornaer Gebirges“ (Zoologischer Anzeiger. Bd. 86. 1930.), „Beiträge zur Chorologie der Plenaria alpina“ (U. o. Bd. 89. 1930). Több dolgozata készülóban.

Muhoray András történelemföldrajzszakos okl. középiskolai tanár 250 P belföldi ösztöndíjat kapott. István ifjabb király okleveleiről szóló értekezéséhez gyűjtött anyagot. Vizsgálta az ifjabb királyi intézmény oklevéladó jogkörét, annak területi kiterjedését. Feldolgozta továbbá az ifjabb királyi kancellária szervezetére és belső életére vonatkozó adatokat és vizsgálta annak hatását az oklevelek belső és külső sajátosságaira. Kutatásait az Országos Levéltárban és a Magyar Nemzeti Múzeum levéltárában folytatta, de munkáját még ki óhajtja egészíteni másutt, főleg a grázi és a stájerországi levéltárakban található anyag figyelembevételével.

Nádas József okl. középiskolai tanár, a Történelmi Szeminárium könyvtárkezelője (prof. Szekfű Gyula) az Országos Levéltárban, főleg az 1715-ös és 1720-as regnicolaris conscripto alapján törekedett a XVIII. századbeli jobbagyság anyagi helyzetének, vagyonosodásának, belső vándorlásainak és mindezek okainak bővebb megvilágítására. A már eddig is nagyszámban felderített adatok kutatásának folytatására a következő évre is belföldi ösztöndíjat nyert.

Dr. Pálffy Ilona (Horváth Kálmánné). Az előző évi bécsi kollégiumi tartózkodása alatt elkezdett munkáját bővítette ki s fejezte be, amely a középkori német császárpolitika körül forgó vitának rövid áttekintő kritikai képét adja s amely megjelent „Itáliai vagy keleti politika?“ címmel a Történelmi Szemle 1930. évfolyamában. Az ugyancsak a bécsi kollégiumi tartózkodás alatt az admonti benedekrendi apátság levéltárában, valamint a bécsi Kriegsarchivben az 1577. évi „Defensions-Ordnungra“ vonatkozólag folytatott kutatásai kiegészítéséhez szükséges irodalmat tanulmányozta. Ezeken kívül különböző könyvek ismertetésével foglalkozott a Századokban és elsősorban a Levéltári Közleményekben. Az Országos Levéltár tisztviselője lett.

Simon Béla a Budapesti Földrengéstani Intézet asszisztense, Kövesligethy Radó professzor irányítása mellett elkészítette „Az 1929. évi magyarországi földrengések“ katalógusát, mely az intézet kiadványai között meg is jelent. Az 1929. évi november 5-i pestkörnyéki erősebb rengés után Scherf E. osztálygeológus vezetésével bejárta a megrázott területet. Az Egyesült Izzólámpagyár újpesti telepén épületrengési vizsgálatokkal foglalkozott, majd a felállítandó Kecskeméti Földrengési Observatórium műszereinek elhelyezésére szolgáló épület kiválasztása céljából helyszíni vizsgálatokat végzett. A Földtani Intézet geológusainak 1930. évi nyári kiszállásai alkalmával igyekezett

társaságukban a földrengések makroszeizmikus feldolgozásával kapcsolatban szükséges geológiai térképezést gyakorlatilag elsajátítani.

Sipos Lajos hatvani reálgimnáziumi helyettes tanár, De Gérando Ágostnak, a gróf Teleki-család francia író rokonának életrajzához gyűjtött adatokat. Különösen Toldi Ferencnek a M. Tud. Akadémia kéziratárában őrzött kiadatlan levelezését kutatta. Adatokat gyűjtött továbbá gróf Teleki Blankának De Gérando nagynénjének francia írókkal egy a szabadságharc áldozatainak emléket megörökítendő francia munka érdekében folytatott levelezéséhez is. Kutatásait a pálfalvai (Szatmár megye) Teleki kastély kéziratárában fogja folytatni. „Dobozy Mihály és hitvese történetének francianyelvű feldolgozásai” című értekezését a Budapesti Philológiai Társaság decemberi ülésén olvasta fel. „A modern nyelvek szerepe a reáliskolai nevelőoktatásban” című tanulmánya a hatvani reáliskola értesítőjében jelenik meg. Végül doktori értekezését („A magyar szabadságharc visszhangja a francia irodalomban, Budapest 1929”) fordította franciára a *Revue des Études Hongroises*-ban való megjelentetés céljából.

Dr. Szalai Béla, a pécsi Maurinum fizetéstelen prefektusa a második félévre nyert belföldi ösztöndíjat. Bécsben kezdett balkántörténeti kutatásait folytatva, a balkántörténelmi irodalmat tanulmányozta különös tekintettel a román vonatkozásokra. A Levéltári Közlemények szerkesztőségének felszólítására a pécsi káptalan levéltárát nézte át és annak történetéhez gyűjtött anyagot. Emellett a Maurinum könyvtárát rendezte.

Dr. Trembl Lajos nemzeti múzeumi I. oszt. könyvtári segédtsízt, tanulmányozta a reformáció korabeli magyar hatást az erdélyi oláh irodalomra, elsősorban nyelvészeti szempontból. Januárban egyhetes tanulmányutat tett Gyulára, ahol a kis- és nagyrománvárosi oláhok nyelvjárását vizsgálta, különös tekintettel a magyar hatásokra. A Magyar Nyelvben három kisebb közleménye jelent meg. A *Studi Rumeni* (szerk. Tagliavini Károly professzor) egy cikkét közölte. Ebbe és az Ung. Jahrbücherbe írt recenziókat. Emellett az Egyetemi Francia Intézet könyveit kezelte.

A szegedi Tudományegyetem bölcsészettudományi karáról:

Dr. Metzner Károly gyakorló tanár, a szegedi Művelődéstörténeti Intézet (Prof. Erdélyi László) megbízott asszisztense pedagógiai vizsgájának dícséretes letételén kívül előző esztendőben Bécsben folytatott levéltári kutatásai felhasználásával több dolgozatot írt, amelyek a bécsi udvar gazdasági politikájával foglalkoztak, továbbá a Katholikus Lexikon számára dolgozott. A Szegedi Alföldkutató Bizottság titkáráként működött és „Az Alföld történeti irodalmi és az Alföld-kutatás feladatai” címen készülő dolgozatával kapcsolatban összegyűjtötte az Alföld lehető teljes történeti irodalmát.

Dr. Téglás Jenő Béla, Dr. Dézsi professzor irányítása mellett, Kereszturi Mihály 1597-ből való ismeretlen verseiről, a csepregi Kol-

loquium irodalmi emlékeiről, végül Makkai Sándor „Ördögszekér“ című regényéről írt irodalmi tanulmányain dolgozott.

Dr. Varga Sándor, egyetemi magántanár, akadémiai alkönyvtárnok a szegedi egyetemen tartott filozófiai előadásain kívül több kritikai tanulmányt írt a Protestáns Szemlébe, illetőleg a „Népünk és nyelvünk“-be, továbbá „Rickert filozófiája“ című monografiáján dolgozott.

A debreceni Tudományegyetem bölcsészettudományi karáról:

Dr. Berényi Dénes, a debreceni egyetemi Földrajzi Intézet (prof. Millecker Rezső) által fenntartott tiszántúli agrometeorológiai hálózat kereteiben végezte mikroklimai kutatásait, amelyek a talajhoz közeli növényi klíma és a félméternél magasabb réteg, az emberi klíma közötti eltérés kimutatására, továbbá annak a hatásnak felderítésére irányultak, amelyet a különböző gazdasági növények ennek az eltérésnek változására gyakorolnak. Ezenkívül a különféle talajnemek nedvességi gazdálkodását tette vizsgálat tárgyává.

Dobó Árpád folytatta, Alföldi András professzor irányítása mellett, a „Magyarországi római feliratok kézikönyve“ című munkájához szükséges anyag összegyűjtését és annak egy részét már fel is dolgozta. A publikációkból ismert anyagot az Aquincumi és a Magyar Nemzeti Múzeumban revideálta.

Dr. Jausz Béla, egyetemi német lektor, ref. reálgimnáziumi tanár a német irodalomelmélet és szellemtörténet általános kérdéseit tanulmányozta, továbbá elméletileg és gyakorlatilag foglalkozott a helyes nyelvtanítás methodikájának problémájával is.

Dr. Mendöl Tibor, földrajzi intézeti gyakornok (prof. Millecker Rezső) településföldrajzi tanulmányai során a tiszántúli városok vonzásterületeinek elhatárolásával és szerkezetével foglalkozott, különösen közlekedésföldrajzi szempontból. Izokrón-térképeket szerkesztett és helyszíni tanulmányokat is végzett a debrecenkörnyéki falvakban. „A magyar falu életrajzának néhány vonása“ címen egy dolgozata megjelent a Debreceni Szemlében.

Dr. örösi Pál Zoltán, a házi méh mikroszkópos anatómiájával, fiziológiájával és kórtanával foglalkozott, mint az egyetemi Állattani Intézet (prof. Szilády Zoltán) díjtalan tanársegéde. A petéző munkásméh viaszmirigyére, a háziméh petezésének oikológiája és fiziológiájára, továbbá a Nosema apisnak mikrotechnikai módszerekkel való kimutatására irányuló vizsgálatainak eredményei a Természettudományi Társulat állattani szakosztályának ülésein kerültek bemutatásra. A mézharmat egy különös fajtájára vonatkozó megfigyeléseit a „Növényvédelem“ közölte. Végül számos önálló kutatáson alapuló cikke jelent meg a „Méhészet“-ben, amelynek főmunkatársa.

Dr. Salánki József, debreceni kollégiumi könyvtártiszt, a budapesti és dunántúli vidéki múzeumokban lévő barbár ércek gipszmásolatban való összegyűjtésére törekedett. „Ábécés vers és iskoladráma“ címen a Debreceni Szemlében egy cikke jelent meg.

Szilágyi János, harmadéves bölcsészettanhallgató dr. Alföldi András professzor vezetése alatt folytatandó kutatásaival kapcsolatos belföldi utazásainak anyagi biztosítására kapott 200 P-t. „A magyarországi római téglabélyegek corpora” című dolgozatához gyűjtött anyagot. Az 1929. év nyarán a Magyar Nemzeti Múzeum téglabélyegeiről készített többször másolatot, melyeket elrendezve a debreceni ókori történeti szemináriumnak kíván átadni, a tanév folyamán a vonatkozó hazai és német szakirodalmat tanulmányozta át. 1930. év nyarán a dunántúli, ausztriai és horvátországi bélyeganyagot másolja le.

A pécsi Tudományegyetem bölcsészettudományi karáról:

Dr. Kardos Tibor olasz-latinszakos tanárjelölt, „Kallimachus. Tanulmány a magyar machiavellizmus történetéhez” című disszertációját fejezte be és „summa cum laude” eredménnyel letette a bölcsészettudományi szigorlatot, aminek alapján a pécsi egyetemen a doktorátust megszerezte.

Dr. Várkonyi Nándor pécsi egyetemi könyvtári napidíjas, mint szerkesztő résztvett a „Katholikus Lexikon” világirodalmi részének feldolgozásában és megírta a francia irodalomról szóló hat ívre terjedő részt. Előkészítette „Modern magyar irodalom” című művének (megj. 1928) második kiadását. Emellett könyvtártani tanulmányokat folytatott és több kisebb dolgozatot jelentetett meg hazai folyóiratokban.

A szegedi Tudományegyetem matematika-természettudományi karáról:

Dr. Banga Ilona a szegedi egyetem volt hallgatónője, belföldi kutatóösztöndíjként megújított, eddig köztisztviselő gyermekeként élvezett ösztöndíjával a debreceni orvosi vegytani intézetben végzett biochemiai kutatásokat az izomban lévő phosohatase enzim és egyidejűleg a tejsav képződésére vonatkozóan, majd az Élet- és Kórtani intézetben hydroterápiával foglalkozott. Kutatásairól Verzár professzorral, az intézet vezetőjével közösen számol be a Biochemische Zeitschrift hasábjain. Kutatásait a szegedi orvosi vegytani intézetben folytatja.

Dr. Kalmár László egyetemi tanársegéd (Riesz Frigyes professor mellett) matematikai kutatásainak eredményeképpen az Acta Litterarum ac Scientiarum (Sectio scient. math.)-ban megjelentette „Eine Bemerkung zur Entscheidungstheorie” című értekezését. Dolgozatot írt továbbá a „Maradékbecslés elemi úton a törzsszámtételről” és „A factorisatio numerorum” problémáiról, utóbbit a Matematikai és Fizikai Lapok részére. Ezenkívül foglalkozott még az absztrakt játékok struktúrájának vizsgálataival és a matematikai logika axiómarendszerének körébe vágó kutatásokkal.

Dr. Kocsis J. Endre, tanársegéd a szegedi egyetemi II. sz. Vegytani Intézetben. Kiss Árpád professzor vezetése alatt dolgozott. Vizsgálatai során főképen az ecetsavanhidrid hidrolízisének tanulmányozásával foglalkozott, amely tárgykörből egy értekezést el is készített.

Dr. Kőszegi Dénes, egyetemi vegytani intézeti (prof. Széki Tibor) adjunktus, főleg a káliumpermanganátos oxidáció analitikai tanulmányai során az alkati-, illetve földalkálikarbonátok és hidroxidok egymásmelletti meghatározására szolgáló exakt módszer kidolgozására törekedett. Új módszert dolgozott ki végül a hidrogénhiperoxid térfogatossághatározására. Kutatásait még mindegyik irányban folytatja.

Dr. Lipka István matematikai tanulmányai során „Ein Extremalproblem, nebst Anwendung auf eine Stabilitätsfrage“ címen befejezett egy dolgozatot a Crelle Journal számára. Cikkét írt a Matematikai és Fizikai Lapokba, amely egy fixpont-tétel elmélyítésével foglalkozik. Korrigált, illetőleg élesített egy Perron: Algebra II. könyvében található tételt a gyökelthatárolásról, dolgozatot írt a konvex együtthathós egyenletekről és általánosságban megoldotta „Eine Verallgemeinerung des Rouchéschen Satzes“ címen kidolgozandó tételnek főproblémáját. Mint a geometriai és ábrázoló geometriai tanszék tanársegéde, egy félévig helyettesítette a párizsi Sorbonne-on előadó Kerékjártó professzort a geometriai gyakorlatok vezetésében.

Dr. Miháltz István, ásvány- és földtani intézeti (prof. Szentpétery Zsigmond) tanársegéd, az Alföld déli részének, különösen Szeged környékének harmad- és negyedkorú képződményeivel foglalkozott. Különösen az artézi kutak fűrészmintáit tanulmányozta, de figyelme kiterjedt a felszíni képződmények vizsgálatára is, ahol az összehasonlítás szempontjából nagy hasznát vette előző évi németországi tanulmányútján szerzett tapasztalatainak.

A közgazdaságtudományi karról:

Csorba Zoltán, növénykórtani intézeti (prof. Schilberszky Károly) gyakornok, az elméleti és gyakorlati növénykórtannal foglalkozott. Tanulmányozta egyrészt az almafa-lisztharmat biológiáját, másrészt egészséges almafajták közt fennálló sejt- és szövettani különbségek kísérleti megállapítására törekedett. Kutatásainak eredményét szaklapokban kívánja közölni.

Dr. Eperjessy György, agrochemiai intézeti (prof. Doby Géza) tanársegéd, búzatermelési kísérletekkel és talajkémiai kutatásokkal foglalkozott, amelyeknek eredményeit „Lúgos és savanyú talajon termesztett búzafajták gyökérnövekedésének vizsgálatára, néhány magyar búzafajta ozmózis nyomásának meghatározása“ címen a Mezőgazdasági Kutatásokban (1929. évf., 11. sz.), továbbá a dr. Csikyvel együtt írt és „Vergleichende Untersuchungen über die Bestimmung des Kalkbedürfnisses des Bodens auf Grund ihrer hydrolitischen Azidität“ címmel a Zeitschrift für Pflanzenernährung und Düngung und

Bodenkunde című szakfolyóiratban (15. évf., I. füzet) megjelent tanulmányokban közölte. „Unterschiede bei der Keimung von auf alkalischen und saurem Boden gezüchteten Weizensorten“ címen a Fortschritte der Landwirtschaft-ban (1930. évi 10. sz.) német nyelven publikálta egy régebbi dolgozatát. „Az ozmózis nyomás mérésére szolgáló legújabb módszerek- és azok gyakorlati jelentőségéről“ írt cikke (Mezőgazdasági Kutatások, 1929. évf., 10. sz.) pedig a kutatásainak tárgyára vonatkozó szakirodalmi anyagot foglalja össze.

Dr. Hévey László, fizetéstelen tanársegéd (Steinecker Ferenc professzor mellett), a mezőgazdasági oktatásügy hazai vonatkozású történeti adatainak gyűjtésével foglalkozott. Különösen a bencésrend pannonhalmi levéltárában folytatott a rend gazdaságtörténeti jelentőségére vonatkozó kutatásokat. Majd a Tessedik Sámuelra vonatkozó anyagot törekedett összegyűjteni. Vizsgálta a jelen viszonyokat is és ezeket egybevetette azokkal az északamerikai mezőgazdasági oktatásról szóló adatokkal, melyeket a washingtoni földművelésügyi minisztérium bocsátott a Közigazgatástani Intézet rendelkezésére.

Dr. Koch Ferenc, egyetemi tanársegéd, gróf Teleki Pál professzorral közösen folytatta kutató munkáját, melynek tárgya a Thünen-féle zónák elhelyezkedése a Földön különböző gazdasági korokon át. Ezt professzorával együtt publikálja. Ezenkívül dolgozott Budapest tejellátásának geográfiai tényezőiről és „Vezérfonal a vetületek szerkesztéséhez“ címen megírandó értekezésein.

Dr. Kubacska András, a Gazdaság-Geológiai Intézet tanársegéde, részben az előző két ösztöndíjas évében Bécsben megkezdett munkáit fejezte be, részben újabb témával, a magyarországi gerinces ősmaradványokkal foglalkozott, továbbra is Abel bécsi professzor ellenőrzése alatt, akivel állandó tudományos összeköttetésben maradt. E tárgykörből megjelent dolgozatai: „Aus Höhlenbären-Eckzähnen verwertigte Werkzeugtypen aus dem ungarischen Paläolithikum“, „Die älteste paläopathologische Aufzeichnung ungarländischer Funde“. (Mindkettő: Palaeobiologica. Vol. III., Wien, 1930.) Továbbá a palaeobiologia legrégebb magyarországi példáiról az Acta Biologica-ban (Vol. I., Szeged, 1930) jelent meg cikke. A Debreceni Szemlében is közölt egy múzeumpolitikai tanulmányt. Végül a magyarországi borostyánkövekbe zárt, általa felfedezett ősbogarak beható vizsgálataiba kezdett bele.

Dr. Miltényi László, egyetemi tanársegéd (Szabó Zoltán professzor mellett), „Adatok a gabonafélék szövethiválásainak és fejlődésének ismeretéhez“ című dolgozatának mikrotechnikai és mikrofotográfiai munkálatait befejezte és így a tanulmányt, melyet a Természet-tudományi Társulat botanikai szakosztályának 326. ülésén is bemutatót, a közgazdasági kar „summa cum laude“ jelzéssel doktori értekezésül fogadta el.

Dr. Schranz András, tanársegéd, a Magángazdaságtani Intézetben folytatta üzemgazdaságtani kutatómunkáját. A berlini „Zeitschrift für Betriebswirtschaft“-ban (1929. évf., 10. sz.) „Historismus und Betriebswirtschaft“ címen publikált egy tanulmányt. „Modern German

Accountancy“ címen pedig a „The Accounting Review“-ben jelentette meg egy dolgozatát, amellyel kiegészítette Londonban megjelent „The German Science of Business-Management, a sketch of characteristics“ című nagyobb önálló munkáját. Ezenkívül vezette a Magángazdasági Intézet organizációs praktikumát, amelynek abszolvált tagjaival együtt összeállított egy monográfiasorozatot tíz modern mechanizált adminisztrációval bíró magyar vállalat szervezetéről, amely „A mechanikus számvitel elmélete és hazai gyakorlata“ címen el is készült.

A műegyetemről:

Dr. Bobest Béla, okl. vegyészmérnök, műegyetemi adjunktus (prof. Putnoky) munkássága két főtemakörben mozog. *a)* Vizsgálta és tisztázta a permangánsav keletkezési körülményeit savanyú, különösen HF-os mangánsóoldatok elektrooxidációja esetében. Utóbbi megállapításai alapján egy eljárást dolgozott ki — prof. Putnokyval együtt — az alkáliföldfém-permanganátok nyers mangánécekből való közvetlen előállítására. Fenti témakörhöz tartozó dolgozatai: 1. „Adatok a permangánsav és vegyületeinek előállításához.“ Műszaki doktori értekezés. Zalaegerszeg, 1930. — 2. „Permanganátok új előállításai.“ Dr. Putnoky Lászlóval, mint társszerző. Math. és Term. Tud. Értesítő, XLVII. 1931. — 3. „Über den Oxidationsvorgang bei der Elektrolyse fluorwasserstoffsauerer Maganosale-Lösungen. (Z. für Elektrochemie.) — *b)* Prof. Putnokyval együtt vizsgálta a hazai homokok vastalanítási lehetőségeit üveg-, zománc- és kerámiai ipar számára alkalmas kvarcnyersanyag előállítása céljából. Az idevonatkozó közlemények a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönyében fognak megjelenni.

Böhm Voldemár, kir. segédmérnök, kisegítő tanársegéd (prof. Rohringer), befejezte „A hidépítés hidraulikai kérdései“ című tanulmányát, amely a Vízügyi Közleményekben meg is jelent (1929 június-decemberi szám). Kutatómunkája e tanévben főleg a hidrometriára irányult. Tanulmányai két irányban haladtak. Egyrészt konstruktív úton igyekezett a vízsebességmérő műszerek üzembiztonságát, egyszerűsítését, belső surlódásának csökkentését és többoldalú felhasználását lehetővé tenni, másrészt a már eddig is egyszerűsített felvételi módokhoz elméleti úton egyszerű, gyors és mégis kielégítő pontosságú feldolgozási módszert szerkeszteni. Végül első közgazdasági szigorlatát letéve, a műegyetem közgazdasági mérnöki oklevelét kitűnő minősítéssel nyerte el.

Dr. Braun Géza, okl. vegyészmérnök, a telítetlen vegyületek köréből választott kutatási témákkal foglalkozott (Zemplén professzor mellett), amelyekről szóló tudományos dolgozatai a Journal of the American Chemical Society-ben kerültek közlésre. A következő tanévben Smith Jeremiás-ösztöndíjban részesült.

Dr. Bruckner Zoltán, műegyetemi tanársegéd (prof. Zemplén), az *a*-glükózidok szintézisével szublimált vaskloridkatalizátor alkalmazásával foglalkozott. Résztvett egy, az acetilcukrok elszappanosítására

alkalmas módszer kidolgozásában is. Zemplén professzor e tárgykörökről szóló értekezéseiben, mint munkatársáról, meg is emlékezik. A szerves kémiai intézetben folytatott vizsgálatai alapján megírta „A foszforpentabromid hatása pentaacetylglükózra“ című, e témakörben új eredményeket tartalmazó doktori értekezését, melynek alapján a műszaki doktori címet kitüntetéssel nyerte el.

Dr. Brummer Ernő, műegyetemi tanársegéd (prof. Szarvasy), a Műegyetem Elektrochemiai Intézetében végezte kísérleteit. Izoláció és levegővezetőképességvizsgálatok alapján megszerkesztett antennarendszerrel légelektromos megfigyeléseket végzett a levegő vezetőképességének, az antenna erőterében uralkodó potenciálgradiensnek és a meteorológiai elemek összefüggésének tanulmányozása céljából. A megfigyelések állandóvá tétele végett most automatikus regisztrálóberendezőt kellett készíteni. Az első modell tökéletesítése után a mérendő mennyiséget nyomban görbében feltüntető elrendezést nyert. A gyűjtött anyag feldolgozás alatt áll.

Dr. Einwachter József, okl. mérnök, az előző években a karlsruhei kísérleti állomáson folytatott előzetes kutatásait fejezte be a műegyetemi vízépítési tanszék (prof. Rohringer) laboratóriumában. A vízhengerek szerepét vizsgálta a víz elevenenergiájának átalakításánál. Munkásságának eredményeit „Wehre und Sohlenabstürze, Berechnung der Unterwasserspiegellage und Kolkentiefe bei den verschiedenen Abflussarten“ című tanulmányában (München, 1930. Verl. Oldenburg) foglalta össze.

Érsek Albert, okl. vegyész-mérnök, a m. kir. Erjedéstaní Állomás ideiglenes alkalmazottja, a Pázmány-egyetem Élettani Intézetében a hippursav mikromeghatározásán dolgozott vesekísérletekkel kapcsolatban, majd a gyermekgyógyászati klinikának laboratóriumában kapott állást és az ott megkívánt munkakörben folytatta tanulmányait. Különösen a glükozidoknak kémiai úton történő szintetikus előállításával foglalkozott.

Dr. Gerecs Árpád, műegyetemi tanársegéd (prof. Zemplén), eukorés glükozid-szintéziseket célzó kísérletekkel foglalkozott, különös tekintettel a poliszaccharidokra és az α -glükozidokra. Ezirányú kutatásainál Zemplén professzor munkatársaként működött és „Notiz zur Synthese des Rohrzuckers“ címen professzora vele együtt közölt egy cikket. Egy glükozidnak, a barbalionnak szerkezetére vonatkozó önálló vizsgálatai alapján megírta „A barbalionról“ című doktori értekezését és így elnyerhette a műszaki doktori címet.

Morincez Antal, okl. gépészmérnök, műegyetemi műszövő (prof. Misángyi Vilmos), tizenöt vármegyéből származó, mintegy négyszáz darab juh bundájából vett gyapjúmintát vizsgált meg mechanikai tulajdonságok szempontjából, melyek jellemzésére a jósági számot, a százalékos teljes nyúlást, valamint a szakító hosszúságot használta fel Hartig-Rensch-féle szakítógépen, pászmák alakjában végzett szakítókísérletek segítségével határozva meg azokat. A bizonyos tekintetben új anyagvizsgálati módszer alkalmasságát mind a gyapjúanyag jósági

osztályokba sorolása, mind pedig összehasonlító adatok nyerése szempontjából nagyszámú kísérleteivel igazolta.

Nagy Imre (Laky professzor irányítása mellett) „Budapest textiliparának fejlődése“ című munkáját készítette el, amely a magyar textilipar történetének áttekintése után a vállalati és a gyáripari statisztikai felvételek eredményeinek alapján a vidéki magyar textilipar fejlődését is szem előtt tartva, Nagy-Budapest textiliparának kialakulását mutatja be részletesen a XX. század első éveitől kezdve. Az áruforgalmi statisztikának a textiliparcikkekre vonatkozó eredményeit külön fejezetben foglalta össze.

Dr. Nyiri László, okl. építész, műegyetemi adjunktus (prof. Czakó), „A falazatokba tökéletesen beépített födém szerkezetek szilárdsági vizsgálata“ (Budapest, 1930) című műszaki doktori értekezésén dolgozott. E tanulmányában, melyben az épület két szerkezeti alapelve: a fal és a födém kölcsönös támogatásának hatásával és az ezzel kapcsolatban felmerülő kérdések megvitatásával foglalkozik, főleg azt kívánja megvilágítani, hogy minő jelentősége van a leterhelő erő mellett a megtámasztás hatásának. Disszertációja alapján elnyerte a műszaki doktori címet.

Lokodi Sándor Zoltán, műegyetemi tanársegéd (prof. Vuk Mihály), a szeszes italok mesterséges érlelése, a természetes érlelés idejének csökkentése céljából folytatta kísérleteit. Gazdasági szempontból nagyjelentőségű törekvései során — amelyek lehetővé tennék, hogy a termelő azonnal forgalomba hozhatná a termelt árut — különösen a különböző fémkatalizátorok alkalmazásának lehetőségeit és azoknak a szeszes italokra gyakorolt érlelő hatását tette laboratóriumi vizsgálat tárgyává, miután a vonatkozó szakirodalmat tüzetesen áttanulmányozta. Kísérletei még folyamatban vannak.

Dr. Schmid Rezső, műegyetemi tanársegéd (prof. Pogány), a nitrogénoxid molekulaszervezetét kutatta sávos színekepe alapján. Kutatásainak eredményeit Pogány professzor a M. Tud. Akadémia III. osztályában mutatta be és ezekről szóló négy értekezése a M. Tud. Akadémia Matematikai és Természettudományi Értesítőjében, illetve a Zeitschrift für Physik-ben jelent meg. Kísérleteiről külföldi professzoroknak (Prof. Jevons, Woolwich és Prof. Henri, Zürich) is beszámolt és eredményeire már a külföldi szakirodalomban is többen hivatkoztak (Geiger-Scheel, Ruedy, Naudé).

Dr. Terényi Sándor, okl. vegyészmérnök, a M. Kir. Mezőgazdasági Növénybiochemiai Intézet vegyésze (prof. Bodnár), a következő témakörrel foglalkozott: a) Tanulmányozta a különböző réztartalmú csávázószereknek a zabrepülőszög-spórákra való biofizikai és biokémiai hatását. Vizsgálta a fenti spórák rézadszorbeáló képességét s kísérleteinek alapján megállapította az egyes csávázószerek használhatóságát. b) Laboratóriumi és szabadföldi kísérletekkel vizsgálta a bab csávázási lehetőségeit és megállapította, hogy főleg a nedves csávázószerek előnyösek úgy a betegség ellen, mint csírázóképeség szempontjából. c) Szabadföldi kísérletekkel vizsgálta a permetezés

hatását cukorréparagya ellen. Megállapította, hogy permetezés révén a gyökérszem is nagyobb.

Dr. Tokody László, műegyetemi adjunktusnak (prof. Vendl), az óradnai chalkopiritről, a kőso rombdodekaéderes translációjáról szóló, valamint „Pirit és barit a Binnentalból“ és „Kristálytani megfigyelések magyarországi ásványokban“ című dolgozatai bemutatást nyertek a M. Tud. Akadémia III. osztályának ülésén, „Proustit és Xanthokon Nagyágról“ című értekezése a M. Tud. Akadémia Matematikai és Természettudományi Értesítőjében jelent meg. „Über die rhombendodekaedrische Translation von Steinsalz“, továbbá „Proustit und Xanthokon von Nagyág“ címen kutatásait német nyelven is közölte a Zeitschrift für Kristallographie, illetőleg a Centralblatt für Mineralogie hasábjain.

Vietórisz József, műegyetemi tanársegéd (prof. Misángyi), az anyaggazdálkodás elvének szem előtt tartásával hengerlési kísérleteket végzett annak meghatározására, hogy egyrészt igen tág határok között változtatva az alakítás hőfokát, másrészt a gyakorlati határon belül változtatva az alakítás mértékét egyazon hőmérsékleten, lehet-e és milyen módon meghatározott célra ugyanazon kiindulási lágyvasanyagból a célnak megfelelő anyagot előállítani. Kutatásainak eredményeképpen „Lágyvas nemesítése hengerléssel“ címen publikált egy tanulmányt.

Az Állatorvosi Főiskoláról:

Kögler Dezső, kórbonctani intézeti gyakornok (prof. Jármái), a bakterium pyosepticum viscosum equi előfordulását vizsgálta lovak különböző szerveiben. Kísérleti adatai annak a megállapítására vezettek, hogy a bacillus viscosus közönséges lakója a ló testének és így érthető, hogy az állat ellenállóképességét csökkentő körülmények között a baktérium szepszist okozhat.

Dr. Lelkes Zoltán, anatómiai intézeti gyakornok (prof. Zimmermann), az embrionális belsőszekréciós mirigyek morfológiájával foglalkozott. E tárgy körbe vágó kutatásai alapján a „Közlemények az összehasonlító élet- és kórtan köréből“ című folyóiratban közli „Az embrionális pajzsmirigy szöveti szerkezetéről“ és „A hypophysis szöveti szerkezetének kialakulásáról“ szóló tanulmányait. Az embrionális mellékvese fejlődésével még tovább foglalkozik.

Az Országos Magyar Gyűjteményegyetemtől:

Dr. Halász Gábor, nemzeti múzeumi önkéntes gyakornok, majd szakdíjnok, könyvtartani munkásságot folytatott a Magyar Nemzeti Múzeum Széchenyi Könyvtárában, emellett több cikket is írt, amelyek részben a Magyar Könyvszemle XXXVI. kötetében jelentek meg.

Mihalik Sándor, az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum I. o. segéd-tisztje, belföldi ösztöndíjjal és a székesfővárostól elnyert 400 P külön segéllyel a budai ötvösművészet történetére vonatkozólag kutató az írott forrásanyag, valamint a Székesfővárosi Levéltár okmá-

N É V M U T A T Ó.

KÜLFÖLDI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Aba Novák Vilmos, 31	Dsida Elemér, 50
Adorján György, 38	Dudich Endre, 59
Annau Ernő, 19	Dunst László, 21
Antalfy Vilmos, 54	Éber Anna, 37
Antos Kálmán, 19	Edvi Illés Gyula, 32
Asztalos Miklós, 19	Erdey Dezső, 32
Balogh Ilona, 54	Erdey-Grúz Tibor, 22
Baráth Jenő, 7	Farkas András, 32
Baráth Tibor, 4	Farkas Ferenc, 32
Baresay Jenő, 38	Farkas Pál, 53
Bardon Alfréd, 31	Ferenczy Valér, 59
Bariska Mihály, 38	Fleischer Gyula, 4
Barta Imre, 29	Gaál András, 9
Bartha Dénes, 20	Gárdonyi Zoltán, 29
Bartha Ferenc, 7	Gombosi György, 6
Bay Zoltán, 20	Goriupp Aliz, 10
Benedek Erzsébet, 17	Grandpierre Emil, 57
Beöthy Konrád, 8	Gronovszky Iván, 22
Berde Károly, 59	Gulácsy Zoltán, 10
Bergmann Margit, 8	Gyömöre József [fiz.], 38
Békássy Zoltán, 54	Gyulai Zoltán, 59
Biai Föglein István, 39	Hantos Gyula, 39
Binder Irén, 8	Hasskó Sándor, 22
Bodolay Erzsébet, 48	Háber Gabriella, 39
Boér Elek, 21	Helbing László, 17
Boleman Paula, 54	Hell Imre, 49
Boros Lajos, 9	Hermann János, 39
Bruckner Győző, 59	Hilscher Rezső, 58
Buday Károly, 31	Hoór Tempis István, 6
Csánk Béla, 50	Horusitzky Ferenc, 40
Cser János, 21	Horváth István, 32
Csuthy Gyula, 32	Ikotits József, 33
Deér József, 4	Illés Béla, 48
Dezsényi Béla, 49	Imre Lajos, 23
Dezső László, 53	Istókovits Kálmán, 33
Dékány Ilona, 9	Jajczay János, 7
Diettrich Zsigmond, 54	Jambrekovich László, 45
Dozzi József [fiz.], 19	Jancsó Miklós, 23
Dreguss Miklós, 9	Jálics Ernő, 33

- Juhász Andor, 60
 Juhász László, 33
 Justh István, 33
 Karácsonyi László, 54
 Katona Lajos, 40
 Kákay Szabó György, 33
 Károlyi Zoltán, 58
 Kendeffy Elek gróf [fiz.], 30
 Kerényi Béla, 30
 Kerényi Károly, 58
 Kertész László, 11
 Kesselyák Adorján, 23
 Kinczli József, 33
 Király Ilona, 40
 Kiss József, 60
 Kiss Károly Ernő, 11
 Kiss Tibor, 29
 Klobusitzky Dénes, 11
 Klug Margit, 60
 Kniezsza István, 24
 Koller Pius, 53
 Komin Éva, 46
 Komjáti Gyula, 60
 néh. Konkoly-Thege Gyula, 56
 Korányi András. [fiz.], 30
 Korek Valéria, 11
 Korzenszky Eleonóra, 60
 Kósa Lajos, 41
 Koudela Géza, 34
 Kovács Dezső, 18
 Kovács Máté, 41
 Kováts Lajos, 18
 Kövess Ferenc, 41
 Krbek Ferenc, 24
 Kulin Sándor, 61
 Kún Ágota, 12
 Kuzmik Livia, 34
 Kvapil István, 61
 Langhammer Károly [fiz.], 19
 Lelkes István, 42
 Lengyel Lajos, 29
 Lovas Ilona, 46
 Lovas K. Elemér, 34
 Lovas Rózsa, 12
 Lőrincz Ferenc, 51
 Lustig Borbála, 45
 Magyary Kornél, 12
 Makara Anna, 56
 Matolesy Mátyás, 51
 Málly Ferenc, 61
 Medveczky Jenő, 35
 Meszlényi Antal, 35
 Mikó Gyula, 12
 Miskolezy Ferenc, 37
 Miskolezy István, 35
 Moczkovcsák István, 51
 Módis László, 13
 Molnár C. Pál, 35
 Molnár Pál, 24
 Müller Sándor, 24
 Nagy Irén, 13
 Nagy József, 13
 Nagy Lajos (Bécsi C. H.), 13
 Nagy Lajos (Hariseion), 57
 Nagy Szabó István, 52
 Nemessányi Kontuly Béla, 35
 Némethy Imre, 13
 Neubauer Gyula, 25
 Niemezik Géza, 14
 Nyáry András, 14
 Orbán György, 14
 Orosz Dezső, 15
 Oroszlán Zoltán, 7
 Papp Zoltán, 25
 Patkó Károly, 35
 Paulovics István, 57
 Pálinkás András, 29
 Pátzay Pál, 35
 Pivárcsi István, 36
 Polesik Lénárd, 51
 Podrabszky István, 56
 Rác György (jogász) [fiz.], 30
 Rác György (építész), 61
 Rássonnyi Nagy László, 25
 Ribiczey Gyula, 36
 Rónai Pál, 46
 Rudnay András [fiz.], 19
 Sass Dezső, 61
 H. Sántay Mária, 36
 Sántha István, 45
 Sárkány Lóránt, 42
 Schwartz Alfonz, 49
 Schweng Lóránd, 51
 Seres Zoltán, 56
 Simon Blanka, 43
 Sokoray Szűts Vilmos, 56
 Speneder Andor, 15
 Surányi Júlia, 48
 Szabó Miklós, 26
 Szádeczky Kardoss Tibor, 43
 Szakáll Sándor, 26
 Szalai Béla, 5
 Szarka Géza, 26
 Szathmáry István, 36
 Szathmáry Zoltán, 27
 Szemző Magda, 47

Szendrey Ákos, 15
 Szentirmai Imréné. 48
 Szerb Antal, 51
 Széky János, 48
 Szilágyi Ernő, 16
 Szuchy Ferenc, 36
 Szüts Márta, 43
 Takáts Menyhért, 50
 Tattay Pál, 27
 Tokay László, 16
 Tömöry Edith, 47
 Törő Imre, 27
 Trájber István, 27
 Trócsányi György, 28, 44
 Újváry Pál, 47
 Urbanek János, 44
 Urbánszky Andor, 16
 Urbányi Vilmos, 18, 37
 Űrmössyné, Nagy Júlia, 16

Varga Nándor Lajos, 52
 Vargha László, 30
 Váli Ferenc, 52
 Verzár Gyula Gergely, 17
 Veszprémy Bangha Béla, 17
 Végh Géza, 18
 Végh Ilona, 37
 Vidos B. Elemér, 49
 Vilt Tibor, 37
 Viszkok Lajos, 28
 Vörös Imre, 56
 Walter Margit, 61
 Werner Alajos, 37
 Wiczián Dezső, 28
 Wieser Jenő, 52
 Witzenetz Júlia, 50
 Worschitz Frigyes, 45
 Zambra Szidónia, 37
 Zombory László, 17

Összesen: 222 (köztük 7 teljes díjat fizető kollégiumi tag).

BELFÖLDI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Andauer Mária, 71	Kováts Lajos (Békés vm.), 85
Anjeszky László, 72	Kőszegi Dénes, 78
Banga Ilona, 77	Kubacska András, 79
Békésy György, 72	Kutassy Endre, 73
Berényi Dénes (550 P), 76	Kühn István, 73
Beznák Aladár, 69	Lajos Iván, 63
Bicskei József, 72	Léderer Emma, 73
Bogbest Béla (500 P), 80	Lelkes Zoltán, 83
Böhm Voldemár, 80	Lipka István, 78
Braun Géza, 80	Mendöl Tibor, 76
Bruckner Zoltán, 80	Metzner Károly, 75
Brummer Ernő, 81	Micsch Gábor, 65
Cholnoky László, 70	Mihalik Péter, 65
Csinády Jenő, 67	Mihalik Sándor, 83
Csorba Zoltán, 78	Miháltz István, 78
Dirner Zoltán, 68	Miltényi László, 79
Dobó Árpád (350 P), 76	Morinecz Antal, 81
Einwachter József, 81	Mosonyi János, 66
Eperjessy György, 78	Mödlinger Gusztáv, 74
Ernst Jenő, 70	Muhoray András (250 P), 74
Érsek Albert (500 P), 81	Murakeözy László (500 P), 85
Fritz Gusztáv, 64	Nagy Imre, 82
Gajzágó Dezső, 64	Nagy Iván, 63
Gáspár János, 72	Nádas (Klein) József, 74
Gärtner István, 69	Németh László, 66
Gerecs Árpád, 81	Nyiri László, 82
Goltner Dénes, 63	Ökrös Sándor, 69
Haendel Vilmos, 63	Pál Zoltán, 76
Halász Gábor, 83	Pálfy Ilona (Horváthné), 74
Haraszty Árpád (500 P), 72	Papoleczy Ferenc, 66
Hegedüs Zoltán, 72	Párdányi Miklós, 62
Hévey László, 79	Petrányi Győző, 71
Hofhauser János, 65	Pogány Béla, 63
Ila Bálint (460 P), 73	Salánki József (200 P), 76
Ivanovics György, 68	Sándor Zoltán, 82
Jausz Béla, 76	Sántha Kálmán, 66
Jendrassik Lóránd, 71	Schmid Rezső, 82
Kalmár László, 77	Schrauz András, 79
Kardos Tibor (800 P), 77	Simon Béla (550 P), 74
Koch Ferenc, 79	Sipos Lajos, 75
Kocsis J. Endre, 78	Sólyom Jenő, 62
Kogler Dezső, 83	Somogyi József, 84
Korényi András, 65	Stassiák Aranka, 67

Straub János, 69
 Szalai Béla (II. félév), 75
 Szász Sándor, 68
 Szilágyi János (200 P), 77
 Tangl Harald, 67
 Téglás Jenő Béla, 75
 Terényi Sándor, 82
 Tokody László, 83
 Tóthmátyás Lajos, 64
 Trembl Lajos, 75

Ujlaki Miklós, 63
 Valter László, 67
 Varga Lajos, 84
 Varga Sándor, 76
 Várkonyi Nándor, 77
 Vietórisz József, 83
 Vietórisz Kálmán, 68
 Wagner János, 84
 Zászkaliczky Pál (I. félév), 62
 Zih Sándor, 70

Összesen 106. Akiknél nincs külön jelezve az ösztöndíj összege, azok egészévi ösztöndíjat kaptak. Ennek összege 1000 P volt.

